

*Чувте ли, браќа, за љубовта и
смелоста на христољупката мајка, како
не се исплашила ниту од царот, ниту од
мачителот, ниту од меч, ни од оган, повеќе од
животодавецот Бог. Затоа и ние отфрлајќи
секаков човечки страв да му направи место во
нас на божјиот страв, да ги просветли нашите
души и срца, да бидат секогаш во пост, во
чистота и во искрена љубов, во кроткост и
послушност, воздржувајќи се од секакво зло, да
се украсиме со добри дела како и овие пресветли
маченици, славејќи ги пресветите Тројца,
едносушни во трите лица на Таткото и Синот
и Светиот Дух, сега и секогаш, низ векови,
амин.*

*Со посебна почит Ви ја подаруваме оваа
книга.*

За _____

Автор

Емилија Стефановска-Давкова
Emilija Stefanovska-Davkova

**НУУБ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ - БИТОЛА
ИСТОРИЈА И РАЗВОЈ
(1945 - 2025)**

**NIUL “ST. KLIMENT OHRIDSKI” - BITOLA
HISTORY AND DEVELOPMENT
(1945 - 2025)**

Издавач

Националната установа
Универзитетска библиотека
„Св. Климент Охридски“ - Битола

За издавачот

м-р Емилија Стефановска-Давкова,
директор

Автор

м-р Емилија Стефановска-Давкова

Соработници

м-р Зоран Јанакиевски
Слободан Пачовски
Илче Стојановски
Маријан Колевски

Уредник

м-р Емилија Стефановска-Давкова

Лектор

д-р Миме Тасеска-Китановска

Рецензенти

проф. д-р Светлана Вељановска
доц. д-р Анита Ангелевска

Published by

National Institution
University library
“St. Kliment Ohridski” - Bitola

For the publisher

Emilija Stefanovska-Davkova, MA
director

Author

Emilija Stefanovska-Davkova, MA

Associate cooperatives

Zoran Janakievski, MA
Slobodan Pachovski
Ilche Stojanovski
Marijan Kolevski

Chief editor

Emilija Stefanovska-Davkova, MA

Lector

Mime Taseska-Kitanovska, PhD

Readers

prof. Svetlana Veljanovska, PhD
ass. prof. Anita Anglevska, PhD

Емилија Стефановска-Давкова
Emilija Stefanovska-Davkova

**НУУБ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ - БИТОЛА
ИСТОРИЈА И РАЗВОЈ
(1945 - 2025)**

**NIUL “ST. KLIMENT OHRIDSKI” - BITOLA
HISTORY AND DEVELOPMENT
(1945 - 2025)**

БИТОЛА - BITOLA
2025

НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
СВ. "КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
БИТОЛА

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент
Охридски", Скопје

027.54(497.784)"1945/2025"

СТЕФАНОВСКА Давкова, Емилија

НУУБ "Св. Климент Охридски" - Битола : историја и
развој : (1945-2025) / Емилија Стефановска Давкова ;
[превод на англиски јазик Емилија Стефановска Давкова]
= NIUL "St. Kliment Ohridski" - Bitola : history and
development : (1945-2025) / Emilija Stefanovska Davkova
; [translation in English language Emilija Stefanovska
Davkova]. - Битола : Национална установа Универзитетска
библиотека "Св. Климент Охридски" = Bitola : National
Institution University library "St. Kliment Ohridski",
2025. - 144 стр. ; 21 см

Текст на мак. и англ. јазик

ISBN 978-608-5045-05-1

а) НУУБ "Св. Климент Охридски"-Битола -- Историја и
развој -- 1945-2025

COBISS.MK-ID 65270277

ОТКАКО КЕ СЕ ОДДАДЕМЕ НА
ДУХОВЕН ПОДВИГ, ЕДЕН СО ДРУГ ДА СЕ
НАТПРЕВАРУВАМЕ СО ДОБРИНА

СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

After we will devote ourselves to
spiritual struggle, let us compete
with one another in goodness.

St. Kliment Ohridski

Предговор

Учитатот од св. Климент Охридски нè наведува да констатираме дека човековата духовност е длабоко вкоренета во човекот и дека треба да се натпреваруваме со добрината, со Зборот и со Словото. Врв на човечката цивилизација е книгата. Таа е извор на писменоста. Ако коренот на историјата го бараме во неа, во писменоста, тогаш ние, всушност, тргнуваме од основањето на библиотеките – храмовите на научната мисла, кои претставуваат највисок степен од развојот на човечката цивилизација.

Во НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, која оваа година одбележува 80 години од нејзиното основање, отсекогаш била негувана традицијата кон книгата. Ниту една друга установа нема поголем придонес во зачувувањето на минатото, на науката и на знаењето, и сегашноста и во иднината.

За да можеме правилно да ја разбереме улогата на библиотеките како духовни расадници и конаци, треба се свртиме кон минатото и да навлеземе длабоко во корените на библиотекарската традиција во Битола. Факт е дека почетоците на создавање на првите

Preface

The quote from St. Clement of Ohrid leads us to conclude that human spirituality is deeply rooted in man, to compete with goodness, the Word and the Letter. The Book is the pinnacle of human civilization and it is the source of literacy. If in it, in literacy we seek the root of history, then the establishment of libraries - temples of the scientific thought represent the highest level of scientific civilization.

In the National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, which this year marks 80 years since its founding, a tradition towards books has been nurtured so that no other institution has made a greater contribution than the library which preserves the past, the science and the knowledge, in the present and the future.

In order to understand the role of the library properly, as a spiritual nursery and an inn of knowledge, we should turn to the past and go deep into the roots of the tradition of librarianship in Bitola. The fact is that the beginnings of the creation of the first libraries of this ancient city, the city of consuls, the city of pianos, the largest city in terms of economic development connecting the East and the West are confirmed by the Middle Ages, where

библиотеки од овој древен град, градот на конзулите, градот на клавириите, најголемиот економски развиен град што ги поврзувал Истокот и Западот во него, се потврдени од средновековието. Во тој период низ него минува патот Виа Игнатија и далеку од светот, во манастирите, книгите се љубоморно криени заради заштита на нашето културно наследство поради многубројните војни и ропства што постоеја на овие простори. Оттогаш на Битола со право му е даден епитетот просперитетен.

Промените на власта кои често се случувале во овој древен град доведуваат до уништување на создадените културни богатства при, што се уништуваат и разграбуваат книгите кои биле потврда на македонскиот јазик и на македонскиот идентитет.

Заради сето тоа што се случувало освојувачите создаваат свои библиотеки.

Така, има податоци дека првата османлиска библиотека на Балканот е создадена токму во Битола во периодот меѓу 1434 и 1435 г. Развојот на овие библиотеки по медреси се следи и се зголемува во наредните векови.

Една од највпечатливите страници од животот на Османлиската империја во Битола е космополитското и лексичкото шаренило. Самото постоење на различни видови библиотеки е силна потврда за ова: богатите еврејски библиотеки, влашката библиотека, грчката библиотека (подоцна изгорена), првото Читалиште во 1860 г., народните библиотеки и читалници во село Буково, село Породин, село Ѓавато, илегалните библиотеки и, на крајот, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола. НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола во текот на сите овие 80 години (од

was passing the famous road Via Ignatia. The books in the monasteries were jealously hidden, far from the world, in order to protect our historical and cultural heritage, from the various wars and enslavements that occurred in these areas, and then, this city was given the epithet prosperous.

The changes of the governments in the city of Bitola led to the destruction of the created cultural treasures, the books that were a confirmation of the Macedonian language and identity were destroyed and looted. Afterwards, the conquerors would create their own libraries. There is data that the first Ottoman library in the Balkans was created precisely in Bitola in 1434 - 1435. The development of these madrasa libraries was followed and increased in the following centuries.

One of the most striking pages of the life of the Ottoman Empire in Bitola is the cosmopolitan and lexical diversity. The very fact that various types of libraries existed is a strong confirmation of this. The rich Jewish libraries, the Vlach library, the Greek library (later burned down), the first reading room in 1860, the public libraries and reading rooms in the village of Bukovo, the village of Porodin, the village of Gjavato, the illegal libraries and finally, the development of the National Institution University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola which during all these 80 years from its creation until today (March 25th, 1945- today, 2025). Taking into account all that has been mentioned previously, this library of ours truly deserves to receive such a monographic publication as this one now.

The establishment, the growth and the development of the National Institution University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola presents a challenge and a great motivation for the author and the collaborators

25.3.1945 г. до денес) доживува силен подем. Имајќи го предвид сето ова, нашата Библиотека заслужува да добие ваква монографска публикација како што е оваа сега. Основањето, растот и развојот на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола претставува предизвик и голем мотив за авторот и за соработниците на овој текст. Прифатете го предизвикот и дознајте повеќе за оваа монографска публикација.

for this book. Accept the challenge and learn more about this monographic publication!

By the author

Од авторот

[illegible]

Тиблиците како средиште - центар на среќавање на цивилизациите низ вековите, извор од кој се црпи образование, знаење и умевање од сите области на нашето живеење, има особена улога и значење за целокупниот развој на општеството.

Затоа, секое наврќање на историскиот развој на оваа благородна дејност е неопходност и потреба. Врз темелот на основањето на Библиотеката, на нејзиното постоење и на развојот, се надоградува и нејзината функција, во склад со потребите и со развојот на библиотечната дејност, но, секако, и со современите процеси од техничко-технолошкиот развој како неминовна потреба.

Во тој поглед, покрај унапредувањето на дејноста, таа прераснува во национална установа и универзитетска библиотека, која во повеќе наврати во текот на својот осумдесетгодишен историски развој ја менувала нејзината локација, во зависност од просторните потреби и од зголемувањето на библиотечниот фонд.

Денес, Националната установа – Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола претставува современо обликуван библиотечно-информативен центар, современа културна институција преку која се негува пишаниот збор. Истовремено, таа претставува и место (катче) во коешто луѓето трајно ги задоволуваат нивните културно-образовни потреби. Институцијата има исклучително големо позитивно влијание и врз стручната и научно-истражувачката дејност од сите области.

Library is a center - a meeting center of civilizations throughout the centuries, a source where education, knowledge and skills are drawn from all areas of our life, has a special role and significance for the overall development of the society.

Therefore, any review of the historical development of this noble activity is a necessity and a need, because on the basis of its establishment and throughout its existence, growth and development, it upgrades its function in accordance with the needs and development of the library activity and the contemporary processes of technical and technological development as an inevitable necessity.

In that sense, by advancing its activities, it grew into a national institution and university library, which has changed its locations several times during its eighty-year historical development according to spatial needs and the increase in the library collections.

Today, the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola is a modern library-information center, a modern cultural institution through which the written word is nurtured and where it permanently satisfies the cultural and educational needs of people and contributes to the advancement of professional and scientific research work in all areas.

Following the continuity of the historical development and function of the Institution, there is a need for all of this to be researched from existing sources and written materials, followed up and recorded in a

Следејќи го континуитетот на развојот и на дејноста на Установата, се јавува потребата сето тоа да биде истражено од постојните извори и пишувани материјали, проследено и запишано во монографска публикација, која ќе сведочи за историскиот развој на Институцијата од основањето до денес, во текот на нејзиното 80-годишно постоење (1945 – 2025 г.).

Словото е основа на почетокот на сè што настанало и што се случувало потоа низ бурната историја на овие наши простори, времиња и векови што доаѓале и го одбележувале постоењето на писмото низ писанието за животот што течел.

Забележано и одбележано е како оставнина од минатото за мигот што поминал и што доаѓал во минатиот период. Тоа е говорот на антиката преку изгубениот натпис врз плочата од Хераклеја Линкестис каде што пишувало за „чтеецот“ и архивар Василие (тоа е неговото работно место, но всушност тоа биле институции кои постоеле во градот Хераклеја) како црковен пејач, псалтир и архивар (обично во тоа време единствена институција која имала таква личност била црквата, ги чувал документите од црквените служби, потреби, задолжувања и сл.). Откривањето на знаците, на буквите, на зборот и на секој, макар и најмал драгоцен податок, ни дава право, но и должност, тоа да се истражува, докажува, запишува и презентира.

Затоа, не случајно оваа проблематика посебно нè преокупира да се заложиме и да продреме сè подлабоко низ времето, преку зачетоците и развојот, особено во нашата библиотекарска дејност, преку културното, книжевното и библиотечното наследство и неговиот развој во текот на периодот што следува,

monographic publication that will testify to the historical development of the Institution from its founding to the present day - during its eighty years of existence and activity (1945 - 2025).

The word is the basis of the beginning of everything that came into being and what happened afterwards through the turbulent history of these spaces, times and centuries of ours that came and marked the existence of the letter through the letter for the life that was flowing.

Noted and marked as a legacy of the past for the moment that has passed and that was to come in the past period. This is the speech of antiquity through the lost inscription on the slab from Heraclea Lyncestis where it was written about the "reader" and archivist Vasilie (that is his job, but in fact these are institutions that existed in the city of Heraclea), as a church singer, psalter and archivist - usually at that time the only institution that had such a person was the church, in the sense that he kept the documents from church services, needs, debts, etc. The discovery of the signs, of the letters, of the word, of everything, even the smallest precious piece of information, gives us the right, but also the duty, to research, prove, record and present it.

Therefore, it is no coincidence that this issue particularly preoccupies us to strive and penetrate even deeper through the times, through the beginnings and development, especially in our activity - librarianship, through the cultural, literary and library heritage and its development during the future periods that followed, until today and the conditions in this regard, following the events that contributed from those roots of the library activity and tradition in Bitola, to

до денешно време. Се наметнува потребата да ја согледаме состојбата на овој план, проследувајќи ги збиднувањата кои придонесувале од тие корени на библиотечната дејност и традицијата во Битола да се создаде перспектива за развојот на дејноста библиотекарство како практика и како наука.

Затоа, неизбежно е, како и секоја книга или дел од овој делокруг на интерес, да го отпочнеме со следниов натпис:

„Во почетокот беше Словото и Словото беше во Бога, и Словото беше Бог. Сè низ него настана и без него ништо не стана што настана. Во него беше животот и животот беше светлост на луѓето“ (Јован 1,1).

Цитираната секвенца од Евангелието дозволува да констатираме дека прашањето за развитокот на човечката духовност е длабоко вкоренето во Зборот – Словото. Ако за највисок духовен производ на човечката цивилизација се смета книгата како најголем извор на писменоста и ако во писменоста ги бараме корените на историјата, тогаш со основањето на библиотеките како расадници на научната мисла го потврдуваме највисокиот степен на развој на човечката цивилизација.

Фактот што истражувањата за почетоците на библиотечната дејност, односно за создавањето на првите библиотеки во овој древен град, датираат уште од античкиот период, веќе со сигурност се потврдува уште во средновековието, кога во манастирите, далеку од светот, книгата била љубоморно криена. Тогаш на овој град со право му го дале епитетот просперитетен. (Е. Спенсер, 1850)

creating perspectives for the development of the activity - librarianship as a practice and science.

It is therefore inevitable, as with any book or part of this scope of interest, to begin with the following inscription:

“In the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God. He was with God in the beginning. Through him all things were made; without him nothing was made that has been made. In him was life, and that life was the light of all mankind. “. (John 1,1)

The quoted sequence from this Gospel allows us to conclude that the issue of the development of human spirituality is deeply rooted in the Word. If the highest spiritual product of human civilization is considered to be the book, the greatest source of literacy, and if we seek the roots of history in literacy, then in the establishment of libraries as “nurseries of scientific thought”, we confirm the highest level of development of human civilization.

The fact that the research on the beginnings of the librarian activity dates back to the ancient period, to the creation of the first libraries in this ancient city, it has been already confirmed with certainty in the Middle Ages within the monasteries, far from the world, books were jealously hidden and that is why this city really deserves the given epithet "prosperous". (E. Spencer, 1850)

From the Editorial Team

Од Редакцијата

М-р Емилија Стефановска-Давкова има богато формално и неформално образование. Имено, таа е дипломиран професор по англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет, дипломиран правник, магистер по политички науки на катедрата формирана од ТЕМПУС од Европската Унија, со предавања и полагање на англиски јазик, во рамки на Правен факултет „Јустинијан I“ - Скопје, а моментално е и докторанд во завршна фаза од своите докторски студии по меѓународно право на Правен факултет „Јустинијан I“ - Скопје.

Пред да биде именувана како директор на Националната Установа-Универзитетска Библиотека „Св. Климент Охридски“ во Битола, работела четиринаесет години на Правен факултет-Кичево (со дисперзирани студии во Битола и Струга) во рамки на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, а во 2011-та година после полагање на испитот во Министерство за правда и Основен суд во Скопје, се стекнала и со Решение за овластен судски преведувач од англиски на

Emilija Stefanovska - Davkova, MA has a rich formal and informal education. Namely, she is a graduate professor in English language and literature at the Faculty of Philology, she has BA in law, a Master's degree in political science at the department established by TEMPUS from the European Union, with lectures and exams in English language, within the Faculty of Law "Justinian I" – Skopje. She is currently a PhD candidate in the final phase of her doctoral studies in international law at the Faculty of Law "Justinian I" - Skopje.

Before being appointed as chief executive officer / director of the National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, she worked for fourteen years at the Faculty of Law-Kicevo (with dispersed studies in Bitola and Struga) the University "St. Kliment Ohridski" in Bitola, and in 2011, after passing the exam at the Ministry of Justice and the Basic Court in Skopje, she obtained the Decision for an authorized court translator from English language into Macedonian language and vice versa.

македонски јазик и обратно.

Таа има учествувано во многубројни научно-истражувачки проекти од областа на правните и политичките науки посебно во соработка со Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при УКИМ – Скопје, повеќе од десет години има работено како раководител и член на проекти во рамки на државата и меѓународни проекти од областа на културата и библиотекарството, а исто така како овластен судски преведувач има вршено устмени консекутивни и симултани преводи при судски процеси со мигранти и странци при Основен суд во Битола, има преведено илјадници пишани правни документи, 30 книги белетристика, стручна литература и слично.

Дел од нејзините позначајни преводи се токму и преводите на книгите издадени од вработените-автори во НУУБ „Св. Климент Охридски“ во Битола, како што е книгата НУУБ Св. „Климент Охридски“ – Битола во меѓународната соработка од А. Стефановска, Н. Ѓоргиевски, Б. Николов, Ј. Бошевска, Битола 2011 г.; „Значајни личности за Битола“ од Анета Стефановска, Ленче Андоновска, Светлана Талеска, Благој Николов и Науме Ѓоргиевски, Национална установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“- Битола, 2013 г. и други.

М-р Емилија Стефановска-Давкова има учествувано на повеќе меѓународни конференции организирани во Македонија и во странство со сопствени научно-истражувачки трудови, а има поминато и многу обуки од политичката академија „Konrad-Adenauer-Stiftung“, „Friedrich-Ebert-Stiftung“ при што се здобила со

She has participated in numerous scientific and research projects in the field of law and political sciences, especially in cooperation with the Institute for Sociological, Political and Juridical Research at UKIM - Skopje. For more than ten years, she has worked as a project manager and member of national and international projects in the field of culture and librarianship. She has also performed oral consecutive and simultaneous translations in court trials with migrants and foreigners at the Basic Court in Bitola. She has translated thousands of written legal documents, 30 fiction books, professional literature, etc.

Part of her most significant translations are precisely the translations of the books published by the authors from the National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, as the book: "National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola in the International Cooperation" by the authors: A. Stefanovska, N. Gjorgievski, B. Nikolov, J. Boshevsk, Bitola 2011; „Distinguished people for Bitola“ by Aneta Stefanovska, Lenche Andonovska, Svetlana Taleska, Blagoj Nikolov and Naume Gjorgievski, National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, 2013 and others.

MA Emilija Stefanovska-Davkova has participated in several international conferences organized in Macedonia and abroad with her own scientific research papers, and has also undergone numerous trainings from the political academies „Konrad-Adenauer-Stiftung“, „Friedrich-Ebert-Stiftung“, and similar where she obtained with many certificates.

As a coordinator of projects in the field of culture, the most significant are those with the association for education in the field

сертификати.

Како координатор на проекти во областа на културата позначајни се со оние со здружението за едукација во полето на аудио-видео и литературна уметност „ЛАТЕРАЛ“ и соработката во делот на преводите НУУБ „Св. Климент Охридски“ во Битола, со што придонела во унапредување на уметноста и културата во животот на битолчани.

Таа е промотор и преведувач на книгата „Елисиски ехо: Поезијата на меморијата на слободата“ од авторот Игор Трајковски Фоја, којашто освои награда за поезија во Италија-Рим.

Таа е самостоен автор на монографијата на англиски јазик која има научно-истражувачки карактер, со наслов: „Role of EU, USA, NATO in Ethnic Conflict Management in Western Balkans“ издадена од Lambert Academic Publishing, коишто соработуваат со светските дистрибутери AMAZON I LIGHTING SOURCE, како и со локални дистрибутери во 40 земји ширум светот. Нејзин потесен интерес во истражувањето се колективните човекови права, влијанието на меѓународната заедница посебно на етничките конфликти од Западен Балкан, како и проширувањето на Европската Унија преку почитување на Копенхагенски критериуми воспоставени од Европскиот совет во 1993 година.

М-р Емилија Стефановска-Давкова верува во тајната на доживотното учење и истражување што значи дека тоа е клучот за континуиран професионален раст и развој на една индивидуа која со тоа би го поттикнала растот и развојот на колективот во целост! Per aspera ad astra!

of audio-video and literary art "LATERAL" and the cooperation in the area of translations and projects with the National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, which contributed to the promotion of art and culture in the lives of Bitola residents.

She is the promoter and translator of the book "Elysian Echo: The Poetry of the Memory of Freedom" by the author Igor Trajkovski Foja, which won a poetry prize in Italy-Rome.

She is independent author of her monograph in English language, which has a scientific and research character, entitled: „ Role of EU, USA, NATO in Ethnic Conflict Management in Western Balkans “published by Lambert Academic Publishing, which cooperate with the global distributors AMAZON and LIGHTING SOURCE, as well as with local distributors in 40 countries worldwide. Her research interests include collective human rights, the impact on the international community, especially on ethnic conflicts in the Western Balkans and the enlargement of the European Union through implementation on the Copenhagen criteria established by the European Council in 1993.

MA Emilija Stefanovska-Davkova believes in the secret of lifelong learning and research, which means that it is the key to continuous professional growth and development of an individual, which would thereby encourage the growth and development of the collective as a whole. Per aspera ad astra!

О
А
Г
О
С

К
Ж
Ы
С

Зачетоци на библиотекарството во Битола и Битолско

Градот Битола во своето многувековно постоење придонел многу за културната историја на Македонија. Имено, како секој град, така и Битола има свое минато со верификуван артефакт. Тоа е т.н. Битолска плоча од 1016 г, врз која, како на споменик, неговото име за првпат се среќава напишано изворно со словенски букви на народен јазик. Со тоа Битола, не само во Македонија туку и пошироко, се вбројува меѓу постарите градови. Самиот факт што оваа плоча претставува трет откриен кирилски споменик досега, сведочи за постоењето на писменост во него и во околината. Таа писменост е поврзана со постоењето на Охридската книжевна школа, која опишменила 3 500 ученици. Меѓу нив, секако, имало ученици и од овој крај кои ја продолжуваат таа книжевна писменост и го збогатуваат книжевното наследство од тој период. Во тоа наследство карактеристиките на првобитниот старословенски јазик се забележуваат во зачуваните ракописи, како и во Битолската плоча, Битолските листови, Битолскиот триод и во многу други. Сите тие ракописи најчесто настанале во христијанските цркви и манастири кои се споменуваат преку битолската усна традиција. Според Мехмед Тефик имало 70, а според Цепенков 72 манастири.

Во својата долгогодишна историја, Битола минала низ многу подеми и падови. Војните, карактеристични за средновековното феудално општество,

Beginnings of librarianship in Bitola and its region

The city of Bitola in its centuries-long existence has contributed a lot to the cultural history of Macedonia. Namely, like every city, Bitola has its own past as a verified artifact, namely the so-called Bitola slab from 1016, on which monument its name is found for the first time originally written in Slavic letters in the vernacular language. Thus, Bitola, not only in Macedonia, but also more widely, is among the older cities. The very fact that this slab represents the third Cyrillic monument discovered so far, testifies to the existence of literacy both in it and in the surrounding area. That literacy is connected with the existence of the Ohrid Literary School, which educated 3,500 students. Among them, of course, there were also those from this region who would continue that literary literacy and enrich the literary heritage of that period. In this heritage, the characteristics of the original Old Slavonic language are observed in the preserved manuscripts, as well as in the Bitola Slab, the Bitola Sheets, the Bitola Triod and many others. All of these manuscripts most often originated in the Christian churches and monasteries mentioned in the Bitola oral tradition, which according to Mehmed Tefik were 70, and according to Cepenkov 72 monasteries.

In its long history, Bitola has gone through many ups and downs. Wars, characteristic for the medieval feudal society, waged to conquer large complexes of lands, were a frequent occurrence. They prevented

водени за освојување на големи комплекси земји, биле честа појава. Тие го оневозможувале природниот и културен развој. Сепак, во Битола се „негувани“ писменоста и книгата. Тоа и го потврдува записот на маргината од Болоњскиот псалтир, од страна на јеромонахот Данаил, во кој стои како тој во среде града Битола си го купил псалтирот од граматикот Теодор за два перпера и позлатените обетки од жена си. За сите средновековни држави карактеристично е тоа што во манастирите и црквите се ширела и се негувала писменоста, а со тоа и настанувањето на првите книжевни творби. Така, книжевните дела на средновековните писатели и препишувачи си нашле место во истите простории, поточно во просториите наменети за чување на ракописите. Всушност, тоа биле и нашите први библиотеки во Битола и во Битолско.

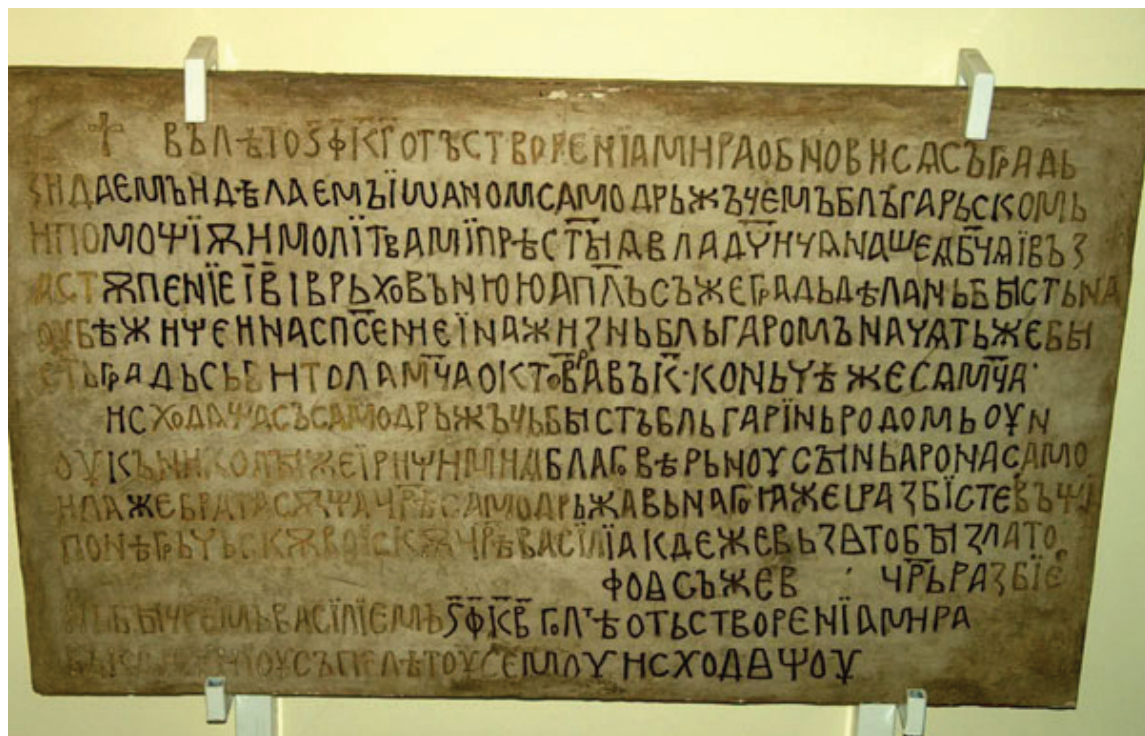
Во средновековниот период, во Битолската област имало забележлив развој на црковно-духовниот и на книжевниот живот. Таа е во непосредна близина на Охрид, па Охридската книжевна школа имала голем одраз и влијание врз развојот на книжевната дејност во овој регион и уште од времето на св. Климент и на св. Наум. Исто така, таму значајна улога одиграла и богатата традиција на Преспанскиот регион којашто заживеала во времето на Самоиловата македонска држава од крајот на X и од почетокот на XI век.

Битолската област станала и раскрсница за ширење на книжевните и на духовните тенденции што доаѓале од Света Гора, главно преку дистрибуцијата од Солун и од Сер. Прв пишувачки словенски извор најден на ова подрачје е Битолскиот натпис или Битолската плоча кој датира од

natural and cultural development. However, literacy and books were cherished in Bitola. This is confirmed by the entry in the margin of the Bologna Psalter, by the hieromonk Danail, in which it is stated that in the middle of the city of Bitola he bought the Psalter from the grammarian Theodore, for two perpers and the gilded earrings from his wife. It is characteristic of all medieval states that literacy spread and cherished in monasteries and churches, and with it the emergence of the first literary works. Thus, the literary works of medieval writers and copyists found a place in the same rooms, more precisely in the rooms intended for storing manuscripts. In fact, these were our first libraries in Bitola and the its region.

In the medieval period, the Bitola region had a prominent development of church - spiritual and literary life. It is in the immediate vicinity of Ohrid and since the time of St. Clement and St. Naum, the Ohrid literary school has reflected and influenced the development of literary activity in this region. Also, the rich tradition of the Prespa region played a role there, which came to life especially during the time of Samuel's Macedonian state from the end of the X and the beginning of the XI century.

The Bitola region also became a crossroads for the spread of literary and spiritual tendencies that came from Mount Athos, mainly through distribution from Thessaloniki and Serres. The first written Slavic source found in this area is the Bitola inscription or Bitola slab, which dates back to the reign of Samuel's grandson, John Vladislav (1015 - 1018).

Битолската плоча од XI век

Bitola plate from XI century

време на владеењето на внукот на Самоила, Јоан Владислав (1015 – 1018г.).

Во средновековниот период Битола била организирана на духовен и на просветен план преку своја епархија којашто била раководена од Охридската архиепископија. На нејзината област се изградени бројни цркви и манастири коишто прераснале во активни скрипторски центри и во истите се создале богати библиотеки. Создадениот ракописен фонд бил богат и разновиден, а се чувал во трезорите на библиотеките во црквите и во манастирите, во личните прирачни библиотеки на свештенството, монасите, игумените, на повисоките црковни достоинственици по нивните ќелии и резиденции. Според некои истражувања, регистрирани се 14 манастири изградени

In the Middle Ages in Bitola was organized on a spiritual and educational level through its own diocese which was managed by the Ohrid archdiocese. Numerous churches and monasteries were built in its area, which grew into active scriptorial centers and rich libraries were formed in them. The manuscript fund was rich and diverse and it was kept in the vaults of the libraries within the churches and monasteries, in the personal reference libraries of the clergy, monks, abbots and higher church dignitaries in their cells and residences. According to some research, 14 monasteries built in Bitola and the Bitola region throughout the medieval period have been registered: St. Ana near Malovishte, St. Mother of God in the village of Trnovo, Bukovo Monastery of St. Transfiguration above the village of Bukovo, St. Twelve Apostles,

во Битола и во Битолско низ целиот средновековен период: „Св. Ана кај Мало-виште, „Св. Богородица“ во с. Трново, буковски манастир „Св. Преображение“ над с. Буково, „Св. дванаесет апостоли“ – драгошки манастир „Св. Илија“ во с. Драгош, манастир „Дуово“, „Св. Ѓорѓи“ во с. Магарево, манастир „Св. Атанасие“ кај с. Житоше, „Св. Јован Крстител“ во с. Беранци, параловски манастир „Св. Ѓорѓи“ во с. Паралово, „Св. Петка“ кај с. Цапари, смилевски манастир „Св. Петар“ во с. Смилево, манастир „Св. Стефан“ во с. Стрежево, „Св. Христофор“ над с. Крстоар и др.

Познато е дека средновековното ракописно наследство од манастирските библиотеки во Битола и во Битолско, според територијалната граница, било пошироко и, главно, ги зафаќало пределите на Демирхисарско и другите околни простори. Конкретно, не може да има ист културно-историски третман книжевното наследство од Слеченскиот книжевен центар во Демир Хисар со истото што настанало во скрипториумите од потесната Битолска област, а да не ги споменуваме и другите познати центри што биле во границите на Битолско-Пелагониската црковна епархија. Погоре споменатите манастири од Битолско биле и главните библиотекарско-скрипторски центри. Ракописниот фонд во манастирските и во приватните библиотеки се збогатувал со препишувачката дејност на духовните лица: монаси, јеромонаси, игумени, свештеници, па дури и на повисоки црковни достоинственици. Во досегашните истражувања, главно, се регистрирани средновековните ракописи што имаат провиниенција од битолските манастирски библиотеки.

Dragosh Monastery of St. Ilija in the village of Dragosh, Duovo Monastery, St. George in the village of Magarevo, Monastery of St. Atanasius near the village of Zhitoshe, St. John the Baptist in the village of Beranci, Paralovo Monastery of St. George in the village of Paralovo, St. Petka near the village of Capari, Smilevo Monastery of St. Peter in the village of Smilevo, Strezhevo Monastery of St. Stephen in the village of Strezhevo, St. Christopher above the village of Krstoar, etc.

It is known that the medieval manuscript heritage of the monastery's libraries in Bitola and the Bitola region, according to the territorial border, was wider and mainly covered the areas of Demir Hisar and other surrounding areas. In particular, the Literary Center in v. Slepche, near the town Demir Hisar cannot have the same historical-cultural treatment with the literary heritage that was created in the scriptoriums of the narrower Bitola area, not to mention the other famous centers that were within the boundaries of the Bitola-Pelagonian Church Diocese. The above-mentioned monasteries in the Bitola region were also the main scriptorium-library centers. The manuscript fund in the monastery and private libraries was enriched by the copying activity of the clergy: monks, hieromonks, abbots, priests and even higher church dignitaries. In the research so far, medieval manuscripts that have provenance from the Bitola monastery libraries have mainly been registered.

Monasteries have always hidden within themselves a progressive spiritual connotation, which is manifested through the recognizable architectural expression in our country, through the woodcarving art to later capture, carve and shape the thought in the wood and to impregnate an authentic artistic vocation in the icon paintings and through

Манастирите отсекогаш во себе криеле прогресивна духовна конотација, што се манифестира низ препознатливиот архитектонски израз кај нас. Тоа значело, низ копаничарската уметност подоцна да се фати, издлаби и да се обликува мислата во дрвото и да се импрегнира автентична уметничка вокација во иконописите, а низ препишувачката самопрегорност на монасите, да се втисне сопствениот печат во историјата и буквата да стане сведок на времето. Токму оттаму, во мисловниот исчекор на основачите на манастирите (главно ктитори), се крие желбата за етничка и за јазична препознатливост. Тука, во само навидум летаргичната атмосфера, во мирната и мистична средина, под треперливиот јазик на светлината, со појавата на првите „црти“ и „рецки“, систематски се работело кон создавање на канон на словенската средновековна книжевност. Оттука, балканските Словени, кон крајот на IX и во X век развиваат голема препишувачка и преведувачка дејност од теолошки и од енциклопедиски карактер. Откако со Кирил и Методиј, а подоцна и со нивните ученици, ќе се создаде систем и типологија на словенската книжевност, се преминува кон поинтензивно организирање на верскиот и на општествениот живот. Тука предничи најстарата Охридска ракописна школа, којашто, во еден милениумски период, ги обликува портретите на 3 500 втемелувачи на словенската книжевност и писменост. Свети Пантелејмон (Имарет) е првиот религиозен и просветен центар на територијата на Македонија, (893) според Теофилакт, а ширењето на монаштвото во Македонија се поврзува со Наум Охридски. Значи, најстарите библиотеки на нашите простори биле главно во

the copying self-sacrifice of the monks to imprint their own stamp on history and the letter to become a witness of time. It is from there, in the mental step of the founders of the monasteries (mainly founders), lies the desire for ethnic and linguistic recognizability. Here, in the only seemingly lethargic atmosphere, in the peaceful and mystical environment, under the flickering language of light, with the appearance of the first "lines" and "lines", systematic work was done towards creating a canon of Slavic medieval literature. Hence, the Balkan Slavs, towards the end of the IX century and in the X century were developing a great copying and translation activity of a theological and encyclopedic nature. After Cyril and Methodius, and later their students, were creating a system and typology of Slavic literature, there is a transition to a more intensive organization of religious and social life. The oldest Ohrid manuscript school is at the forefront here, which, over a millennium, will shape the portraits of 3,500 founders of Slavic literature and literacy.

Saint Panteleimon (Imaret) is the first religious and educational center on the territory of Macedonia, (893) according to Theophylact, and the spread of monasticism in Macedonia is associated with Naum of Ohrid. So, the oldest libraries in our region were mainly in monasteries. In the "book feedings" (as the libraries were called in Old Slavonic), manuscript books of a liturgical and theological nature were first kept, and later printed works. Experienced monks "men of the century" participated in the transcription work and strived to carry out the accurate and correct translation of the liturgical books.

There are different data from several visitors and researchers of Macedonian monasteries and churches. Thus, J. H. Dzinot, as the first collector of old manuscripts

манастирите. Во книгохранилиштата (како што се нарекувале библиотеките на старословенски јазик) се чувале најпрвин ракописни книги од богослужбен и од богословски карактер, а подоцна и печатени дела. Искусните калуѓери „мужи столетние“ учествувале во препишувачката работа и се стремеле да го извршат точно и правилно преведувањето на богослужбените книги.

Постојат различни податоци од повеќе посетители и од поголем број проучувачи на македонските манастири и цркви. Така, Ј. Х. Џинот, како прв собирач на стари ракописи и книги, објавува повеќе написи во „Цариградски весник“ (од 1855 до 1865 г.) во кои кажува дека, при неговите посети, во голем број манастири тој видел повеќе товари книги. Имено, во Буковскиот манастир имало 20 товари словенски рако-

and books, published several articles in the "Carigradskinevsnik" (from 1855 to 1865) in which he says that, during his visits, he saw several loads of books in a large number of monasteries. Namely, in the Bukovo monastery, there are 20 loads of Slavic manuscripts, which were destroyed by some priest; in the Lesново Monastery there were 10 loads of books, but when he visited it earlier, there were 50 loads of books. In St. Pantelejmon, in the village of Nerezi, 30 loads of manuscripts, mostly on parchment; in the Markovo Monastery – 20 loads of well-preserved manuscripts; the Treskavec Monastery in the Prilep region had 20 loads of books; St. John Vetrenski in the Veles region – 10 loads of books, etc.

In addition to the Ginot, the wealth

Буковски манастир Bukovo monastery

писи кои ги уништил некој свештеник; во Лесновскиот манастир 10 товари (а кога тој го посетил порано имало 50 товари книги), во „Св. Пантелејмон“ во с. Нерези 30 товари ракописи претежно на пергамент; во Марковиот манастир 20 товари добро сочувани ракописи; во манастирот Трескавец во Прилепско имало 20 товари книги; во „Св. Јован Ветренски“ во Велешко 10 товари книги итн.

Покрај Џинот, богатството на нашите библиотеки е регистрирано и од други патници – намерници, меѓу кои и Јован Хаџи Васиљевиќ. Тој, при неговата посета на манастирот „Трескавец“, наоѓа цели 11 ракописи и остатоци од 47 други различни ракописи. Во Пчињскиот манастир имало цели 27 и 80 фрагменти од ракописни книги, во „Св. Богородица“ – Матејче имало ковчежи полни со книги, во манастирот „Св. Богородица“ – Карпино имало 60 различни ракописи итн. Овие податоци, сами по себе, говорат за богат книжевен фонд на нашите манастирски библиотеки во средновековието.

Врз основа на повелбите на црквите од средниот век кои ги проучувале познати истражувачи (Ватрослав Јагич, Владимир Мошин, Виктор Григорович и др.), се дошло до констатација дека речиси немало манастир кој не бил неколкупати осиромашуван, ограбуван, опустошуван, разрушуван, опожаруван или дури до основите (темелите) уништуван. Манастирските библиотеки во сите бури, асимилаторски стремежи и воени состојби на овие простори, биле најзагрозениот дел, така што нивното уништување е најсуров акт што резултирало со своевиден грабеж на највредните докази. Подоцна било тешко да се пронајдат старите растурени ракописи, а уште потешко и да се соберат.

of our libraries was also registered by other travelers - explorers, including Jovan Hadzi Vasiljevic, who during his visit to the Treskavec monastery found 11 complete manuscripts and the remains of 47 other various manuscripts, the Pchinjski monastery had 27 complete and 80 fragments of books as manuscripts, in St. Bogorodica, Matejche, there were chests full of books, and in the St. Bogorodica monastery, Karpino, there were 60 various manuscripts, etc. These data in themselves speak of the rich literary fund of our monastery libraries in the medieval period.

Based on the charters of the churches in the medieval period, which were studied by famous researchers (Vatroslav Jagich, Vladimir Moshin, Viktor Grigorovich, etc.), they came to the conclusion that there was hardly a monastery that was not impoverished, robbed, devastated, destroyed, burned down or even completely destroyed. The monastery libraries, in all the storms, assimilationist aspirations and military situations in these areas, were the most endangered part, so their destruction is the cruelest act that resulted in a kind of robbery of the most valuable evidence. The scattered old manuscripts were later difficult to find, and even more difficult to collect.

We further learn that Verkovich collected more than a hundred christian orthodox manuscripts (including the Slepche Apostle) and copied several dozen letters and other historical texts, supplying them to libraries in Belgrade, Zagreb, those in Russia, and some other centers in Europe. Thus, today the National Library in Sofia and the National Library in Plovdiv hold a significant number of Church Slavonic manuscripts of Macedonian redaction from the XIII to XV centuries. Manuscripts of Macedonian redaction are also in the library of the Bulgarian Academy of Sciences, the most famous of which is the

Понатаму, дознаваме дека Верковиќ собрал повеќе од стотина црковнословенски ракописи (меѓу нив и Слеченскиот апостол) и препишал неколку десетици грамоти и други историски текстови и со нив ги снабдувал библиотеците во Белград, во Загреб, оние од Русија и некои други центри во Европа.

Така, денес во Народната библиотека во Софија и во Народната библиотека во Пловдив се чуваат значителен број црковнословенски ракописи со македонска редакција од XIII до XV век. Ракописи со македонска редакција има и во библиотеката на Бугарската академија на науките, а најпознат е Битолскиот триод од XII век.

Славното книжевно и ракописно дело од изминатите периоди (како што вели Џинот) е онаа солидна база што била насочувачка за идниот пишан збор на нашите простори. Во манастирските библиотеки, како динамични лаборатории на човечките мисли, се одвивал оној поттикнувачки манифест на книжевното творење што со векови подоцна ќе го наметнува своето значење како инструмент на науката.

Во Македонија постоеле околу 245 манастири од кои 90 се разрушени, а сите тие сакрални објекти во кои се одвивала просветна, книжевна и економска дејност биле носечки двигатели на прогресот во средновековието. Тогаш, со право можеме да тврдиме дека знакот на зборот имал функција на небо во манастирскиот ракопис. Врз него се втемелила целата подоцнежна книгопродукција.

Во XIX век меѓу најзначајните настани се вбројува преродбата на македонскиот народ, која се одвива во сите делови во Македонија, па и во Битола

Bitola Triodion from the XII century.

Afterwards, we found out that Verkovich collected more than a hundred christian orthodox manuscripts (among them the Slepche Apostle) and copied several dozen charters and other historical texts, supplying them to libraries in Belgrade, Zagreb, those in Russia, and some other centers in Europe.

Therefore, the National Library in Sofia and the National Library in Plovdiv, today hold a significant number of christian orthodox manuscripts of Macedonian redaction from the XIII to the XV centuries. Manuscripts of Macedonian redaction are also found in the library of the Bulgarian Academy of Sciences and the most famous is the Bitola Triodion from the XII century.

The glorious literary and manuscript work in the past periods (as the Ginot says) is that solid base that was guiding for the future written word in our region. In the Monastery Libraries, as dynamic laboratories of human thoughts that stimulate the manifest of the literary creation and centuries later, it would impose its significance as an instrument of the science.

There were about 245 monasteries in Macedonia, 90 of which have been destroyed and all those sacred buildings in which educational, literary and economic activity took place were the driving forces of progress in the Middle Ages. Then we can really claim that the sign of the word had a sky in the monastery manuscript, on which all later book production was based.

In the XIX century, among the most significant events is the process of the revival of the Macedonian people, which took place in all parts of Macedonia, including Bitola and the Bitola region. In the first half of this century, the need for greater literacy and education matured and accordingly to that,

и во Битолско. Уште во првата половина на овој век созрева потребата за поголема писменост и просвета, а соодветно на тоа и за отворање училишта на македонски народен јазик. Тогашните трговци знаеле дека успехот во трговијата зависи од училиштата низ кои требало да поминат нивните деца, па затоа настојувале да ги подобрат дотогашните училишта и да отвораат сосема нови. Исто така, тие настојувале, наместо црковни предмети да воведуваат световни, чија примена ја барале практичните потреби во трговијата и во занаетството.

За отворање на училиштата на македонски народен јазик и за нивното материјално помагање, во прилична мера се потрудиле попросветените македонски калуѓери. И првите писатели на македонски јазик произлегле од црковната средина. Јоаким Крчовски и Кирил Пејчиновиќ се првите книжевници и гласници на културната преродба на Македонија. Благодарение на помошта од македонските трговци тие успеале да ги отпечатаат првите книги. Уште позначаен чекор бил направен кога во 1838 година се отворила првата македонска печатница во Солун од страна на Хаџи Теодосиј Синаитски со што се создала подобра можност за македонското културно, просветно, национално освестување и издигнување.

Во XIX век, како резултат на подобрите економско-политички и културни услови и прилики, како во другите поголеми градови во Македонија, така и во Битола, доаѓа до зајакнување на граѓанската класа и се создаваат услови за отворање световни училишта и читалишта, преку кои се организира културно-просветниот живот во градот и во околината.

for the opening of schools in the Macedonian vernacular. The merchants of that time knew that success in trade depended on the level of the schools through which their children had to go. Therefore, they sought to improve the existing schools and opened completely new ones, and instead of church subjects, they introduced secular ones, the application of which was required by the practical needs in trade and crafts.

The more enlightened Macedonian monks made a considerable effort to open schools in Macedonian vernacular and to help them materially. The first writers in the Macedonian language also came from the church environment. Joakim Krchovski and Kiril Pejchinovich are the first writers and messengers of the cultural revival of Macedonia. Thanks to the help of Macedonian merchants, they managed to print the first books. An even more significant step was taken when in 1838 the first Macedonian printing house was opened in Thessaloniki by Hadji Theodosius Sinaitski, which opened up prospects for Macedonian cultural, educational, and national awareness and elevation.

In the XIX century, among the most significant events is the process of the revival of the Macedonian people, which took place in all parts of Macedonia, including Bitola and its region.

Статата зграда на битолскиот театар

The old building of Bitola theatre

Интересот за книгата во Битола отсекогаш бил голем. Тој е позабележителен особено со појавата на младата интелигенција образована во европските земји. Развојот на трговијата и појавата на печалбарството ги даваат првите допири со книгата, а воедно и со науката. Се создаваат првите приватни библиотеки. Веќе во XIX век постојат голем број домашни приватни библиотеки со богати книжни фондови за тоа време.

Првото читалиште во Битола е отворено во 1860 г. Неговата појава претставува рефлексija на новонастанатите општествено-економски и културни прилики во градот. Познато е дека Битола во XIX век претставува главен административен и трговски центар во Македонија. Бујниот економски развој придонесува просветата во Битола да биде доведена на едно повисоко ниво. Тоа било неминовно и многу значајно,

The interest in books in Bitola has always been great. It is especially noticeable with the emergence of young intelligentsia educated in European countries. The development of trade and the emergence of migrant workers contribute to the first contacts with books, and at the same time with science. The first private libraries are created. Already in the XIX century there are a large number of domestic private libraries with rich book collections for that time.

The first reading room in Bitola was opened in 1860. Its appearance is a reflection of the newly emerging socio-economic and cultural opportunities in the city. It is known that Bitola in the XIX century was the main administrative and commercial center in Macedonia. The vigorous economic development contributed to the strengthening of education in Bitola, without which trade could not be carried out, which was the main economic force of the society in Bitola. The

бидејќи просветата претставувала услов за постоење на трговијата, која била главна економска сила на битолското општество. Непосредните контакти на битолската граѓанска класа со понапредните европски центри придонесуваат да се пренесе културно-просветната дејност во Битола и таа да стане главно жариште на културниот и на просветниот живот во Македонија. Читалиштето во Битола доаѓа на свет за да задоволи една огромна потреба од организирање и проширување на културно-просветниот живот во градот. Неговото отворање е овозможено со материјална помош од битолските чорбации и интелектуалци. Како главен основач се споменува П. Димков Радевич, човек со широка култура и образование стекнато во Виена. Основната цел на Читалиштето била да му се овозможи на

direct contacts of the Bitola bourgeois class with the more advanced European centers contributed to the transfer of cultural and educational activity to Bitola and it became the main focus of cultural and educational life in Macedonia. The reading room in Bitola satisfied a huge need for organizing and expanding cultural and educational life in the city. Its opening was made possible with the material assistance of Bitola's brewers and intellectuals. P. Dimkov Radevich, a man of broad culture and education acquired in Vienna, is mentioned as the main founder. The main goal of the reading room was to enable the people to follow the press that was published both in the territory of the Ottoman Empire and outside it, as well as to establish a library that would contain books and magazines in various European languages.

Гимназијата во Битола *The High school in Bitola*

народот да го следи печатот што излегувал на територијата на Отоманската Империја и надвор од неа, но и да послужи за формирање на библиотека која ќе содржи книги и списанија на различни европски јазици.

Во 1881 г., по иницијатива на младината на Битола, повторно се отвора Читалиште со име „Просвештение“. Токму тоа Читалиште, со оглас од 8 април 1881 г., се обраќа до сите граѓани да ја поддржат иницијативата за создавање читателска библиотека.

Во Битола постојат бројни училишта како едни од важните средства за денационализација на македонското население. Така, покрај бројни основни училишта, постојат и гимназии: егзархиска (бугарска), српска православна, романски лицеј, грчка гимназија, американска (протестанска), турска, еврејска гимназија и француски колеџ. Турската и еврејската гимназија служеле за образование на соодветните народности без да ја имаат улогата на сите останати, односно за национална и верска пропаганда. Без исклучок, во сите гимназии постоеле библиотеки, некои мошне богати (романскиот лицеј, бугарската и еврејската гимназија), додека некои со послаб книжен фонд. Така преку книгата, верската и националната пропаганда го чинеле своето сè до Балканските војни, по кои Србија, помогната од странски сили, успеала да го добие Вардарскиот дел од Македонија, вклучувајќи ја и Битола. Тогаш зградата на турската гимназија (Идади милки) покрај реката Драгор, која и денес е со иста намена, била искористена за сместување на српската гимназија со името „Српска краљевска гимназија у Битољу“. За време на постоењето на

In 1881, on the initiative of the youth in Bitola, a reading room named "Prosveshtenie" was opened again. It was this reading room, with an announcement dated on 8th April, 1881, that appealed to all citizens to support the initiative to create a reading library.

In Bitola, there were numerous schools that were one of the important means for the denationalization of the Macedonian population. Thus, in addition to numerous primary schools, there were also gymnasiums: Exarchate (Bulgarian), Serbian Orthodox, Romanian Lyceum, Greek Gymnasium, American (Protestant), Turkish, Jewish Gymnasium and French College. The Turkish and the Jewish served for the education of the respective nationalities without having the role of all the others, that is, for national and religious propaganda. Without exception, in all gymnasiums there were libraries, some very rich (the Romanian Lyceum, the Bulgarian and the Jewish Gymnasiums), while some with a weaker book fund.

Thus, through the book, whether religious or national propaganda, did their job until the Balkan Wars, after which Serbia, helped by foreign forces, managed to gain the Vardar part of Macedonia, including Bitola. At that time, the building of the Turkish gymnasium (Idadi milki) by the Dragor River, which still serves the same purpose today, was used to house the Serbian gymnasium under the name "Serbian Royal Gymnasium in Bitola". During the existence of the Serbian gymnasium in Bitola, the following libraries existed: a teacher's and a student's library, which are mentioned in the 1920/21 school year as the richest, with a book fund of 1257 books. In addition to them, there was a library at the Literary Society "Saints Cyril and Methodius", a library at the Circle of Sober

српската гимназија во Битола постоеле следниве библиотеки: наставничка и ученичка (кои се споменуваат во учебната 1920/21 г.), како најбогати, со книжен фонд од 1257 книги. Освен нив, имало библиотека и при Литературното друштво „Свети Кирил и Методиј“, библиотека при Колото трезвена младина „Свети Кирил и Методи“, библиотека на учебници, класни библиотеки, библиотека при друштвото подмладок на „Јадранска стража“ и подружницата на Аеро-клубот „Наши крила“.

Првите читалници и библиотеки отворени по директива на српскиот режим, носеле име на граѓански клубови и на граѓански казина. Изразита режимска библиотекарска активност имал битолскиот Граѓански клуб основан во 1920 г. Истиот тој развива богата пропагандна просветна и културна дејност. Покрај нив, владејачкиот режим отвора и повеќе народни и училишни библиотеки. Така, од еден извештај од 1927 г. дознаваме дека во Битолската област имало 273 училишни, 218 ученички и 37 народни библиотеки, со вкупно 55 892 книги во нив.

Бугарските окупаторски училишта во Битола и во Битолско, како и во цела Македонија, за време на окупацијата (1941 – 1944 г.) беа и останаа влијателни институции задолжени да ја бришат македонската национална свест, да го шират и да го градат бугарскиот дух, да го величаат и да го слават непреболениот санстефански сон. Иницијатори за отворање и за организирање на читалишта биле бугарските учители. Нивниот број е значителен уште од почетокот на 1942 г. – 26, а неколку месеци подоцна дури и 38 читалишта. Битолското градско читалиште го добива името на идеологот на Илинден,

Youth "Saints Cyril and Methodius", a library of textbooks, class libraries, a library at the youth society of "Adriatic Guard" and a branch of the Aero Club "Our Wings".

The first reading rooms and libraries, opened according to the directive of the Serbian regime, were named after civic clubs and civic casinos. The Bitola Civic Club, founded in 1920, developed a pronounced regime library activity. It would also develop a rich propaganda, educational and cultural activity. In addition to them, the ruling regime also opened several public and school libraries. Thus, from a report from 1927, we learn that in the Bitola region there were 273 school, 218 student and 37 public libraries, with a total of 55 892 books in them.

The Bulgarian occupation schools in Bitola and the its region, as well as in all of Macedonia, during the occupation (1941 – 1944) were and remained influential institutions, tasked with erasing the Macedonian national consciousness, spreading and building the Bulgarian spirit and glorifying and celebrating the San Stefano dream which was never overcome by the Bulgarians. The initiators of their opening and organization were Bulgarian teachers. Their number of the reading rooms in 1942 was 26 and few months later it was 38 reading rooms. The Bitola city reading room was named after the ideologist of Ilinden, Damjan Gruev. It was established during 1941. Among its basic program tasks were: organizing lectures, printing books, initiatives and manifestations of a national and cultural character. The year 1942, however, was filled with the opening of numerous reading rooms in the villages, in: Gjavato, Crnobuki, Krklino, Brusnik, Topolcani, Logovardi, Srpci, Porodin, Bach, Germijan, Bukovo and others.

Дамјан Груев. Тоа е оформено во текот на 1941 г. Во основните програмски задачи на Читалиштето се вбојуваат: организирање предавања, печатење книги, иницијативи и манифестации од национален и од културен карактер. Годишната 1942, пак, е исполнета со отворање на бројни селски читалишта, и тоа во селата: Ѓавато, Црнобуки, Крклино, Брусник, Тополчани, Логоварди, Српци, Породин, Бач, Гермијан, Буково и други.

Народноослободителната борба доведе до величествена победа. На 4 ноември 1944 г. Битола е ослободена од единиците на македонската народна војска. Овој датум е најсветол и најголем во историјата на овој град. Битола и селата во Битолско можат да се гордеат со својот придонес во оваа борба.

Слободниот град Битола со своите граѓани и со работниот народ, пристапува кон обнова и изградба на стопанството, фокусирајќи се на развојот на материјалната база како предуслов за напредок во општествениот и во просветно-културниот живот. Во овој процес, особено значајно место зазема и библиотекарската дејност, која се развива како клучен елемент на напредокот на културен план. Битола, продолжувајќи ја својата стара културна традиција, се развива во значаен културен центар, а библиотекарството го претставува темелот на образованието и ширењето на знаењето меѓу граѓаните. Битолските библиотеки стануваат важни институции, кои го поттикнуваат интелектуалниот развој на заедницата, играјќи клучна улога во чувањето и во промоцијата на културното наследство, како и во зголемување на бројот на читателската публика.

The national liberation struggle led to a magnificent victory. On November 4th, 1944, Bitola was liberated by units of the Macedonian People's Army. This date is the brightest and the greatest in the history of this city. Bitola and the villages in the Bitola region can be proud of their contribution to this struggle.

The free city of Bitola, with its citizens and working people, began to rebuild and build the economy, focusing on the development of the material base as a prerequisite for the progress of social, educational and cultural life. In this process, a particularly important place was occupied by the library activity, which developed as a key element of cultural progress. Bitola, continuing its old cultural traditions, developed into an important cultural center and librarianship represented the foundation of education and the spread of knowledge among citizens. The libraries in Bitola became important institutions, which encouraged the intellectual development of the community, playing a key role in the preservation and promotion of cultural heritage, as well as in the development of the reading public.

Историски развој и трансформација на Библиотеката

Н

ационалната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола претставува современа културно-образовна институција со развиена библиотечна дејност. Од своето основање, па сè до денес таа ја продолжува богатата културна традиција на град Битола. Таа секогаш располага со нови наслови и содржини, а во нејзините рамки се организираат и културни настани кои се во функција на збогатување на културниот живот во градот. Преку Универзитетската библиотека во Битола се влијае и врз стручната и врз научно-истражувачката дејност.

Почетоците на Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола датираат од далечната 1945 г. Таа година, со решение на Градскиот народен одбор, основана е библиотека под името *Градска народна библиотека* во Битола. Библиотеката многу пати го менувала своето име како градска и матична, а денес е наречена Национална установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола.

Од постојната документација евидентно е дека Градската народна библиотека – Битола започнала со работа со оформен фонд од 300 книги. На почетокот Библиотеката нема свој буџет, а финансиска помош добива од Одделот за просвета при Градскиот народен одбор – Битола, како и од некои претпријатија

Historical development and transformation of the Library

T

he National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" – Bitola is a modern cultural and educational institution with a developed library activity. Since its foundation until today, it has continued the rich cultural tradition of the city of Bitola and is an institution that constantly offers its readers new titles, contents and cultural events that enrich the cultural life and also contributes to the advancement of professional and scientific research activities.

The beginnings of the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola date back to 1945 when, by decision of the City People's Board, it was firstly established under the name City People's Library in Bitola. The library has changed its name many times as a City Library, Main Library, so that today it bears the name the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola.

From the existing documentation it is evident that the City Public Library – Bitola started its work with a well-established book fund of 300 books. At the beginning, the library did not have its own budget and received financial assistance from the Department of Education of the City People's Board – Bitola, as well as from some companies and organizations. In 1956, the social community began with more organized financing of this institution, which began a process of continuous enrichment of the book funds. A very significant role in the

и организации. Во 1956 г. општествената заедница започнува со поорганизирано финансирање на оваа институција, со што започнува процес на континуирано збогатување на книжните фондови. Многу големо значење за проширување на дејноста на Битолската библиотека има Одлуката на Друштвото на библиотекарите – Скопје. По таа одлука, на 1.4.1954 г. Битолската библиотека станува депозитна библиотека за македонската издавачка продукција. Ова значи дополнително збогатување на книжниот фонд, не само со монографски, туку и со периодични публикации.

Посебна улога во развојот на Библиотеката како културна институција е постојаната грижа за нашето општество, за културниот развој на најмладите генерации. Тоа ја наметна потребата да се создаде детска библиотека. Детската библиотека е основана на 6.2.1955 г., во просториите на Пионерскиот дом. Од 1.7.1959 г. таа станува посебен дел во составот на Градската библиотека.

Со брзиот развој на општеството се зголемува целокупниот книжен фонд и бројот на корисници на Библиотеката. Сепак, ограничените просторни можности и оддалеченоста на корисниците од поодалечените населби ја наметна потребата од отворање на реонски библиотеки – клонови. Првите реонски библиотеки во Битола се отворени во 1957 г., во месните заедници во маалата: Јени Маале, Чинарот и во Стево Патако. Во 1960 г., со првиот Закон за библиотеките во СР Македонија, во согласност со член 51 и член 52, став 2, Градската библиотека – Битола прераснува во матична библиотека. Во 1966 г. се отвораат реонски библиотеки и во селата: Бистрица, Кукуречани и

promotion and the activity of the Library in Bitola was made with the Decision of the Society of Librarians – Skopje, by which on April 1st, 1954 the Bitola Library became a deposit library for the Macedonian publishing production. This meant additional enrichment of the book fund, not only with monographs but also with periodicals.

A special role in the development of the library as a cultural institution is the constant care for our society, for the cultural development of the youngest generations, which contributed to the establishment of the Children's Library on February 6th, 1955 in the premises of the Pioneer's House and from July 1st, 1959 it became a separate part of the City Library.

With the rapid development of the society, the overall book collection and the number of library users are increased. However, the limited spatial possibilities and the distance of users in more distant settlements imposed the need to open regional libraries - clones. The first regional libraries in Bitola were opened in 1957 in the "Jeni Maale", "Chinarot" and "Stevo Patako" libraries. While in 1960, with the first Law on Libraries in the SR Macedonia, in accordance with Article 51 and Article 52 paragraph 2, the Bitola City Library grew into a Main Library. In 1966, regional libraries were opened in the villages of Bistrica, Kukurecani and Bukovo, in 1971 in the village of Lera, in 1977 in Dihovo and in 1973 in the villages of Capari and Ivanjevci. These libraries, under the auspices of the Main University Library "St. Kliment Ohridski" – Bitola played a significant role in the cultural life of the city and rural settlements.

Буково. Во 1971 г. се отвора реонска библиотека во с. Лера, во 1977 г. во с. Дихово, а во 1973 г. во селата Цапари и Ивањевци. Овие библиотеки, под закрила на Матичната универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола одигруваат значајна улога во културниот живот на градот и на селските населби.

Во текот на своето 80-годишно постоење Библиотеката е преместувана на различни места и тоа по следниов ред:

- во просториите на поранешниот хотел „Турист“ на ул. „Маршал Тито“, наспроти Спомен-домот на културата;
- во зградата на основното училиште „Климент Охридски“ – денешното ОУ „Гоце Делчев“ - Битола;
- во просториите на поранешниот ресторан „Ројал“ на ул. „Маршал Тито“ бр. 80, наспроти кафе-ресторанот „Корзо“;
- до 1954 година Библиотеката беше сместена во зградата на поранешниот Пионерски дом „Трајче Маглоски“ - Битола;
- од 1954 до 1974 година во зградата на ул. „Маршал Тито“ бр. 89 во која порано беше Општинскиот одбор на Сојузот на синдикатите на Македонија;
- од 1974 година во зградата на адаптираното Хируршко одделение на старата битолска болница, ул. „Ленинова“ бр. 39 и
- од есента, 1982 година, Библиотеката се проширува и во новоизградениот, современо обликуван библиотечен простор, кој функционално е поврзан со стариот дел, на ул. „Ленинова“ бр. 39, (денешна ул. „Пеце Матичевски“).

Објектите во кои во прво време е сместувана Библиотеката, не одговарале на современите библиотечни

During its eighty-year existence, the Library was moved to different locations, as follows:

- In the premises of the former hotel "Tourist" on street "Shirok Sokak", across the Memorial House of Culture;
- In the building of the Primary School "Kliment Ohridski", today's Primary School "Goce Delchev" - Bitola;
- In the premises of the former restaurant "Royal" on street "Shirok Sokak" no. 80, across the cafe restaurant "Korzo";
- Until 1954 the library was located in the building of the former Pioneer Home "Trajche Magloski" - Bitola;
- From 1954 to 1974 in the building on street "Shirok Sokak" no. 89, which was used to house of the Municipal Board of the Federation of Trade Unions of Macedonia;
- Since 1974 the Library is in the building of the previously adapted Surgical Department of the old Bitola Hospital, street "Leninova" No. 39 and
- since the fall of 1982, the Library has been expanding into the newly built, modernly designed library space, which is functionally connected to the old part at street "Leninova" No. 39 (today's "Pece Matichovski").

The premises, that is, the buildings in which the Library was initially housed, did not meet modern library requirements and standards, and therefore, following its development, efforts to resolve, in particular, spatial problems are constantly present. More specific actions in this direction were taken, thanks to some of our fellow citizens and library workers in general, among whom the most consistent in the requests was the

барања и стандарди и затоа, следејќи го нејзиниот развој, постојано се присутни настојувањата за разрешување на просторниот проблем. Во оваа насока преземени се поконкретни акции, благодарейќи на некои наши сограѓани и, воопшто, на библиотечните работници, меѓу кои најдоследен во барањата е тогашниот директор Методија Размовски (од 1.10.1960 до 28.2.1977 г.). Вакви акции почнаа да се преземаат на почетокот од 1972 година. Бидејќи во тоа време ниту Општината Битола, ниту Републиката беа во состојба да обезбедат финансиски средства за изградба на нов објект или доградба на постојниот (на ул. „Маршал Тито“ бр. 89) се премина на варијанта на изнаоѓање на некоја зграда од постојниот фонд на Општината, која ќе одговара на потребите. Избрана е зградата на поранешното Хируршко одделение на Градската болница „Д-р Трифун Пановски“ – Битола. Болницата е преместена во новоизградените простории. Во согласност со раководните фактори при Собранието на Општина Битола, оваа зграда ѝ е доделена на Матичната библиотека и веднаш е започнато со нејзина адаптација.

ООУ „Гоце Делечев“ - Битола
Primary School "Goce Delechev" - Bitola

then director Razmovski Metodija (from 1st October 1960 to 28th February 1977). Specifically, such actions began to be taken in early 1972. Since at that time neither the Municipality of Bitola nor the Republic were able to provide financial resources for the construction of a new building or the extension of the existing one (at 89 "Marshal Tito" Street), the option was to find a building from the existing fund of the Municipality that would meet the needs. The choice fell on the building of the former Surgical Department of the City Hospital "Dr. Trifun Panovski", which moved to the newly built premises. In accordance with the governing factors of the Assembly of the Municipality of Bitola, this building was assigned to the Main Library and its adaptation began immediately.

Пионерски дом „Траче Магლოსки“ - Битола
Pioneer Home "Trajche Magloski" – Bitola

Како инвеститор на работите се јавува Собранието на Општината, а како изведувач Градежното претпријатие „Бетон“ – Скопје, V градилиште Битола. За нивните права и обврски во кои предмет беше адаптација на зградата на Хируршкото одделение за потребите на Матичната библиотека, склучен е договор бр. 01-а – 1255/1 од 21.3.1972 г. Адаптацијата започнува во периодот мај – јуни 1972 г., а набрзо потоа е запрена до април 1973 г. Причините за направениот прекин на работите не се познати, но најверојатно станува збор за недостаток од финансиски средства. Во исто време додека трае адаптацијата на објектот, поради финансиските тешкотии предизвикани од недостаток на средства, побарана е и републичка помош, која за среќа стигнува многу брзо, уште во 1973 г. Во согласност со Законот за прераспределба на средствата за нестопански објекти од општ интерес за Републиката, за периодот 1971 – 1975 г. („Сл. Весник на СРМ“ бр. 13/73), на Општината Битола ѝ е доделен износ од 3 000 000, 00 динари за изградба на депозитна библиотека. Средствата се доделени со одлука на Извршниот совет на СРМ бр. 12-1227/1 од 14.5.1973 г. и со одлуката за определување на корисниците и на поблиските услови за начинот на учество во изградбата на депозитна библиотека и набавка на библиобуси и изградба на регионални архиви. Во оваа одлука стои дека овие средства можат да се користат ако корисниците на тие средства обезбедат најмалку 50% од износот потребен за изградба на објектот. Бидејќи Собранието на Општина Битола како инвеститор не е во состојба да издвои средства во висина од 3 000 000, 00 динари, за решавање на проблемот се

The Municipal Assembly appears as the investor of the works and the Construction Company "Beton" – Skopje, V construction site Bitola as the contractor. For their rights and obligations, the subject of which was the adaptation of the building of the Surgical Department for the needs of the Main Library, was concluded Agreement No. 01-a - 1255/1 of 21 March 1972. The adaptation began in the period May - June 1972 and was soon stopped until April 1973. The reasons for the interruption of the works are not known, but most likely it was a lack of financial resources. At the same time as the adaptation of the building was taking place, due to financial difficulties caused by a lack of funds, republican assistance was requested, which fortunately arrived very quickly, back in 1973. In accordance with the Law on the Redistribution of Funds for Non-Profitable Facilities of General Interest for the Republic for the Period 1971 – 1975 ("Official Gazette of the Republic of Macedonia" No. 13/73), the Municipality of Bitola was allocated an amount of 3,000,000.00 dinars for the construction of a deposit library. The funds were allocated by Decision of the Executive Council of the Republic of Macedonia No. 12-1227/1 of 14.05.1973 and the Decision on the Determination of the Beneficiaries and the Detailed Conditions for the Method of Participation in the Construction of a Deposit Library and the Procurement of Library Buses and the Construction of Regional Archives. This Decision states that these funds can be used if the beneficiaries of these funds provide at least 50% of the amount required for the construction of the facility.

Since the Bitola Municipal Assembly as an investor was not able to allocate funds in the amount of 3,000,000.00 dinars, the solution to the problem was approached in

постапи на следниов начин: како учество на Собранието на Општината Битола пријавен е износот што е пресметковна вредност на стариот објект (Хируршкото одделение) и тој износ се заокружува на 1 000 000, 00 динари, како и вредноста на стариот објект (Хируршкото одделение) којшто со посебна пресметка од страна на проектанското биро „Нова градба“ е проценета на 2 000 000, 00 динари. Со тоа се обезбедени финансиски средства од страна на Општина Битола во износ од 3 000 000, 00 динари.

Одобрувањето на овие средства е можност да се направи нова концепција за изградба на библиотека поинаква од првата, па и онаа презентирана пред републичките фактори при доделување на средствата. Во новата концепција е наведено да се гради ново крило од левата страна, функционално поврзано со стариот објект, кој ќе продолжи со адаптација.

Адаптацијата на објектот на Хируршкото одделение е завршена,

the following way: as a contribution to the Bitola Municipal Assembly, the amount that was the estimated value of the old facility - Surgical Department was reported and that amount was rounded to 1,000,000.00 dinars, as well as the value of the old facility - Surgical Department, which, with a special calculation by the design bureau "Nova Gradba", was estimated at 2,000,000.00 dinars. Thus, financial resources were provided by the Municipality of Bitola in the amount of 3,000,000.00 dinars.

The approval of these funds was an opportunity to create a new concept for the construction of the Library, different from the first one, and also the one that was presented to the republican factors when allocating the funds. The new concept consisted in the fact that a new wing was built that would be on the left side and functionally connected to the old building that would continue with adaptation. The adaptation of the building of the Surgical Department was completed, that is, it was put into use on February 15th, 1974.

односно објектот е предаден во употреба на 15.2.1974 г. Дограббата на новиот објект е следена со низа тешкотии и трае повеќе години, но сепак, благодарение на залагањата на библиотечните работници и на директорот Стојко Стојковски (од 16.06.1977 до 1.9.1993 г.), објектот е дограден, опремен и пуштен во употреба во есента 1982 г. Со тоа е заокружен еден од најважните процеси во историјата на Библиотеката во Битола, бидејќи се дадени основите за понатамошно развивање, функционирање и осовременување на библиотечната дејност во Битола и во Битолско.

Во 2008 г. извршена е конзервација и реставрација на фасадите на стариот дел од зградата на Библиотеката, а во 2009 г. е направена целосна замена на надворешната дограма на стариот објект од зградата на Библиотеката и изградено е поткровје над рамните тераси на новиот дел од Библиотеката.

Значајна улога за дејноста на оваа установа има и постојаната грижа за збогатување на книжните фондови. Денес, Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола е современа културна институција, која располага со книжен фонд од над 500 000 единици библиотечен материјал. Од кои најголем дел се монографски и сериски публикации, но има и: аудиокниги, електронски извори, дробен печат, нотна граѓа, картографска граѓа и видеозаписи. Со оглед на фактот што Битола е конзулски град, град на традицијата, град со богато културно и историско минато, денес Библиотеката претставува место за размена на идеи и платформи, за бројни културни активности со институции и организации од земјата и од странство.

The construction of the new building was followed by a series of difficulties and lasted for several years, but thanks to the efforts of the library workers and the director Stojko Stojkovski (from June 16th, 1977 to September 1st, 1993), the building was completed, equipped and put into use in the fall of 1982. This completed one of the most important processes in the history of the Library in Bitola, as the foundations were laid for further development, functioning and modernization of library activities in Bitola and the Bitola's region.

In 2008, conservation and restoration of the facades of the old part of the library building was carried out and in 2009, the external joinery of the old library building was completely replaced and an attic was built above the flat terraces of the new part of the library.

A significant role in promoting the activity of this institution is also played by the constant care for the enrichment of the book collections. Today, the National Institution - University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola is a modern cultural institution that has a book collection of over 500,000 units of library material, most of which are monographic and serial publications, and in addition to them, it also has audio books, electronic sources, small print, musical material, cartographic material and video recordings. Considering the fact that Bitola is a consular city, a city of tradition, a city with a rich cultural and historical past, today the library is a place for exchanging numerous cultural activities, ideas and platforms with institutions and organizations from the country and abroad.

Статусни промени на Библиотеката

Во текот на своето богато и долго културно живеење Библиотеката во Битола, во зависност од можностите и од потребите како на Општината, така и на пошироката општествена заедница, доживува неколку статусни промени:

- од 1945 до 1947 г. е Градска народна библиотека – Битола;
- од 1947 до 1952 г. е во рамките на Домот на културата, па според тоа таа е наречена Библиотека при Домот на културата – Битола;
- од 1952 до 1960 г. е Градска библиотека;
- од 1960 до 1964 г. е Матична библиотека – Битола;
- од 1964 до 1980 г., по предлог на нашиот сограѓанин Ѓорѓи Димовски – Цолев, го добива името Матична библиотека „Климент Охридски“ – Битола;
- од 1980 г., со основањето на вториот Универзитет во Република Македонија со седиште во Битола, неминовно се наметна потребата од постоење и на универзитетска библиотека. Оттогаш на Библиотеката во Битола, покрај матичната, ѝ се наметна и универзитетската функција, а Библиотеката е преименувана како Матична и универзитетска библиотека „Климент Охридски“ – Битола.
- Последната извршена промена се заснова на Одлука за утврдување на мрежата на националните установи од областа на културата бр. 22 – 5574/1 од 22.12.2003 г., донесена од Владата на

Status changes of the Library

During its rich and long cultural existence, the Library in Bitola, depending on the possibilities and needs of both the Municipality and the wider social community, has experienced several status changes:

- from 1945 to 1947 as City Public Library - Bitola;
- from 1947 to 1952 since it worked within the House of Culture, it was the Library at the House of Culture – Bitola;
- from 1952 to 1960 as the City Library;
- from 1960 to 1964 as the Main Library - Bitola;
- from 1964 to 1980, at the suggestion of our fellow citizen Gjorgji Dimovski - Tsolev, it was named the Main Library “Kliment Ohridski” - Bitola;
- Since 1980, with the establishment of the second University in the Republic of Macedonia, headquartered in Bitola, the need for a university library inevitably arose. Since then, the library in Bitola, in addition to its main function, began to perform a university function, and the library was renamed the Main and University Library “Kliment Ohridski” - Bitola.
- The last change is based on the Decision on determining the network of national institutions in the field of the culture No. 22-5574/1 of 22 December 2003 adopted by the Government of the Republic of Macedonia. With the mentioned Decision of the Main and University Library “St. Kliment Ohridski” - Bitola, the founding

Република Македонија. Со наведената Одлука за Матичната и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола, се преземаат основачките права на установата и Библиотеката се утврдува како национална установа, односно продолжува да постои како **НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА – УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ – БИТОЛА**. Постапувајќи според Законот за култура на РСМ (Службен весник на РСМ бр.31/98 и 49/03) и упатствата добиени од Министерството за култура на РС Македонија, направено е усогласување со наведениот Закон за култура, па оттогаш Библиотеката продолжува со работа како национална установа.

rights of the institution are taken over and it is established as a national institution, i.e. it continues to operate as **NATIONAL INSTITUTION – UNIVERSITY LIBRARY “ST. KLIMENT OHRIDSKI” – BITOLA**. Acting in accordance with the Law on Culture of the Republic of Macedonia (Official Gazette of the Republic of Macedonia No. 31/98 and 49/03) and the instructions we received from the Ministry of Culture of the Republic of Macedonia, compliance with the Law on Culture was made and since then the library has continued to operate as a national institution.

Подвижна библиотека

Мошне значаен сегмент во развојот на библиотекарството во Битола, посебно за Матичната библиотека, е дополнувањето на нејзината дејност со Подвижната библиотека, како нова современа и доста успешна форма на приближување на книгата до непосредниот корисник.

Во развитокот на подвижното библиотекарство во Македонија голем придонес дала и Битолската библиотека, која со ваква дејност започнува уште во 1961 г., а од 1968 г. првиот библиобус на Матичната библиотека од Битола ја започнува својата благородна мисија на доближување на книгата и до најоддалечениот читател во битолската општина, отворајќи го, на тој начин, богатиот свет на книгата и за граѓаните од тешко достапните населби.

Mobile library

A very significant segment in the development of librarianship in Bitola, especially for the Main Library, was the addition of the Mobile Library, as a new modern and quite successful form of bringing the book closer to the reader. In the development of mobile librarianship in Macedonia, the Bitola library made a great contribution, which started carrying out such activity in 1961, and since 1968, the first bibliobus of the Main Library from Bitola began its noble mission of bringing the book closer to the most distant reader in the Bitola municipality, thus opening the rich world of books to the citizens of hard-to-reach neighborhoods.

A great contribution to the development of mobile librarianship in the country and in parallel with that in the Municipality of Bitola, has also been made

Голем придонес во развојот на подвижното библиотекарство во државата, а паралелно на тоа и на Општината Битола има и Републичката самоуправна интерна заедница за култура, која во есен 1978 г. распишува конкурс за партиципација на средства на општинските народни библиотеки за набавка на библиобуси. Ценејќи ги потребите, интересите и настојувањата на општинските библиотеки за проширена библиотечна и културна активност и заинтересираноста на државата за приоритетен развој на некои региони, РСИЗ за култура одобри средства за набавка на библиобуси на општинските центри: Берово, Дебар, Делчево, Куманово, Прилеп, Тетово и Скопје, а во 1979 г. и на: Битола, Демир Хисар, Крива Паланка, Охрид, Пробиштип и Штип.

Тогашните искуства од работата на подвижниот фонд, не само кај нас, туку и во многу поразвиени системи и постигнатите резултати во оваа област, покажаа дека подвижното библиотекарство е мошне популарен, но и функционален систем во развитокот на библиотечната дејност. Библиобусот со својот подвижен фонд сè уште постои во битолската библиотека, меѓутоа поради застареност тој повеќе не е во употреба.

by the Republic Self-Governing Internal Community for Culture, which in 1978 announced a competition for the participation of funds by the Municipal Public Libraries for the purchase of library buses. Appreciating the needs, interests and efforts of the Municipal Libraries for expanded library and cultural activity and the interest of the state in the priority development of some regions, the RSIZ for Culture approved funds for the purchase of library buses for the municipal centers: Berovo, Debar, Delchevo, Kumanovo, Prilep, Tetovo and Skopje and in 1979 also for: Bitola, Demir Hisar, Kriva Palanka, Ohrid, Probishtip and Shtip.

The experiences of the mobile library not only in our country, but also in many more developed systems and the results achieved in this area have shown that mobile librarianship is a very popular and functional system in the development of library activities. The library-bus with its mobile library still exists in the Bitola Library, but due to obsolescence it is no longer in use.

Автоматизација на библиотечното работење

Библиотеките отсекогаш претставувале центри на знаење, на култура и на едукација и имале клучна улога во развојот на општествата. Денес технологијата е клучен фактор во трансформацијата на библиотеките од традиционални простори за складирање книги во иновативни центри за дигитални ресурси, за интерактивно учење и за соработка. Како резултат на брзиот развој и напредокот на информатичката технологија, оваа установа од класичен (традиционален) вид прераснува во современа автоматизирана библиотека, способна успешно да одговори на информативните потреби на бројните корисници.

Никулците на автоматизацијата датираат од 1990 г., кога со влегувањето во проектот на СНТИЈ (Систем за научни и технолошки информации на Југославија) од Секретаријатот за развој на СФР Југославија, МУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола доби една работна станица – терминал, печатач и соодветна комуникациска опрема со која се овозможи користење на заедничкиот софтвер ЈУБИБ, изработен од IZUM во Марибор – Словенија. ЈУБИБ овозможува автоматизирана каталогизација на библиотечниот материјал по светски стандарди, изградба на локална база, добивање излезни печатени продукти: библиографии, каталожни картончиња, пристап преку југословенската мрежа ЈУПАК до меѓународни информациски

Automation of library work

Libraries have always been centers of knowledge, culture and education, playing a key role in the development of societies. Today, technology plays a key role in the transformation of libraries from traditional spaces for storing books into innovative centers for digital resources, interactive learning and collaboration. As a result of the rapid development and progress of information technology, this institution from a classic - traditional type of library has grown into a modern automated library, capable of successfully responding to the information needs of numerous users.

The beginnings of automation date back to 1990 when, with the entry into the project of SNTIY (System for Scientific and Technological Information of Yugoslavia) from the Secretariat for Development of the SFR Yugoslavia, Main University Library “St. Kliment Ohridski” - Bitola received one workstation - terminal, printer and appropriate communication equipment which enabled it to use the joint software JUBIB, developed by IZUM in Maribor - Slovenia. JUBIB enabled automated cataloging of library material according to world standards, building a local database, obtaining output printed products: bibliographies, catalog cards, access through the Yugoslav network JUPAK to international information services and databases, i.e. several combined foreign and over fifteen specialized domestic databases from several important educational, cultural and scientific and technical fields and use of electronic

сервиси и бази на податоци, односно неколку комбинирани странски и повеќе од петнаесет специјализирани домашни бази на податоци од поголем број важни образовни, културни и научно-технички области и користење електронска пошта. Со тоа МУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола стана втора библиотека во библиотечно-информативниот систем (БИС) на Македонија чишто обработени библиографски единици се запишуваа во заемната база на податоци на Институтот за информациски науки (ИЗУМ) од Марибор.

Распаѓањето на СФРЈ значи и распаѓање на СНТИЈ, а со тоа и на ЈУБИБ. Функционирањето на базите се сведува на локално ниво. МУБ продолжува да внесува податоци на локално ниво, а врската со странските бази на податоци и со електронската пошта беа овозможени преку МАКПАК.

Веќе на почетокот од 1996 г., по набавката на серверот Digital Alpha 400/166 и по воспоставувањето на компјутерската и на мрежната опрема неопходни за потребите на автоматизираното библиотечно работење, МУБ заедно со НУБ „Св. Климент Охридски“ – Скопје и со Природно математичкиот факултет (ПМФ) од Скопје склучуваат нов договор со ИЗУМ за имплементирање на понова варијанта на библиотечниот софтвер, усовршена и надградена според меѓународните стандарди за библиотечно работење под името COBISS (Кооперативен онлајн библиографски систем и сервиси), а со тоа се набавени програмските модули за:

- автоматизирана каталогизација,
- исписи на податоци,
- онлајн пребарување на базите на податоци,

mail. With this MUL "St. Kliment Ohridski" -Bitola became the second library in the library information system (LIS) of Macedonia whose processed bibliographic units were recorded in the shared database of the Institute for Information Sciences (IZUM) from Maribor.

The collapse of the SFRY also meant the collapse of SNTIJ, and with it the JUBIB. The functioning of the databases was reduced to the local level. MUL continued to enter data at the local level and the connection with foreign databases and e-mail was enabled through MAKPAK.

At the beginning of 1996, after the purchase of the Digital Alpha 400/166 server and the establishment of the computer and network equipment necessary for the needs of the automated library operations, MUL together with NUL "St. Kliment Ohridski" - Skopje and the Faculty of Natural Sciences and Mathematics (FSM) from Skopje concluded a new agreement with IZUM for the implementation of a newer version of the library software, improved and upgraded according to international standards for library work under the name COBISS (Cooperative Online Bibliographic System and Services), and thus the program modules for:

- automated cataloging,
- data printing,
- online database searching,
- module for automated borrowing of library material.

- модул за автоматизирано позајмување на библиотечен материјал.

Кон крајот на 2001 г. потпишан е нов договор со ИЗУМ за користење понова варијанта од софтверот, т.е. COBISS2, како и за активирање на модулот за заемна каталогизација и воспоставување заемна библиографска база COBIB.MK. Извршена е обука за заемна каталогизација и потоа, на 17 декември 2001 г., активирани се механизмите за кооперативна библиографско-каталожка обработка на библиотечниот материјал на библиотеките вклучени во COBISS2. Кон заемната библиографска база додадени се и 50 521 библиографски запис од нашата база. За неполна година фондот на заемната библиографска база се зголеμουва за околу 15%.

Заемната онлајн каталогизација е заснована врз кооперативно собирање и дистрибуирана обработка на податоци, со што се овозможува рационална поделба на работата и заштеда при каталожката обработка на библиотечната граѓа. Секоја единица е доволно само еднаш да се обработи, по што записот, преку заемната база на податоци COBIB, е достапен онлајн до сите учесници во системот. Всушност, со воспоставувањето на заемната библиографска база COBIB.MK, започнува функционирањето на интегриран библиотечно-информациски систем во нашата земја. До крајот на 2001 г. обработен е, речиси, целиот книжен фонд ретроспективно, со што е обезбеден главниот услов за активирање на модулот за автоматизирано позајмување на библиотечниот материјал. Тест- базата на програмскиот сегмент COBISS/Позајмица е инсталирана во септември 2003 г. и во март истата година се одржува обука на

At the end of 2001, a new agreement was signed with IZUM for the use of a newer version of the software, i.e. COBISS2, as well as for the activation of the module for shared cataloguing and the establishment of a shared bibliographic database COBIB.MK. Training on shared cataloguing was conducted and after that, on December 17th, 2001, the mechanisms for cooperative bibliographic-catalog processing of library material of the libraries that were included in COBISS2 were activated. 50,521 bibliographic records from our database were added to the shared bibliographic database. In less than a year, the holdings of the shared bibliographic database increased for 15%.

Shared online cataloguing is based on cooperative collection and distributed data processing, which enables a rational division of labor and savings in cataloguing library materials. Each item only needs to be processed once, after which the record, through the shared COBIB database, is available online to all participants in the system. In fact, with the establishment of the shared bibliographic database COBIB.MK, the functioning of an integrated library information system began in our country. By the end of 2001, almost the entire book collection was retrospectively processed, which provided the main condition for activating the module for automated lending of library material. The test base of the COBISS/Loan program segment was installed in September 2003, and in March of the same year, training was held for 10 librarians to work in it. In October 2003, we became the first library in Macedonia to start working with the COBISS/Loan segment.

10-мина библиотекари за нејзина примена. Во октомври 2003 г. нашата Библиотека стана прва библиотека во Македонија, која започна да го применува сегментот COBISS/Позајмица.

Користа од овој сегмент е многукратна, како за корисниците, така и за библиотекарите. Меѓу другото, овој сегмент овозможува:

- запишување и одржување на податоците за членовите на Библиотеката;
- позајмување и враќање на сите видови граѓа, продолжување на рокот на враќање, резервација, нарачување и евидентирање на изгубените примероци на граѓата;

The benefits of this segment are manifold for both users and librarians. Among other things, this segment allows:

- recording and maintaining data about library members;
- borrowing and returning all types of materials,
- extending the return deadline, reserving, ordering and recording lost copies of materials;
- viewing local catalogs and more detailed data about the fund;
- insight into the status of materials (free or borrowed);
- creating reminders;
- financial operations system with the ability to manually or automatically record

Првиот персонален компјутер во Библиотеката, 1993 година

The first personal computer in the Library, 1993

- преглед на локалните каталози и подетални податоци за фондот;
- увид во состојбата на граѓата (слободна или зајмена);
- изработка на опомени;
- систем на финансиско работење со можност за рачно или автоматско евидентирање на побарувањата.

Во 2003 г. во Белград потпишана е спогодба за воспоставување на мрежата COBISS.net и слободниот проток на библиографски записи што се создаваат во автономните библиотечно-информациски системи на Македонија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Словенија и Србија. COBISS.net меѓусебно ги поврзува автономните (националните) кооперативни библиографски системи COBISS на различните држави (COBISS.MK, COBISS.BH, COBISS.CG, COBISS.SI и COBISS.SR). Со програмската поддршка на COBISS, технички се овозможи преземањето на записите од која било заемна база на податоци COBIB и од каталогот OKLK (WorldCat).

Во текот на 2004 г. со проектот „Автоматизација на библиотеките од југозападниот регион“, одобрен од Министерството за култура на Р. Македонија, овозможено е поврзување на 5 библиотеки од Западниот Регион (Прилеп, Кичево, Струга, Охрид и Тетово), со што се реализира желбата за доизградба на библиотечно-информативниот систем на Македонија. Во нашата Библиотека, преку истиот проект, набавен е нов Digital Alpha server DS 15 и друга придружна опрема потребна заради идната инсталација на локалните бази на библиотеките од Западниот Регион. Исто така, заради следење на современите информатички текови, побрз проток на податоци и

receivables.

In 2003, an agreement was signed in Belgrade to establish the COBISS.net network and the free flow of bibliographic records created in the autonomous library and information systems of Macedonia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Slovenia and Serbia. COBISS.net interconnects the autonomous (national) cooperative COBISS bibliographic systems of the various countries (COBISS.MK, COBISS.BH, COBISS.CG, COBISS.SI and COBISS.SR). With the software support of COBISS, it is technically possible to download records from any shared COBIB database and from the OKLK catalogue (WorldCat).

During 2004, with the project "Automation of the libraries of the southwestern region", approved by the Ministry of Culture of the Republic of Macedonia, it was possible to connect five libraries from the western region (Prilep, Kichevo, Struga, Ohrid and Tetovo), thus realizing the desire to further develop the library - information system of Macedonia. In our library, with the same project, a new Digital Alpha server DS 15 and other associated equipment necessary for the future installation of the local databases of the libraries of the western region were purchased. Also, in order to follow modern information flows, faster data flow and greater security, at the end of 2004, a complete reconstruction of the network infrastructure in the Library was carried out.

поголема безбедност, на крајот од 2004 г. извршена е и целосна реконструкција на мрежната инфраструктура во Библиотеката.

Од 2016 г. автоматизираното библиотечното работење преминува на COBISS3, трета генерација на програмската поддршка која ИЗУМ ја разви за потребите на функционирање на системот COBISS. Програмската поддршка на COBISS е развиена врз основа на објектна технологија, а значајна архитектонска карактеристика на програмската поддршка COBISS3 е нејзината трислојна концепција која во себе вклучува кориснички интерфејс, деловна логика и бази на податоци.

Во текот на 2025 г. предвидено е да се изврши наредна надградба на системот во НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, со примена на неговите нови варијанти, т.е. COBISS Lib и COBISS Cat.

Since 2016, automated library operations have been transitioning to COBISS3, the third generation of software support that IZUM developed for the needs of the COBISS system. The COBISS software support is developed based on object technology and a significant architectural feature of the COBISS3 software support is its three-layer concept that includes a user interface, business logic and databases. While the next upgrade of the system at the National Institution-University Library of the Republic of Macedonia "St. Kliment Ohridski" - Bitola is planned to be carried out during June, 2025, with the application of the new versions of the system, i.e. COBISS Lib and COBISS Cat.

Денес, 1496 библиотеки од регионот, а од кои 69 од нашата држава, се дел од овој проект на меѓународна развојна соработка на библиотеките. Покрај својата веб-варијанта, COBISS+ има и своја мобилна варијанта mCOBISS, којашто е достапна на мобилните апликации Play Store и App Store. Со тоа НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола се стреми да стане вистинска виртуелна библиотека, да навлезе во сè повисокиот степен на задоволување на научно-истражувачките и образовни потреби на крајниот корисник, без тој да се грижи од каде и

Today, 1496 libraries from the region, of which 69 from our country are part of this project for international development and cooperation of libraries. In addition to its web version, COBISS+ also has its own mobile version mCOBISS, which is available on the mobile applications Play Store and App Store. With this, the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola strives to become a true virtual library, to penetrate the ever-higher level of satisfying the scientific - research and educational needs of the readers, so they would not have to worry about where and how the requested information

како пристигнала бараната информација. Сето тоа е овозможено со натамошен развој и адаптација на современото библиотечно работење, а Библиотеката постојано се грижи и ги надградува своите ресурси, применувајќи ги иновациите на современата информатичка и комуникациска технологија.

Библиотеката денес

Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола, претставува современа културна институција со развиена библиотечна дејност, која на своите корисници и на граѓаните воопшто, постојано им нуди нови и современи содржини и културни настани кои го збогатуваат културниот живот, а исто така придонесуваат и за унапредување на воспитно-образовните, како и стручно-научните и истражувачките дејности.

Библиотеката располага со повеќе од 500 000 книги и бројни периодични списанија, со тенденција за натамошно перманентно зголемување. Лоцирана е во централното градско подрачје и сместена е во два функционално поврзани објекта, со вкупна површина од околу 3 000 m², современо обликуван простор, од кој повеќе од половина, односно повеќе од 50%, е наменет за потребите на корисниците.

Во денешните услови на техничко-технолошки развој Библиотеката се стреми да ги следи современите текови на библиотечното работење и предизвиците што тоа ги носи со цел да се постигне

came from.

All of this become possible with the further development and adaptation of modern librarian work and the Library constantly takes care of and upgrades its resources, applying the innovations of modern information and communication technology.

Library today

The National Institution – University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola, is a modern cultural institution with a developed library activity, which constantly offers its users and citizens in general new and contemporary content and cultural events that enrich cultural life, and also contribute to the advancement of educational, as well as professional, scientific and research activities. The library has over 500,000 books and numerous periodicals, with a tendency for further permanent increase. It is located in the central city area and is housed in two functionally connected buildings, with a total area of about 3000 m² of modernly designed space, of which more than half, i.e. over 50%, is intended for the needs of the users.

In today's conditions of technical and technological development, which the Library strives to follow, and thus more easily and willingly to fit into the modern trends of library work and the challenges it brings, the functioning of a virtual library and other forms of modern automated library work, all with the aim of achieving a higher level of satisfaction of the scientific, research and educational needs of users, better and faster service when borrowing library material,

повисок степен на задоволување на научно-истражувачките и образовни потреби на корисниците, подобра и побрза услуга при зајмувањето на библиотечен материјал, добивање информации итн. Тоа може да се постигне само со натамошниот развој на современото автоматизирано, електронско и дигитализирано работење, постојано усовршување на кадрите и со стручната работа во библиотекарството. Притоа, неопходно е постојано да се бараат и да се изнаоѓаат начини за олеснување на пристапот до неопходната литература која им е потребна на корисниците, преку збогатување на фондот, постојано следење на она што е актуелно и барано во која било сфера од стручното усовршување и работење, следејќи ги светските трендови и случувањата во денешното библиотекарско работење. Една од формите актуелни во развојниот процес е процесот на дигитализација, којшто веќе почнува да

obtaining information, etc.

This can only be achieved with the further development of modern automated, electronic and digitalized work, constant improvement of personnel and professional work in librarianship. In doing so, we must constantly seek and find ways to facilitate access to the necessary literature that users need, through enriching the fund, constantly monitoring what is current and in demand in any field of professional development and work, following global trends and developments in today's library work. One of the forms that are current in the development process is the process of digitization, which is already beginning to be introduced, that is, implemented in the world and in our country, with the aim of providing modern, fast and accessible service to users.

се воведува во светот и кај нас за да им се овозможи современа брза и достапна услуга на корисниците.

Програмата за работа на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола се состои во програмирање и проектирање на севкупните активности од истата за нејзина успешна реализација.

Националната установа – Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола ја поставува програмата врз реални и остварливи основи и принципи. Тие требало да се заокружат во текот на секој нареден период на активност и на дејствување. На тој начин ќе се овозможи иден развој и просперитет, базиран на новите процеси кои ја следат оваа дејност.

The program for work of the National Institution – University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola consists of programming and designing the overall activities of the same, for its successful implementation.

The National Institution – University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola program is based on realistic and achievable foundations and principles, which should be completed during each subsequent period of the working activity and action and it will contribute to the future development and prosperity, based on the new processes that follow this activity.

Приоритети на библиотечната дејност

Приоритети на нашата
Установа во идниот период ќе бидат:

- дигитализација на книжниот фонд;
- редакција на постојните бази на податоци и усогласување со библиотечниот фонд на Македонија;
- натамошно снабдување со информатичка опрема;
- активен однос кон манифестациите преку различни форми и облици за збогатување и за популаризација на книгата, културата на читањето, работењето на вработените и културата воопшто;
- нов пристап кон медиумите и соработка со лица од соодветни институции, друштва и здруженија од областа на културата, науката и образованието, при реализација на програми од заеднички интерес, од интерес на граѓаните и од интересот на сите луѓе на државно ниво;
- соработка со соодветни институции од земјата и од странство;
- современ пристап кон библиотечното работење со постојано следење и вклучување во светските процеси од оваа област;
- особен однос и пристап кон заштитата на библиотечните добра, особено на книжното наследство;
- обука и стручно усовршување на кадрите во сегментите од програмата COBISS.

Priorities of the library activity

The priorities of our
Institution in the future will be:

- Digitization of the book fund;
- Redaction of the existing databases and alignment with the library fund of Macedonia;
- Further equipping with IT equipment;
- An active attitude towards the manifestations through different forms and shapes for the enrichment and popularization of the book, the reading culture, our work and culture in general;
- New approach to the media and cooperation with appropriate institutions, societies and associations in the field of culture, science and education in the implementation of programs of mutual interest and interest of citizens and our state;
- Cooperation with relevant institutions from the country and abroad; a modern approach to library work with constant monitoring and involvement in global processes in this area; special attitude and approach to the protection of library assets, especially book heritage;
- Active training and professional development of the staff for the COBISS program.

Културни манифестации и активности во рамки на 80-годишнината

Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола оваа година одбележува 80 години од своето постоење, славејќи ја долгогодишната посветеност на знаењето, културата и на духовниот развој на заедницата. Основана е со цел да биде центар на книжевноста, образованието и на културниот живот во градот.

Библиотеката низ годините стана, не само чувар на литературното и на историското наследство, туку и динамичен простор каде што љубителите на книгата, студентите, учениците и истражувачите секојдневно се надградуваат.

Во текот на осум децении, НУУБ „Св. Климент Охридски“ се разви во модерна институција која активно учествува во културниот и образовниот живот на Битола преку разни настани,

Cultural events and activities within the framework of the 80th anniversary

The National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola celebrates its 80th anniversary this year, celebrating its long-standing commitment to knowledge, culture and the spiritual development of the community. It is founded with the aim to be a center for literature, education and cradle of the cultural life in our city.

Over the years, the library has become not only a guardian of literary and historical heritage, but also a dynamic space where book lovers, students, pupils and researchers upgrade themselves daily.

Over the course of eight decades, The National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola has been developed into a modern institution that actively participates in the cultural and educational life

проекти и активности. Во изминатиот период библиотеката организираше голем број настани, одбележувајќи значајни светски денови поврзани со литературата, културата и едукацијата.

По повод јубилејот, библиотеката реализираше и планира бројни настани, кои вклучуваат:

Креирање на аудио приказни „Мојата дигитална сликовница“, наменета за сите, посебно за љубителите на книги – лицата со оштетен слух, говор и вид. Целта на проектот беше да се сензибилизира пошироката јавност за еднаков третман и пристап на лицата со оштетен слух, говор и вид до јавните институции и јавните добра. Во рамките на проектот се креирани 27 дигитални аудио сликовници со и без знаковен јазик на македонски јазик.

Промоции на книги и литературни средби – Водечките македонски автори и роднокрајни писатели ја имаа можноста да ги промовираат своите дела пред љубителите на пишаниот збор. Особено значајна беше наградата „Роднокраен автор“, со која се оддаде признание на македонските роднокрајни творци, трета година по ред. Оваа година исто така ќе се промовира зборникот „Дваесеттата

of Bitola through various events, projects and activities. In the past period, the library has organized a large number of events, marking significant world days related to literature, culture and education.

On the occasion of the anniversary, the library has realized and is planning numerous events, which include: Creation of audio stories "My Digital Picture Book" intended for everyone, especially for book lovers - people with hearing, speech and vision impairments. The goal of the project was to sensitize the general public for equal treatment and access of people with hearing, speech and vision impairments to public institutions and public goods. Within the project, 27 digital audio picture books with and without sign language in the Macedonian language were created.

Promotions of books and literary meetings – Leading Macedonian authors and native writers had the opportunity to promote their works to lovers of the written word. Particularly significant was the "Native Author" award, with which recognition was given to Macedonian native authors, for the third year in a row. This year, the collection "The Twentieth Native Meeting of Bitola Writers in Macedonia" will also be promoted.

роднокрајна средба на битолските писатели во Македонија“.

Кампања „Да читаме на глас“ – Библиотекаата активно го поддржува гласното читање како метод за развој на читачки навики кај младите, соработувајќи со бројни основни и средни училишта.

Одбележување на Светскиот ден на книгата и авторските права – Организираните беа дискусии и настани за подигање на свеста за значењето на читањето и почитувањето на авторските права.

Едукативни работилници и предавања – Од современи модели на родителство, преку психолошка поддршка, до дискусии за важноста на литературата и културата во секојдневниот живот.

Инклузивни програми – преку различни програми поддржани од Министерството за култура и туризам на Р.С. Македонија, библиотеката создаде простор за деца и лица со попреченост, овозможувајќи им активна вклученост во литературни и креативни работилници.

Програми против насилството кај учениците – Со цел да се подигне свеста за важноста на ненасилната комуникација и емпатијата меѓу младите.

Меѓународна соработка – Потпишани се меморандуми за соработка со различни институции од Македонија и странство, со цел збогатување на библиотечниот фонд и културната размена, како и реализација на Еразмус проектите.

Настанот „Кафе и книга со локални писатели“ е културна активност реализирана во НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, со цел промоција на локалните автори и поттикнување на љубовта кон литературата.

Перформанси и уметнички проекти

"Let's Read Aloud" Campaign – The library actively supports reading aloud as a method of developing reading habits among young people, collaborating with numerous primary and secondary schools. Celebrating World Book and Copyright Day – Discussions and events were organized to raise awareness of the importance of reading and respect for copyright.

Educational workshops and lectures – From contemporary parenting models, through psychological support, to discussions on the importance of literature and culture in everyday life.

Inclusive programs – through various programs supported by the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Macedonia, the library has created a space for children and people with disabilities, enabling their active involvement in literary and creative workshops.

Programs against violence among students – In order to raise awareness of the importance of non-violent communication and empathy among young people. International cooperation – Memorandums of cooperation have been signed with various institutions from Macedonia and abroad, in order to enrich the library collection and cultural exchange, as well as the implementation of Erasmus projects.

The event "Coffee and a Book with Local Writers" is a cultural activity realized at the National Institution - University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, with the aim of promoting local authors and encouraging the love for the literature.

Performances and art projects – Theater performances based on books were organized, such as the musical "Mamma Mia!", and the event "From book to play to bring books to life" which attracted a large number

– Организираните беа театарски претстави базирани на книги, како што е мјузиклот „Мамма Миа!“, и настанот „Од книга до претстава да ги оживееме книгите“ кои привлекоа голем број посетители и заинтересираност. Во рамки на нашиот оддел се издадоа следниве книги; „Буквите наши за мисли неискжани“, „Млади поетски перформанси“ книга 1, 2, 3 и 4 „Мисловни патеки“, „Младите поети пишуваат за планетата земја“, „Слатки Горчини“ и други книги.

Дигитализација и модернизација – Библиотеката активно работи на дигитални проекти и воведување на нови технологии, како што е виртуелната реалност во образованието и вклучени се лица со помалку можности.

Во овие 80 години, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола се издигна како неизоставен дел од културниот живот на градот. Од простор за читање и за истражување, таа стана центар за културни средби, место каде што литературата, уметноста и науката се спојуваат за создавање нови идеи и перспективи.

Јубилејот е потсетник за значењето на библиотеките во општеството, бидејќи тие не се само збирки на книги, туку живи институции кои инспирираат, образуваат и обединуваат генерации читатели. Со нови проекти, партнерства и иновации Библиотеката ќе продолжи да биде светилник на знаењето во Битола и пошироко.

Одбележувањето на 80-годишнината е доказ за посветеноста и за значењето на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, од аспект на културниот и на образовниот живот на градот. Со продолжување на својата мисија, Библиотеката останува водечка

of visitors and interest. The following books were published within our department; “Our letters for unspoken thoughts”, “Young poetic performances” books 1, 2, 3 and 4 “Thinking paths”, “Young poets write about planet earth”, “Sweet bitterness” and other books.

Digitization and modernization – The library is actively working on digital projects and the introduction of new technologies, such as virtual reality in education, and people with fewer opportunities are included.

In these 80 years, the National Institution-University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola has emerged as an indispensable part of the cultural life of the city. From a space for reading and research, it has become a center for cultural encounters, a place where literature, art and science come together to create new ideas and perspectives. The Jubilee is a reminder of the importance of the libraries in the society – they are not just collections of books, but living institutions that inspire, educate and unite generations of readers. With new projects, partnerships and innovations, the library will continue to be a beacon of knowledge in Bitola and beyond.

The celebration of the 80th anniversary is proof of the dedication and significance of the National Institution-University Library “St. Kliment Ohridski” – Bitola in the development of the cultural and educational life of this city and the country. By continuing its mission, the library remains a leading institution that enriches the lives of citizens and inspires future generations to cultivate a love of books and culture.

институција, која го збогатува животот на граѓаните и ги инспирира идните генерации да ја негуваат љубовта кон книгата и кон културата.

Музејска поставка во Библиотеката

Најстарите раритетни книги во Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола датираат од пред повеќе од два века. За нив сведочи музејската поставка во Библиотеката од печатарски машини на коишто се отпечатени прогласот за Првото заседание на АСНОМ и вториот број на весникот „Нова Македонија“.

Музејската поставка е сместена во стариот објект на некогашната „Градска народна библиотека“ – импозантна градба прогласена за споменик на културата. Таа се наоѓа во заштитено староградско јадро. Нашите посетители ги впериуваат нивните први погледи во внатрешноста на Музејот, односно во двете печатарски машини што сведочат за нашето културно и историско минато.

На печатарската машина Паул Мулер – Берлин („Paul Muller“ – Berlin) отпечатен е целосниот тираж за вториот број од весникот „Нова Македонија“. Познат е точниот ден и месец кога се случило тоа. Весникот е печатен во вторник, на 14 ноември 1944 г., во тогашната Државна штампарија и цинкографија „Гоце Делчев“ – Битола. Во Музејот е изложена и печатарска

Museum exhibition in the Library

The oldest rare books in the National Institution – University Library “St. Kliment Ohridski” in Bitola date back more than two centuries, and the Museum exhibition of the Library also bears witness to the printing presses on which the proclamation for the First Session of ASNOM and the second issue of the newspaper “Nova Makedonija” were printed.

The museum exhibition is located in the old building of the former “City People’s Library”, an imposing building declared a cultural monument located in the old protected city core. The first glances inside the Museum, our visitors direct at two printing presses that testify to our cultural and historical past.

The printing press “Paul Muller”-Berlin printed the second issue of the newspaper “Nova Makedonija”. The exact day and month when this happened is on Tuesday, November 14th, 1944 in the old State Printing and Zincography “Goce Delchev” in Bitola. The Museum also exhibits a printing press “Josef Anger & Sohne”-Wien, which was used in the printing press “Gutenberg”-Bitola and on which leaflets, proclamations and other materials were printed during the years of the occupation. With the machine exhibited in our museum, the “Proclamation of the First

машина „Јозеф Енгр енд Сон“ – Виен („Josef Anger & Sohne“ – Wien), што била користена во печатницата „Гутенберг“ – Битола, на којашто се печателе летоци, прогласи и други материјали во годините на окупацијата. Со изложената машина во нашиот музеј испечатен е „Проглас од Првото заседание на АСНОМ“, одржано на 2 август 1944 г. во манастирот „Св. Прохор Пчињски“. Печатницата „Гутенберг“ е во сопственост на браќата Владимир и Петар Димови од Битола. Во значајните музејски машини и предмети се: една хефталица (со која се спојувале страниците и листовите на печатените материјали), стега, преса (со која се лепеле и се прицврстувале печатените материјали во процесот на работа) и други предмети.

Session of ASNOM", held on August 2nd, 1944 in the Prohor Pchinski Monastery, was printed. The printing press "Gutenberg" was owned by the brothers Vladimir and Petar Dimov from Bitola. Among the significant museum machines and objects are a stapler with which the pages and sheets of printed materials were joined, then a clamp, a press with which the printed materials were glued and fastened in the work process, as well as other objects.

The National Institution – University Library "St. Kliment Ohridski" in Bitola is a modern institution that started with 300 books, and today it has over 500 000 units of library material, of which a significant part or over 70 000 are library goods that reflect the past of the city and the country. Old and rare monographic and periodical publications

Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола е современа установа, којашто на почетокот располага со 300 книги, а денеска со повеќе од 500 000 единици библиотечен материјал. Од нив значаен дел или повеќе од 70 000 се библиотечни добра коишто го отсликуваат минатото на градот и на државата. Старите и ретки монографски и периодични публикации коишто се издвоени од останатиот библиотечен материјал се изложени во музејската поставка на Библиотеката со цел да бидат претставени во јавноста.

Библиотеката располага со 279 уникатни примероци на книги коишто со библиографски запис се означени како раритетни. Најстарата публикација печатена во Париз е прирачник по медицина од 19 век, издание на француски јазик од 1853 г., односно „Manuel de médecine opératoire“ – прирачник за оперативна медицина од авторот Joseph François Malgaigne. За посетителите особено внимание привлекуваат: изложениот препис на познатото „Огледало“ од Кирил Пејчиновиќ од 1816 г.; „Добромировото евангелие“ од 12 век; второто оригинално издание на книгата „Божествена комедија – Пеколот“ од Данте

that are separated from the rest of the library material are exhibited in the museum display of the Library in order to be presented to the public. The library has 279 unique copies of books that are marked as rare in their bibliographic record. The oldest publication printed in Paris is a XIX century medical manual, published in 1853 in French, namely Manuel de médecine opératoire - a manual for operational medicine by the author Joseph François Malgaigne.

Of particular interest to visitors is the exhibited copy of the famous "Mirror" by Kiril Pejčinovich from 1816, then the Dobromir Gospel from the XII century, the second original edition from 1919 of the book "Divine Comedy - Inferno" by Dante Alighieri, printed in Croatian, and we also have the novel Vie de Jésus (Life of Jesus) by Ernest Renard published in 1863, the manual Manuel du chimiste-agriculteur by Armand Florent Purier published in 1866, a publication published in 1871 in Constantinople by the "Printing House of Macedonia", monographic publications from the period 1879-1945 and others. However, we also have books that are in the restoration phase, and which were donated by Bitola residents who kept them in their home libraries. These are books that remained from the city's consular period, written in French,

Алигиери, од 1919 г. (печатено на хрватски јазик); романот *Vie de Jésus* (Животот на Исус) од Ернест Ренар, издаден во 1863 г.; прирачникот *Manuel du chimiste-agriculteur* од Арманд Флорент Пурие издаден во 1866 г.; една публикација издадена во Цариград, во „Печатница на Македонија“ во 1871 г.; монографски публикации од периодот 1879 – 1945 г. и др. Во Библиотеката има и книги што се во фаза на реставрација, донирани од битолчани, а чувани во нивните домашни библиотеки. Тоа се книги што останале од конзулскиот период на градот, пишувани на повеќе јазици (француски, грчки, руски, српски и на други европски јазици), отпечатени и издадени по 1800-тата г. Во депото на Библиотеката грижливо се чува и првиот том од делото „Војна и мир“ од Лав Николаевич Толстој, отпечатено во Москва во 1912 г.

Од раритетните периодични публикации со коишто располага Библиотеката, издвоени се 15 наслови, од кои најстари се броевите 1 – 52 од весникот „Бранково коло: за забаву, поуку и књижевност“, издаден во 1908 г. во Сремски Карловци – Србија. Исто така, има голем дел од списанијата: „Венац: књижевни омладински лист“ (издадено во Белград, во 1925 г.); „Глас омладине с Југа“ (издадено во Битола, во 1927 г.); вториот број од весникот „Македонија“ (издаден во Скопје, во 1941 г. на бугарски и на германски јазик), „Пелистерско ехо“ (се печател во Битола за време на Втората светска војна); весникот „Пелагонија“ (од 1945 г.) итн.

Нашите посетители долго време минуваат набљудувајќи ги личните предмети и раритетни примероци на ракописите од: Анте Поповски, Владимир Костов и Ванчо Николески. Фотографирањето до непроценливо вредната оставштина од

Greek, Russian, Serbian and other European languages, printed and published after 1800. The first volume of the work "War and Peace" by Lav Nikolaevich Tolstoy, printed in Moscow in 1912, is also carefully preserved in the library's depot.

Of the rare periodical publications available to the library, 15 titles have been selected, the oldest of which are issues 1-52 of the newspaper *Brankovo kolo*: for entertainment, education and literature, published in 1908 in Sremski Karlovci - Serbia. Then there is a large part of the magazine *Venac*: literary youth magazine, published in 1925 in Belgrade, *Glas omladine s Juga* published in 1927 in Bitola, the second issue of the newspaper *Makedonija* published in 1941 in Skopje (in Bulgarian and German), *Pelistersko eho* which was printed during the Second World War in Bitola, the newspaper *Pelagonija* from 1945, etc.

Our visitors spend a long time observing the personal belongings and rare manuscripts of Ante Popovski, Vladimir Kostov and Vancho Nikoleski. The invaluable legacy of Ante Popovski's poetry, Vladimir Kostov's novels or works of the writer Vancho Nikoleski is an inevitable segment when visiting our Museum. Right next to this exhibition corner are several old Macedonian books, including "Macedonian Spelling" produced by the Language and Spelling Commission of the Ministry of Public Education, a Collection of Macedonian Folk Songs by Blaze Koneski, "White Dawns", poems by Kocho Racin, the one-act play "Hungry Hen Millet Dreams" published by the Small Ostenova Library, a reader for third grade, a primer for adults, a book about Kocho Racin, "Serdar" by Grigor Prlichev and others.

National Institution – University Library "St. Kliment Ohridski" – Bitola was

поезијата на Анте Поповски, романите на Владимир Костов или делата на писателот Ванчо Николески е неизбежен сегмент при посетата на нашиот Музеј. Веднаш до ова изложебно катче се и повеќе стари македонски книги: „Македонски правопис“ изработен од Комисијата за јазик и правопис при Министерството на народната просвета; „Збирка на македонски народни песни“ од Блаже Конески; „Бели мугри“ (песни) од Кочо Рацин, еднотинката „Гладна кокошка просо сонуе“ во издание на Библиотеката „Мала Остенова“; Читанка за трето одделение, Буквар за возрасни, книга за Кочо Рацин, „Сердарот“ од Григор Прличев и др.

НУ Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола во 1954 г. е прогласена за македонски депозитар и има постојан прилив на библиотечен

declared a Macedonian depository in 1954 and has a constant inflow of library material which represents its legal deposit. The archival copy consists of over 70 000 units of library material which is continuously growing. The library also has 1227 defended master's theses in the period from 1978-2021 and 399 doctoral dissertations from 1978-2023 which also represent a legal deposit of the institution i.e. its library property.

The library property at the disposal of the National Institution – University Library “St. Kliment Ohridski” -Bitola represents significant library material which gives a picture of our cultural and historical past. It presents the history of this area, where under the influence of different cultures the fundamental values of our people are being built. Our past and our view of it determine or can determine our future. Therefore, by discovering and preserving these books that testify our own roots, we build and elevate our own culture.

The library assets of the National Institution – University Library “St. Kliment Ohridski” -Bitola represent a significant library material that provides a picture of our cultural and historical past. It presents the history of this area, where under the influence of different cultures and fundamental values of our people are built. Our past and our view of it determine or can determine our future. Therefore, by discovering and preserving these books that testify our own roots, we build and elevate our own culture.

материјал кој претставува нејзин задолжителен примерок. Архивскиот примерок го сочинуваат преку 70 000 единици библиотечен материјал што е во континуиран прираст. Библиотеката располага и со 1227 магистерски трудови од периодот од 1978 до 2021 г. и 399 докторски дисертации од 1978 до 2023 г. коишто, исто така, претставуваат задолжителен примерок на Установата, т.е. нејзино библиотечно добро.

Библиотечните добра со кои располага НУ Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола претставуваат значаен библиотечен материјал кој дава слика на нашето културно и историско минато. Во него е прикажана историјата на овој простор, каде што, под влијанието на различните култури, се градат темелните вредности на нашиот народ. Нашето минато и нашиот поглед на него ја определува или може да ја определи нашата иднина. Затоа, со откривање и со зачувување на овие книги кои сведочат за нашите сопствени корени, ја градиме и нашата сопствена култура.

Во нашето културно и историско минато е изграден нашиот идентитет којшто претставува наш белег за распознавање. Затоа наша обврска е да се грижиме за тој материјал најдобро што можеме, да го откриваме и да го промовираме нашето културно минато и со него да воспоставиме единствен и културен континуитет како основа на нашата држава за идните генерации.

In our cultural and historical past, our identity which represents our distinguishing mark is built. Therefore, it is our obligation to take care of that material as best as we can to discover and promote our cultural past and to establish with it a unique and cultural continuity that will form the foundation of our country for future generations.

Библиотека во меѓународната соработка

Глобализацијата на информации во светот, во сите сфери на општественото живеење и активност, е неминовен процес во кој треба да се вклучат секоја држава и институција. Во тој незапирлив процес, кон тоа движење и размена на информации се придружува и нашата институција, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, а со тоа и нашата држава, Република Македонија, на повеќе начини и во повеќе форми.

Затоа, особено е значајна меѓународната соработка на сите нивоа, па во таа смисла како Установа од областа на библиотекарството, и ние во нашата соодветна дејност се трудиме да се вклопиме и да се вклучиме во тие светски процеси, преку осмислени, планирани проекти изработени од НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, а поддржани за меѓународна соработка од страна на Министерството за култура при Владата на Република Македонија.

Меѓународната соработка на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола е една од најважните програмски активности зацртани во Програмата. Оваа соработка доби посебен интензитет, благодарение на лобирањето на Анета Стефановска, поранешен пратеник во Парламентот на Република Македонија. Таа, преку многубројните колешки и колеги и контактите со нив, придонесе за особен развој на библиотекарството и на библиотечната дејност на Република Македонија и на нашата институција.

Library in International Cooperation

The globalization of information in the world, in all spheres of social life and activity, is an inevitable process in which every state and institution should be involved. Our institution, the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, is already involved in that unstoppable process, in that movement and exchange of information, and with it, our state, the Republic of Macedonia, in many ways and forms.

Therefore, international cooperation at all levels is particularly important and significant, and in that sense, as an institution in the field of librarianship, we, in our respective activities, try to fit in and be included in those global processes through international cooperation projects designed, planned and developed by the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola and supported by the Ministry of Culture and Tourism of the Government of the Republic of N. Macedonia.

The international cooperation of the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, as one of the most important program activities outlined in the program, received special intensity and impetus, thanks to the lobbying of Aneta Stefanovska - former Member of the Parliament of the Republic of Macedonia, by developing many contacts with important artists and people in the culture in our state and abroad, which contributed to the significant development of the librarianship as profession and the library activities in the

Анета Стефановска е раководител на поголемиот број проекти со меѓународната соработка. Проектите се мошне успешно реализирани. Преку нив се овозможи стекнување на многу пријатели и соработници од еминентни и големи библиотеки и други институции во Европа и во светот. Се добија нови искуства применливи во современото библиотечно работење. Тоа е од огромно значење и има голема придобивка за реализирањето на работниот процес, за развојот на Библиотеката.

Овој сегмент, меѓународната соработка, е многу значаен за развојот на библиотечната дејност. На тој начин, покрај другото, се добива и размена на искуства во сите области и сектори од библиотекарството за новите современи процеси на работење и за нивна примена во нашата Установа.

Истовремено, преку библиотечната размена, фондот се збогатува со библиотечен материјал, особено со странска литература. Во фондовите на странските библиотеки може да се најде странска литература. На овој начин се врши презентација и популаризација на Установата, на Општината и на нашата држава.

Republic of Macedonia and our institution. Head of most projects in the international cooperation was Aneta Stefanovska and they were very successfully implemented, contributing to the acquisition of many friends and collaborators; with eminent and large libraries and other institutions in Europe and the whole World! This contributes for many new experiences to be acquired and applied in the modern library work, which is of immense importance and benefit in the implementation of the working process and its development and improvement.

This segment - international cooperation is very important for the development of the librarian activity because it, among other things, also provides an exchange of experiences in all areas and sectors of librarianship regarding new and modern work processes and their application in our Institution.

At the same time, while this activity is being developed, the fund is being enriched with library material through library exchange - especially with foreign literature; the presence of Macedonian literature in the funds of the foreign libraries is being left to be available alongside with other world-famous works in the world's most famous languages.

Во рамките на своите активности, вработените од НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола се присутни и на полето на меѓународната соработка и размена со вработени лица од околу 20 библиотеки од Европа и од светот.

Во тој поглед, потпишани се договори и спогодби за меѓународна соработка и за размена на публикации со повеќе држави, односно со еминентни национални установи особено библиотеки.

Меѓу позначајните меѓународни соработки може да се издвојат: учеството на трите светски конгреси на IFLA во Милано – Италија, Гетеборг – Шведска и Сан Хуан – Порто Рико. Учеството на симпозиумот во Сојузот на балканските библиотеки во Едрене – Турција во кој и ние сме членка. Воспоставената соработка со библиотеки од Холандија – Амстердам, Полска – Вроцлав, Хрватска – Сплит, Задар и Дубровник, Турција – Едрене и Истанбул, Бугарија – Софија и Пловдив, Грција, Албанија – Корча, Русија – Москва (Детска библиотека и Библиотеката „Ленин“), Украина, Шпанија – Барселона, НР Кина, Германија – Лајпциг, Словенија – особено со Марибор. Во Марибор, Словенија сме учествувале повеќепати на стручни усовршувања, на семинари и на симпозиуми од областа на библиотекарството. За нас особено е значајна програмата COBISS, која ја имаме целосно имплементирано и ја користиме во работата на нашата Установа.

Сето ова е од огромно значење, бидејќи претставува нов сегмент од библиотечната дејност, кој го разви и го развива само НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола. Тој даде, дава и ќе дава нов начин на развивање на библиотечната дејност и голема популаризација на нашата

Presentation and popularization is made for our Institution, our Municipality of Bitola and our country Republic of Macedonia.

As part of its activities, the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola is actively and meaningfully present in the international cooperation and exchange with about 20 libraries from Europe and the world.

In that regard, contracts and agreements have been signed for international cooperation and exchange of publications with several countries, i.e. eminent national institutions, especially libraries.

Among the most significant international cooperations, we would like to highlight: participation in the three IFLA World Congresses in Milan – Italy, Gothenburg – Sweden and San Juan – Puerto Rico. Participation in the symposium of the Balkan Library Association in Edirne – Turkey, of which we are also a member. Established cooperation with libraries from the Netherlands – Amsterdam, Poland – Wroclaw, Croatia – Split, Zadar and Dubrovnik, Turkey – Edirne and Istanbul, Bulgaria – Sofia and Plovdiv, Greece, Albania – Korca, Russia – Moscow (Children's Library and the Lenin Library), Ukraine, Spain – Barcelona, the People's Republic of China, Germany – Leipzig, Slovenia – especially with Maribor, where we have participated on several occasions in several professional training courses, seminars and symposiums in the field of librarianship and the COBISS program, which we have fully implemented and use in the work of our Institution.

All of this is of great importance because this is a new segment of library activity that has been developed and is being developed only by our library in Bitola, and which has contributed, contributes and will

угледна институција, на градот и на државата.

Нашето претставување го вршима на повеќе начини: преку изложби на книги од наши автори, донирање на изданија од нашата библиотека, 40 на број. Тие заедно, вкупно, се повеќе од изданијата од сите библиотеки во РМ.

Со тоа се овозможува присуство и на македонската литература во други држави во Европа, на македонски јазик и, обратно, збогатување на нашиот книжен фонд со странска литература. Освен тоа, со стекнувањето на искуствата за нови процеси, тие се применуваат кај нас и на тој начин, многу од нашите услуги се осовременуваат.

Библиотеката во идниот период на активност и влијание на општествените процеси

З а да ја извршуваат и понатаму успешно својата работа, таа благородна улога и мисија во севкупниот развој на општествените збиднувања, во склад со времето кое безмилосно тече и одминува, а во чекор со современите светски процеси и промени, библиотеките, како културно-просветни, образовни и информативни центри, потребно е да ја планираат својата иднина и во својата понуда на услуги да застапуваат нови, инвентивни и креативни активности, сè со цел корисниците континуирано и масовно да ги користат тие услуги.

Библиотеките во иднина се стремат

contribute to a new way of developing the library activity, new ways and forms in the activity and a great popularization of our esteemed institution, our city of Bitola and our country.

We present ourselves in several ways: through exhibitions of books by our authors, donating our publications (to our library), which are 40 in number, and which together are more than the publications in all libraries in the Republic of Macedonia.

This enables the presence of Macedonian literature in other countries in Europe in the Macedonian language and vice versa enrichment of our book fund with foreign literature. In addition, with the acquisition of experiences, we apply the new processes in our country and modernize ourselves.

Library in the future a period of activity and its impact of social processes

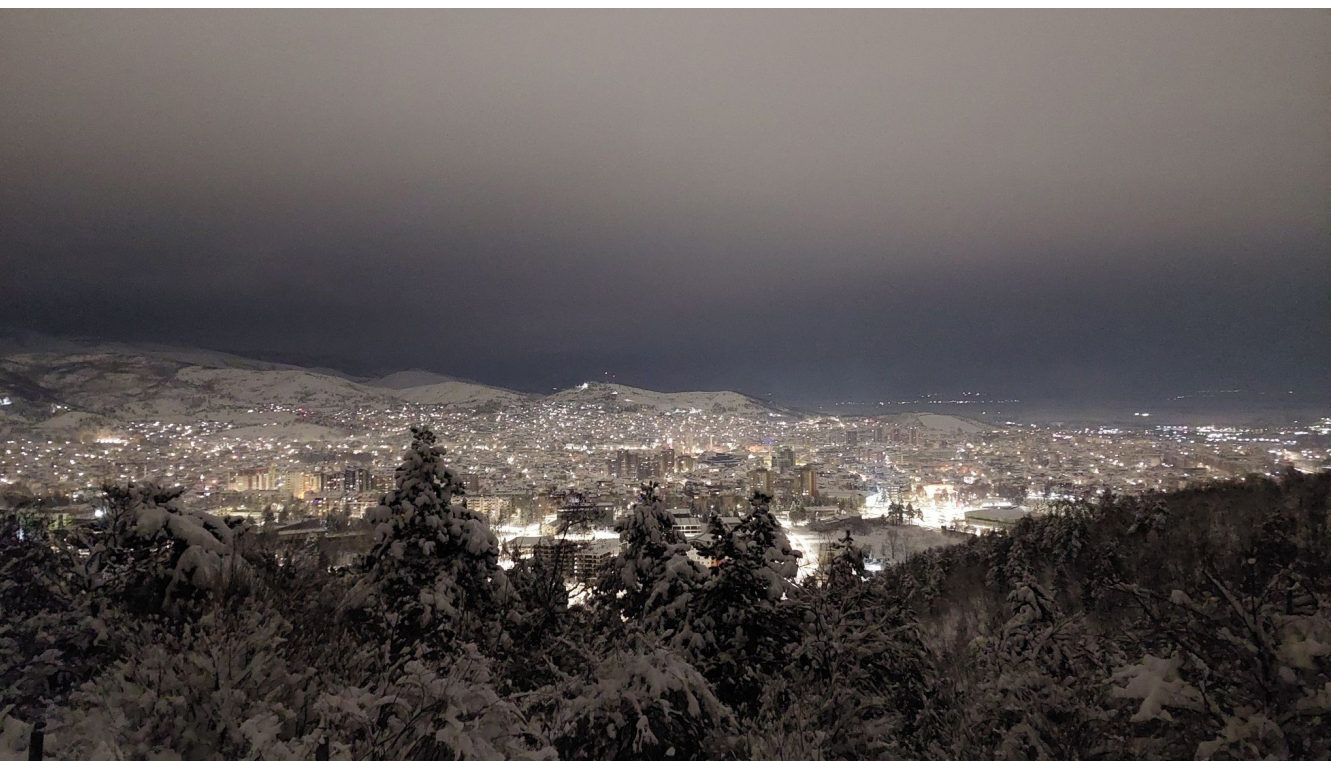
I n order to continue to successfully carry out their work, that noble role and mission in the overall development of social events in harmony with the time that mercilessly flows and passes, and in step with modern world processes and changes, libraries, as cultural-educational, educational and information centers, need to plan their future and in their offer of services to represent new, inventive and creative activities, all with the aim of users continuously and massively using those services. In the future, libraries strive to grow into major informational-cultural centers in the era of today's developed and global information society. Of course, the

да прераснат во главни информативно-културни центри во ерата на денешното развиено и глобално информатичко општество. Секако дека главна цел и интенција останува поддршката и културата на читањето и постојаната информираност за најновата печатена литература и нејзината понуда, но мора да се има предвид и моќта на технологијата на информатичкото општество и интернетот кои веќе се наполно во функција на глобалното информациско општество и во таа насока потребно е да се планираат сите наредни дејности и активности. Библиотечно-информационите системи и институции во овие години се соочуваат со потребата од заедничко креирање на културните политики, а притоа се отвора и можноста за координирање на тие програми со бројни разновидни содржини. Соработка во таа сфера на поширок план е неизбежен процес.

Во тој поглед НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола своето работење го прилагодува на надминувањето на

main goal and intention remains the support and culture of reading and constant awareness of the latest printed literature and its offer, but we must also take into account the power of information society technology and the Internet, which are already fully in function of the global information society, and in that direction it is necessary to plan all future activities. Library and information systems and institutions in these years are faced with the need for joint creation of cultural policies, and the possibility of coordinating those programs with numerous diverse contents is also opening up. Cooperation in this area on a broader scale is an inevitable process.

In this sense, the National Institution-University Library “St. Kliment Ohridski” - Bitola adapts its work to overcoming the differences between traditional and modern librarianship, while preserving and modernizing the good, positive benefits of the past period, taking into account the challenges that await us in this activity, especially in terms of the human factor and its improvement, all with the aim of more successfully fitting

разликите меѓу традиционалното и современото библиотекарство, притоа зачувувајќи ги и осовременувајќи добрите, позитивни придобивки од изминатиот период, водејќи сметка за предизвиците кои нè очекуваат во оваа дејност, особено на планот на човечкиот фактор и неговото усовршување, сè со цел поуспешно вклопување во денешниот современ мултимедијален техничко-технолошки простор кој го креира информатичката епоха, налагајќи овие установи да бидат во улога на вистински библиотечен сервис, налагајќи дигитализација на библиотечниот материјал кој ќе биде заштитен како национално културно богатство во соодветните фондови.

Со воведување и развивање на COBISS платформата, базите на податоци вклучени од повеќе соседни земји – COBISS.Net се овозможува и создава мрежа и услови за квалитетен библиотечен сервис на податоци, компатибилен фонд кој е наменет и функционира во интерес на корисниците на библиотечни услуги во регионот и пошироко.

Светските процеси предвидуваат, според сите релевантни податоци и статистики, библиотеката да прерасне во културно средиште на општински и регионален план, интересен простор за своите корисници каде има слободен пристап за користење на знаења и информации. Место каде истите ќе се чувствуваат пријатно и релаксирано, а воедно ќе поминуваат значаен дел од своето слободно време.

Библиотеките воедно стануваат и значаен фактор во развојот на севкупните процеси на општественото живеење преку циркулацијата и размената на информации за клучните општествени движења во

into today's modern multimedia technical-technological space created by the information age, requiring these institutions to be in the role of a true library service, requiring the digitization of library material that will be protected as a national cultural treasure in the appropriate funds.

By introducing and developing the COBISS platform, the databases included from several neighboring countries – COBISS.Net, a network and conditions for a quality library data service are enabled and created, a compatible fund that is intended and operates in the interest of users of library services in the region and beyond. According to all relevant data and statistics, the world processes predict that the library will grow into a cultural center on a municipal and regional level, an interesting space for its users where there is free access to use knowledge and information.

It is a place where they will feel comfortable and relaxed, and at the same time they will spend a significant part of their free time. Libraries are also becoming a significant factor in the development of the overall processes of social life through the circulation and exchange of information about key social movements in the economy, capital and all other changes that it brings.

Let us not forget the university function of the Library that is carried out within the framework of the University St. Kliment Ohridski" - Bitola, in support of the scientific-research and educational programs that are implemented at the faculties, members of the University. Work is constantly being done to enrich the fund with appropriate teaching-scientific and professional literature for the improvement of students and teaching-scientific staff at the University.

As the largest central library in the region, our institution works on the constant

стопанството, капиталот и сите други промени што тој ги носи.

Да не ја забораваме и универзитетската функција на Библиотеката што се остварува во рамките на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола, како поддршка на научно-истражувачките и едукативни програми кои се спроведуваат на факултетите – членки на Универзитетот. Постојано се работи на збогатување на фондот со соодветна наставно-научна и стручна литература за усовршување на студентите и на наставно-научниот кадар на Универзитетот.

Како најголема централна библиотека во регионот, нашата институција работи на постојан развој и осовременување на библиотечните процеси и соработката, како и модернизација на новите облици на библиотечно работење со искористување на сите можности на општината и регионот.

Во текот на 68-годишниот раст и развој НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола зачувала драгоцените спомени и сеќавања, одбележала бројни значајни настани, луѓе кои придонесле со својата работа и учество во сите збиднувања низ годините кои поминале, да се задржи традицијата, да се дочека иднината која го диктира современото информациско општество со цел да создаваат што подобри услови за нејзините корисници преку креативни идеи, информации, знаења и умеења.

И денес ни претстојат нови предизвици со кои треба да се соочиме со цел библиотечната дејност да го задржи своето место и значење во општеството и сигурно и цврсто да чекори напред.

development and modernization of library processes and cooperation, as well as the modernization of new forms of librarian work by utilizing all the opportunities of the Municipality and the region.

During the growth and development, the National Institution-University Library “St. Kliment Ohridski” - Bitola has preserved precious memories and recollections, marked numerous significant events, people who contributed with their work and participation in all events over the years that have passed, to maintain the tradition, to welcome the future that dictates the modern information society in order to create the best possible conditions for its users through creative ideas, information, knowledge and skills. And today, new challenges lie ahead of us that we need to face in order for the library activity to maintain its place and importance in society and to move forward safely and firmly.

Издавачка дејност

Во текот на своето постоење, раст и развој на библиотекарството и библиотечната дејност во Битола, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола има значајна улога во негувањето, поттикнувањето и поддршката на културата, образованието, како и научно-истражувачката дејност во нашиот град, Општината Битола и пошироко.

Уште од своите скромни почетоци во 1945 г. па сè до денес, веќе 80 години, преку својата основна дејност и активностите кои ги спроведува во рамките на своите секојдневни дејности,

Publishing activity

uring its existence, growth and development of librarianship and library activity in Bitola, National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola has a significant role in nurturing, encouraging and supporting culture, education, as well as scientific research activity in our city, the Municipality of Bitola and beyond.

From its humble beginnings in 1945 until today, for 80 years, through its core business and the activities it carries out within the framework of its daily activities, the Library has been put in the function of

Библиотеката е ставена во функција на задоволување на интересите на своите корисници – читателите и пошироко во интерес на граѓаните задоволувајќи ги нивните потреби во областа на дејноста што ја остварува.

Во тој поглед, нескромно можеме да одбележиме дека сме постигнале видни резултати следејќи го трендот и развојот на нашата библиотекарска дејност во светски рамки. На тој начин се потврдуваат нашите субјективни и објективни можности и кадровски потенцијали, внесувајќи разновидност во културниот, воспитно-образовниот и во научно-истражувачкиот живот. Се нагласува и дејноста на Библиотеката на локално и на државно ниво. Граѓаните го восприемаат сето тоа и го користат за нивна натамошна надградба и за усовршување во сите области од животот.

Токму во таквата функција не помалку значајни се и публикациите што Библиотеката ги издава во текот на своето 80-годишно постоење, особено во последниот период. И во оваа дејност, на планот на издаваштвото, сакаме да придонесеме и да оставиме пишувана трага во вид на книга или дигитален материјал, достапна за сите заинтересирани корисници на услугите на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола.

„Алманах на клубот на млади писатели 'Григор Прличев' при Градската библиотека – Битола“, 1961 г.

„Климент Охридски“, Битола, 1966 г. каде со свои текстови за животот и делото на Климент Охридски се застапени: Лазо Каровски, Филип Каваев, Владо Костов и Климент Малески.

satisfying the interests of its users – readers and more broadly – in the interest of citizens, satisfying their needs in the area of activity it carries out.

In that sense, without modesty, we can note that we have achieved significant results by following the trend and development of our library activity worldwide, thus confirming the capacity of our subjective and objective possibilities and personnel potentials, and thus enriching the cultural, educational and scientific-research life and activity in these directions at the level of our municipality and more broadly in our country and the citizens who perceive and use all of this for their further upgrading and improvement in all areas of life and professional activity.

In this very function, the publications that the Library has published and continues to publish during its 80-year existence, especially in the recent period, are no less significant, so that in this activity, in terms of publishing, we want to contribute and leave a written trace in the form of a book or digital material, according to the new processes in these areas, which will be available to all interested users of the services of the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola within the funds we have at our disposal.

"Almanac of the Young Writers' Club Grigor Prlichev" at the City Library - Bitola", 1961

"Kliment Ohridski" Bitola, 1966 where with their texts about the life and work of St. Clement of Ohrid are represented: Lazo Karovski, Filip Kavaev, Vlado Kostov and Kliment Maleski.

„Библиотеката низ бројки (1945 – 1975)“, значи од основањето на Библиотеката во 1945 до 1975, каде е прикажан развојот на Библиотеката од своите почетоци, како и нејзината организациона поставеност и основните податоци, т.е. низ бројки и според години се прикажани најважните параметри во текот на горенаведениот период.

„Преглед на докторски и магистерски трудови на научни работници од подрачјето на Битола, одбранети во земјата и странство во периодот од 1955 – 1990“, 1990 г. Составувачи Цветанка Дамјановска, Лена Секуловска...

„Ретроспективна роднокрајна библиографија Битолски весник: статии 1964 – 1974“, 1993 г. Составена од 2930 децимално подредени библиографски единици. Содржи и регистри на наслови и автори и предметен регистар. Составувачи Цветанка Дамјановска, Лена Секуловска, соработници во класификацијата Живко Богданов и Лилјана Тасевска.

„Библиотекарството во Битола и Битолско – зборник на трудови од научниот собир одржан на 6 и 7 декември 1994 г.“, издаден во 1995 г.

„Монографија за МУБ 'Св. Климент Охридски' – Битола“, 1995 г. прва монографија за Библиотеката. Главен и одговорен уредник Добри Петровски, а текстовите ги подготвиле дел од вработените.

„Ретроспективна роднокрајна библиографија 'Битолски весник' : статии 1975 – 1985“, 1997 г. Составена од 3048 децимално

“Libraries through numbers” (1945 – 1975)“, which means from the founding of the Library in 1945 to 1975, which shows the development of the Library from its beginnings, as well as its organizational structure and basic data, i.e. the most important parameters during the above-mentioned period are shown in numbers and by year.

"Review of doctoral and master's theses of scientists from the Bitola area, defended in the country and abroad in the period 1955 - 1990", 1990 Compiled by Cvetanka Damjanovska, Lena Sekulovska.

"Retrospective Homeland Bibliography Bitolski Vesnik: Articles 1964 – 1974", 1993 . Composed of 2930 decimally ordered bibliographic units. Contains also registers of titles and authors and a subject register. Compiled by Cvetanka Damjanovska, Lena Sekulovska, collaborators in the classification Zhivko Bogdanov and Liljana Tasevska.

"Librarianship in Bitola and the Bitola Region - Collection of Papers from the Scientific Conference Held on December 6 and 7, 1994" published in 1995

"Monograph for the Main Library 'St. Kliment Ohridski' – Bitola", 1995 , The first monograph for the Library. Chief Editor is Dobri Petrovski and the texts were prepared by the employees.

"Retrospective Homeland Bibliography 'Bitola Newspaper': Articles 1975 – 1985", 1997 Composed of 3048 decimally ordered bibliographic units. Contains also registers of titles and authors and a subject register. Compiled by: Cvetanka Damjanovska, Lena Sekulovska, collaborators in the classification

подредени библиографски единици. Содржи и регистри на наслови и автори и предметен регистар. Составувачи се: Цветанка Дамјановска, Лена Секуловска, соработници во класификацијата се Живко Богданов и Јоланда Бошевска.

„Ретроспективна роднокрајна библиографија 'Битолски весник': статии 1986 – 1995“, 1998 г. Составена од 2603 децимално подредени библиографски единици. Содржи и регистри на наслови и автори и предметен регистар. Составиле, уредиле и редактирале Цветанка Дамјановска, Лена Секуловска и Јоланда Бошевска.

„Библиографија на Универзитетот 'Св. Климент Охридски' – Битола 1979 – 1999“, 2003 г. Составена од 1185 децимално подредени библиографски единици. Содржи и регистри на наслови и автори и предметен регистар. Составиле, уредиле и редактирале Цветанка Дамјановска, Лена Секуловска и Јоланда Бошевска.

„Владимир Костов, персонална библиографија“, 2004 г. Составиле, уредиле и редактирале Јоланда Бошевска, Лена Секуловска и Цветанка Дамјановска. Оваа публикација е издадена во рамките на едицијата „Познати личности“ која ги опфаќа роднокрајните автори од нашиот град. Во Библиографијата се вклучени монографски публикации, статии и прилози, како и библиографски единици за животот и творештвото на Владимир Костов, вкупно 589 библиографски единици. Истите се подредени азбучно, а класифицирани се според Универзалната децимална класификација. Библиографијата содржи регистар на

are Zhivko Bogdanov and Jolanda Boshevska.

"Retrospective Homeland Bibliography 'Bitolski Vesnik': Articles 1986 – 1995", 1998
Composed of 2603 decimally ordered bibliographic units. Contains also registers of titles and authors and a subject register. Compiled and edited by Cvetanka Damjanovska, Lena Sekulovska and Jolanda Boshevska.

"Bibliography of the University 'St. Kliment Ohridski' – Bitola 1979 – 1999", 2003
Composed of 1185 decimally ordered bibliographic units. Contains also registers of titles and authors and a subject register. Compiled, edited and edited by Cvetanka Damjanovska, Lena Sekulovska and Jolanda Boshevska.

"Vladimir Kostov, personal bibliography", 2004
Compiled and edited by Jolanda Boshevska, Lena Sekulovska and Cvetanka Damjanovska. This publication is published within the framework of the edition "Famous People" which includes authors from our hometown. The Bibliography includes monographic publications, articles and contributions, as well as bibliographic units on the life and work of Vladimir Kostov, a total of 589 bibliographic units. They are arranged alphabetically, and are classified according to the Universal Decimal Classification. The Bibliography contains a register of titles, a register of authors, as well as a specially paginated appendix - photocopies of articles, contributions and photographs.

наслови, регистар на автори, како и посебно пагиниран прилог – фотокопии од статии, прилози и фотографии.

„Ретроспективна роднокрајна библиографија 'Битолски весник': статии 1996 – 2000“, 2004г. Составена од 1548 децимално подредени библиографски единици. Содржи и регистри на наслови и автори и предметен регистар. Составиле, уредиле и редактирале Јоланда Бошевска, Лена Секуловска и Цветанка Дамјановска.

„60 години НУУБ 'Св. Климент Охридски – Битола“, 2005 г., монографија на Библиотека. Главен и одговорен уредник Јелена Петровска, а текстовите ги подготвиле дел од вработените.

„Приватните библиотеки во Битола“, Ленче Андоновска, 2006 г. Опфатени се 40 лица чии библиотеки поседуваат над 1000 наслови. Презентираните приватни библиотеки се хетерогени и тоа стручни, општи, по едно лице, а и семејни. Автор е Ленче Андоновска, а стручни соработници Гордана Пешевска, Науме Ѓоргиевски и Благој Николов.

Во 2007 година ги издадовме следните изданија:

„Вера Стојчевска Антиќ, персонална библиографија“. Во библиографијата се вклучени монографски публикации, статии и прилози, како и библиографски единици за животот и творештвото на Вера Стојчевска-Антиќ. Автори се Цветанка Дамјановска, Јоланда Бошевска и Лена Секуловска.

CD – „Од ризницата на стари книги во битолските цркви и манастири“, Цветанка Дамјановска, Јоланда Бошевска,

"Retrospective Homeland Bibliography 'Bitola Newspaper': Articles 1996 – 2000",

2004 Composed of 1548 decimally ordered bibliographic units. Contains also registers of titles and authors and a subject register. Compiled, edited and edited by Jolanda Boshevska, Lena Sekulovska and Cvetanka Damjanovska.

"60 years of NIUL 'St. Kliment Ohridski - Bitola", 2005,

Monograph of the Library. Chief editor Jelena Petrovska and the texts were prepared by the employees.

"Private libraries in Bitola", Lenche Andonovska, 2006. 40 people whose libraries own over 1000 titles are included. The presented private libraries are heterogeneous and include professional, general, one-person, and family libraries. The author is Lenche Andonovska and the expert collaborators are Gordana Peshevska, Naume Gjorgievski and Blagoj Nikolov.

In 2007, the following editions were published:

"Vera Stojchevska Antich, personal bibliography". The bibliography includes monographic publications, articles and contributions, as well as bibliographical units on the life and work of Vera Stojchevska-Antich. The authors are Cvetanka Damjanovska, Jolanda Boshevska and Lena Sekulovska.

CD – "From the treasury of old books in Bitola's churches and monasteries", Cvetanka Damjanovska, Jolanda Boshevska, Lena Sekulovska. The CD is full of authentic photos of churches, monasteries, old and rare books in their libraries. Accurate data is also provided

Лена Секуловска. CD-то изобилува со автентични фотографии од црквите, манастирите, старите и ретки книги во нивните библиотеки. Дадени се точни податоци и за тоа по колку книги поседува секоја од овие библиотеки.

„Водач низ НУУБ ‘Св. Климент Охридски’ – Битола“, Ленче Андоновска, 2007 г. Во него опишани се сите оддели во Библиотеката со цел читателот поблиску да биде запознаен со организацијата и работата на истата.

„Значајни личности за Битола“, застапени се 161 личност кои живееле и твореле во и за Битола. Се работи за монографска публикација од група автори: Андоновска Ленче, Ѓоргиевски Науме, Николов Благој, Пешевска Гордана, Стефановска Анета и

on how many books each of these libraries owns.

"A Guide through NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola", Lenche Andonovska, 2007. It describes all the departments in the Library in order for the reader to be more familiar with its organization and work.

“Distinguished people for Bitola” 161 people who lived and worked in and for Bitola are represented. It is a monographic publication by a group of authors: Stefanovska Aneta, Andonovska Lenche, Gjorgievski Naume, Nikolov Blagoj, Peshevska Gordana and Taleska Svetlana.

Талеска Светлана.

Во 2008 година ги издадовме следните изданија:

Изработено е DVD за НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, кое претставува документарен филм за Библиотеката во траење од 17 минути. DVD-то е изработено на македонски и англиски јазик. Автори се Андоновска Ленче и Пешевска Гордана, а дизајнот и изработката се на „Лидер инженеринг“ – Битола.

„Песни од ракопис до книга“, во која се застапени оригиналните и досега необјавени ракописи на Ванчо Николески кои четириесетина години се чуваат во роднокрајната збирка на нашата Библиотека. Во книгата „Песни – од ракопис до книга“ застапени се вкупно 54 песни, една поема и четири приказни во стихови, скенирани се 39 страници од оригиналните ракописи во тетратка, од кои 19 песни се целосни, а 6 делумно скенирани. Уредници на книгата се Стефановска Анета, Ѓоргиевски Науме и Котевска Милка.

„Значајни личности за Битола – писатели“, публикацијата претставува продолжение на „Значајни личности за Битола“, во која се застапени 42 писатели кои се значајни за Битола. Опфатени се биографските, како и библиографските податоци за писателите. Од вкупно 42 писатели, 32 се членови на Друштвото на писатели на Македонија, од кои тројца се и академици. Се работи за монографска публикација од група автори, и тоа Андоновска Ленче, Ѓоргиевски Науме, Николов Благој, Пешевска Гордана, Стефановска Анета и Талеска Светлана.

In 2008, the following editions were published:

DVD about the NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola, which is a 17-minute documentary about the Library. The DVD is made in Macedonian language and English language. The authors are Andonovska Lenche and Peshevska Gordana and the design and production are by "Leader Engineering" - Bitola.

"Poems from Manuscript to Book", which contains the original and previously unpublished manuscripts of Vancho Nikoleski, which have been kept in the Homeland Collection of our Library for forty years. The book "Poems - from manuscript to book" contains a total of 54 poems, one poem and four stories in verse, 39 pages of the original manuscripts in a notebook have been scanned, of which 19 poems are complete and 6 partially scanned. The editors of the book are Stefanovska Aneta, Gjorgievski Naume and Kotevska Milka.

"Distinguished people for Bitola-writers" the publication is a continuation of "Distinguished people for Bitola", with features 42 writers who are significant for Bitola. The book includes biographies of these individuals. Out of a total of 42 writers, 32 are members of the Writers' Association of Macedonia, three of whom are academics. It is a monographic publication by a group of authors, namely Andonovska Lenche, Gjorgievski Naume, Nikolov Blagoj, Peshevska Gordana, Stefanovska Aneta and Taleska Svetlana.

„Библиографија на НУУБ 'Св. Климент Охридски' – Битола (1945 – 2008)“, односно од нејзиното основање па сè до 2008 година. Библиографијата се состои од 930 записи и прилози и во неа која се опфатени скоро сите изданија, статии од најразлични весници, списанија секаде каде има пишувано за Библиотеката. Составувачи на Библиографијата се Бошевска Јоланда, Дамјановска Цветанка и Секуловска Лена.

Џебно издание **„Свети Климент Охридски“** од проф. д-р Вера Стојчевска Антиќ, изработено е во мал формат и претставува џебно издание кое е многу корисно и може да им послужи на голем број ученици, студенти и на сите граѓани кои се заинтересирани за свети Климент Охридски. Застапено е „Пофалното слово“ од еден анонимен ученик на свети Климент Охридски кој во 886 година во Охрид ги удрил темелите на Охридската книжевна школа како прв нејзин учител. Застапени се, покрај основните историски податоци за работата на првоучителот кој се истакнал како прв учител и застапен е избор од поезија која го возвишува ликот и делото на свети Климент Охридски.

„Поетски бранувања 2008“ (Билтен бр. 15), кој содржи избор на поетски творби од ученици од основните училишта од Битола, учесници на литературната средба. Уредник на билтенот е Илче Стојановски.

Во 2009 година ги издадовме следните изданија:

„Книжевен зборник на битолски писатели“, во кој се застапени 11 автори од кои пет поети, пет прозаисти и еден критичар. Основните критериуми за влез во овој зборник се писателот да е

“Bibliography about NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola (1945 – 2008)“, that is, from its founding until 2008. The bibliography consists of 930 entries and contributions, and includes almost all publications, articles from various newspapers, magazines, and everywhere else where the Library has been written about. Compilers of the Bibliography are Boshevska Jolanda, Damjanovska Cvetanka and Sekulovska Lena.

Manual for **„St. Kliment Ohridski“** by the prof. PhD Vera Stojčevska Antić, is made in a small format and is a pocket edition that is very useful and can serve a large number of students, students and all citizens who are interested in Saint Clement of Ohrid. It contains the "Praise Speech" by an anonymous student of Saint Clement of Ohrid who in 886 in Ohrid laid the foundations of the Ohrid Literary School as its first teacher. In addition to the basic historical data about the work of the first teacher who distinguished himself as the first teacher, it also contains a selection of poetry that exalts the character and work of Saint Clement of Ohrid.

„Poetic ripples 2008“(Bulletin no.15), which contains a selection of poetic works by students from primary schools in Bitola, participants in the literary meeting. Ilche Stojanovski is the editor of the Bulletin.

In 2009, the following editions were published:

"Literary collection of Bitola writers", in which 11 authors are represented, five of whom are poets, five prose writers and one critic. The basic criterion for this collection is the writer to be from Bitola, lives and works in Bitola and is a member of the Macedonian Writer's Association. The writers in the

од Битола, да живее и твори во Битола и да е член на Друштвото на писатели на Македонија. Писателите во Зборникот се застапени со фотографии, био-библиографски податоци и со по десет страници антологиски избор од нивното творештво. Зборникот е двојазичен, односно целосно е преведен на англиски јазик. Автори на „Книжевниот зборник на битолски писатели“ се Андоновска Ленче и Пешевска Гордана;

„Раскази и народни песни – од ракопис до книга“, во која се застапени оригиналните ракописи на Ванчо Николески кои четириесетина години се чуваат во роднокрајната збирка на нашата Библиотека. Книгата содржи вкупно осум раскази, од кои еден е недовршен, еден извадок од расказ, како и триесет и четири народни песни од Дебарца собрани од Ванчо Николески, поделени во три циклуси: љубовни, хумористични и сатирични и разни песни. Уредници на книгата се Стефановска Анета и Ѓоргиевски Науме. Соработници се Милка Котевска и Илче Стојановски.

„Библиотеките во Битола“, публикација во која се застапени развојот на писмото како основа за појавата на првите библиотеки, текот и развојот на библиотеките во Битола и Битолско од нивниот почеток па сè до денес. Во книгата се редоследно застапени сите видови библиотеки кои постоеле и постојат во Битола и Битолско. Книгата е печатена во боја и е преведена на англиски јазик. Автори на книгата „Библиотеките во Битола“ се Анета Стефановска и Науме Ѓоргиевски, а соработници Ѓорѓи Димовски-Цолев, Милка Котевска и Илче

Collection are represented with photographs, bio-bibliographic data and a ten-page anthological selection of their work. The collection is bilingual, i.e. it is fully translated into English. The authors of the "Literary Collection of Bitola Writers" are Andonovska Lenche and Peshevska Gordana;

"Short Stories and Folk Songs - From Manuscript to Book", in which the original manuscripts of Vancho Nikoleski are represented, which have been kept in the Homeland Collection of our Library for forty years. The book contains a total of eight short stories, one of which is unfinished, one excerpt from a short story, as well as thirty-four folk songs from Debarca collected by Vancho Nikoleski, divided into three cycles: love, humorous and satirical, and miscellaneous songs. The editors of the book are Stefanovska Aneta and Gjorgievski Naume. Collaborators are Milka Kotevska and Ilche Stojanovski.

"Libraries in Bitola", A publication that presents the development of writing as the basis for the emergence of the first libraries, the course and the development of libraries in Bitola and the Bitola region from their beginnings to the present day. The book presents in order all types of libraries that have existed and exist in Bitola and the Bitola region. The book is printed in color and has been translated into English. The authors of the book "Libraries in Bitola" are Aneta Stefanovska and Naume Gjorgievski, and collaborators are Gjorgi Dimovski-Colev, Milka Kotevska and Ilche Stojanovski.

Стојановски.

DVD-ROM **„Од ризницата на стари книги во црквите во Битолско“**, го сочинуваат 4 дела, и тоа: вовед (најстарата црква во Битолско е во с. Барешани од 1836 г. а најстарата книга се наоѓа во с. Драгош испечатена во 1671 г.), села – 13, цркви и манастири – 15 и галерија од најстарите книги и тоа во оригинал. Автори се Цветанка Дамјановска, Јоланда Бошевска и Лена Секуловска. Дизајн и изработка „Лидер инженеринг“ – Битола.

„Водич низ периодиката во НУУБ 'Св. Климент Охридски' – Битола“, во кој е опфатен целокупниот фонд на периодични изданија кој ги поседува Библиотеката од нејзиното основање па до денес. Автори на Водичот се Лидија Мирчевска и Милка Котевска.

„Од љубов кон Пелистер засекогаш на Еверест“, брошура издадена по повод 20 години од смртта на Димитар Илиевски-Мурато која ја подготви и преведе на англиски јазик д-р Николче Велјановски. На 10 мај 1989 година Димитар Илиевски-Мурато се искачи на врвот Монт Еверест (8.848 m) исполнувајќи ја судбинската мисија во својот живот.

„Каталог на стари и ретки книги во НУУБ 'Св. Климент Охридски' – Битола“, во кој се застапени вкупно 50 наслови на монографски публикации издадени во периодот од 1893 до 1946 година. Каталогот е испечатен во боја, во кој, покрај фотокопијата (изгледот на книгата), дадени се и основните библиотечни показатели како насловот на книгата, авторот, местото и годината на издавање. Податоците се дадени во оригинал. Автор

DVD-ROM **"From the treasury of old books in the churches of Bitola"**, It consists of 4 parts, namely: introduction (the oldest church in Bitola is in the village of Bareshani from 1836 and the oldest book is in the village of Dragosh printed in 1671), villages – 13, churches and monasteries – 15 and a gallery of the oldest books, all in the original. Authors are Cvetanka Damjanovska, Jolanda Boshevskа and Lena Sekulovska. The design and the production were created by "Leader Engineering" – Bitola.

"Guide to periodicals in NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola", which includes the entire collection of periodicals owned by the Library from its founding to the present day. The authors of the Guide are Lidija Mirchevska and Milka Kotevska.

"From love for Pelister forever on Everest", a brochure published on the occasion of the 20th anniversary of the death of Dimitar Ilievski-Murato, prepared and translated into English language by PhD Nikolche Veljanovski. On May 10th, 1989, Dimitar Ilievski-Murato climbed to the top of Mount Everest (8,848 m), fulfilling the fateful mission of his life.

"Catalogue of Old and Rare Books in NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola", which contains a total of 50 titles of monographic publications published in the period from 1893 to 1946. The catalog is printed in color, in which, in addition to the photocopy (the layout of the book), the basic library indicators such as the title of the book, the author, the place and the year of publication are given. The data is given in original. The author is Lenche Andonovska, and the professional collaborator is Peshevskа Gordana.

е Ленче Андоновска, а стручен соработник Пешевска Гордана.

„Каталог на книги од одделението за деца“, во кој се застапени само дел од најактуелните изданија на сликовници, слободна литература и енциклопедии со кои сакаме на современ начин да ги информираме младите читатели за содржините што ги нуди одделението за деца. Автор на каталогот е Олга Кузманова.

„Поетски бранувања 2009“ (Билтен бр. 16), кој содржи песни избор на поетски творби од ученици од основните училишта од Битола, учесници на литературната средба. Уредник на Билтенот е Илче Стојановски.

Во 2010 година од НУУБ „Св. Климент Охридски“ беа публикувани повеќе изданија.

„Значајни личности за Битола – култура“, составувачи на публикацијата се Андоновска Ленче, Ѓоргиевски Науме, Николов Благој, Пешевска Гордана, Стефановска Анета и Талеска Светлана. Разработени се и внесени 59 нови личности од областа на културата: театар, архитектура, сликарство, музика, археологија, библиотекарство и спорт. Личностите се застапени со фотографии и двојазичен текст, напоредно на македонски и на англиски јазик, за животот и делото на соодветната личност.

„Библиотеките во црквите и манастирите во Преспанско–пелагонискиот регион“ од авторите Анета Стефановска и Науме Ѓоргиевски и соработниците Илче Стојановски и Зоран Јанакиевски. Ова двојазично издание, на македонски и на

"Book catalogue from the children's department", which features only some of the most current editions of picture books, free literature and encyclopedias with which we want to inform young readers in a modern way about the content offered by the children's department. The author of the catalog is Olga Kuzmanova.

"Poetic Ripples 2009" (Bulletin No. 16), which contains poems, a selection of poetic works by students from primary schools in Bitola, participants in the literary meeting. The editor of the Bulletin is Ilche Stojanovski.

In 2010, the following editions were published:

"Distinguished people for Bitola-culture", The compilers of the publication are Andonovska Lenche, Gjorgievski Naume, Nikolov Blagoj, Peshevska Gordana, Stefanovska Aneta and Taleska Svetlana. 59 new personalities from the fields of culture have been developed and entered: theater, architecture, painting, music, archaeology, librarianship and sports. The persons are represented with photographs and bilingual text, in Macedonian and English, about the life and work of the each person.

"Libraries in churches and monasteries in the Prespa-Pelagonia region" by authors Aneta Stefanovska and Naume Gjorgievski and collaborators Ilche Stojanovski and Zoran Janakievski. This bilingual edition, in Macedonian language and English language, traces the course of the historical development of churches and monasteries in Macedonia, the significance and role of the creators and founders of Slavic and Macedonian literacy.

англиски јазик, го проследува текот на историскиот развој на црквите и манастирите во Македонија, значењето и улогата на создавачите и основоположниците на словенската и македонска писменост.

„Повоените македонски писатели низ страниците на периодиката во НУУБ 'Св. Климент Охридски' - Битола“ од авторите Милка Котевска и Лидија Мирчевска е публикација наменета за практична употреба на читателите – корисници на Библиотеката. Книгата содржи податоци за претставниците на првата повоена македонска генерација литературни творци, кои своето разновидно книжевно дело го создале во текот и веднаш по Народноослободителната борба.

„Од читалиште до библиотека“ – каталог по повод 65 години од постоењето на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола и 150 години од првото читалиште во Битола. Текстот и подготовката на оваа публикација се на д-р Николче Вељановски во соработка со Зоран Јанакиевски. Содржи текстови и фотографии во боја кои се однесуваат на почетоките и развојот на библиотеките, читалиштата и печатниците во сите историски периоди во регионот на Битола и Битолско.

„Зборник на научни трудови од научната средба '1100 години од смртта на Св. Наум Охридски'“. Уредник на зборникот е Ленче Андоновска, а соработник Гордана Пешевска. Средбата и Зборникот се реализирани како одобрен проект во одделот за библиотечна дејност при Министерството за култура на Р. Македонија. На средбата присуствуваа познати стручњаци од соодветната област

"Post-war Macedonian writers through the pages of periodicals in NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola" by the authors Milka Kotevska and Lidija Mirchevska, is a publication intended for practical use by readers - users of the Library. The book contains data on the representatives of the first post-war Macedonian generation of literary creators, who created their diverse literary work during and immediately after the National Liberation Struggle.

"From reading room to library" – catalogue on the occasion of 65 years of the existence of the National Institution –University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola and 150 years of the first reading room in Bitola. The text and preparation of this publication are by PhD Nikolche Veljanovski in collaboration with Zoran Janakievski. It contains texts and color photographs relating to the beginnings and development of libraries, reading rooms and printing houses in all historical periods in Bitola and Bitola region.

"Collection of scientific papers from the scientific meeting 1100 years since the death of St. Naum of Ohrid" The editor of the collection is Lenche Andonovska, and the associate is Gordana Peshevska. The meeting and the collection were realized as an approved project in the Department of Library Activities of the Ministry of Culture of the Republic of Macedonia. The meeting was attended by well-known experts from the relevant field with their scientific papers from different aspects of treating the topic.

со свои научни трудови од различни аспекти на третирање на темата.

„Ѓорѓи Димовски-Цолев – персонална библиографија“ – составиле, уредиле и редактирале Јоланда Бошевска, Лена Секуловска и Цветанка Дамјановска. Оваа публикација е издадена во рамките на едицијата „Познати личности“ која ги опфаќа роднокрајните автори од нашиот град. Во Библиографијата се вклучени монографски публикации, статии и прилози, како и библиографски единици за животот и творештвото на Ѓорѓи Димовски-Цолев, вкупно 414 библиографски единици. Истите се подредени азбучно, а класифицирани се според Универзална децимална класификација. Библиографијата содржи регистар на наслови, регистар на автори, како и посебно пагиниран прилог – фотокопии од статии, прилози и фотографии.

Во 2011 година беа публикувани следните изданија:

„Значајни личност за Битола – образование и наука“, од авторите Анета Стефановска, Науме Ѓоргиевски, Светлана Талевска, Ленче Андоновска, Благој Николов, Јоланда Бошевска и Гордана Пешевска. Публикацијата е четврта по ред од едицијата „Значајни личности за Битола“. Во неа се опфатени 86 личности од областа на образованието и науката. Личностите се застапени со фотографии и двојазичен текст на македонски и англиски јазик, со податоци за животот и делото на соодветната личност.

„НУУБ 'Св. Климент Охридски' во меѓународната соработка“, (книга и DVD) од авторите Анета Стефановска, Науме

"Gjorgji Dimovski-Colev - personal bibliography" – compiled, edited by Jolanda Boshevska, Lena Sekulovska and Cvetanka Damjanovska. This publication is published within the framework of the edition "Distinguished People" which includes authors from our hometown. The Bibliography includes monographic publications, articles and contributions, as well as bibliographic units on the life and work of Gjorgji Dimovski-Colev, a total of 414 bibliographic units. They are arranged alphabetically and are classified according to the Universal Decimal Classification. The Bibliography contains a register of titles, a register of authors, as well as a specially paginated appendix - photocopies of articles, contributions and photographs.

In 2011, the following editions were published:

„Distinguished people for Bitola – education and science“, by the authors Aneta Stefanovska, Naume Gjorgievski, Svetlana Taleska, Lenche Andonovska, Blagoj Nikolov, Jolanda Boshevska and Gordana Peshevska. The publication is the fourth in a row from the edition "Distinguished people for Bitola". It includes 86 persons from the field of education and science. The persons are represented with photographs and bilingual text in Macedonian and English language, with data about the life and work of the respective person.

„NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola 'in the international cooperation“, (book and DVD) by the authors Aneta Stefanovska, Naume Gjorgievski, Blagoj Nikolov and Jolanda Boshevska.

Contributors to the book are Zoran Janakievski, Ilche Stojanovski and Aleksandar Krstev. The title of the book itself associates with a greater significance and role of

Ѓоргиевски, Благој Николов и Јоланда Бошевска. Соработници во книгата се Зоран Јанакиевски, Илче Стојановски и Александар Крстев. Самиот наслов на книгата асоцира на едно поголемо значење и улога на една универзитетска библиотека не само во рамките на државата, туку и надвор од неа. Во вториот дел е преводот на англиски јазик.

„Повоените македонски писатели низ страниците на периодиката во НУУБ 'Св. Климент Охридски' – Битола II“, од составувачите Милка Котевска и Лидија Мирчевска. На 245 страници се застапени 25 писатели, поети, раскажувачи, романсиери, драмски автори, критичари, публицисти и писатели за деца, подредени азбучно со биографски податоци и библиографски единици кои содржат критички осврти за нив.

„Библиотеките на Универзитетот 'Св. Климент Охридски' – Битола“, од авторите Анета Стефановска и Науме Ѓоргиевски. Соработници се Благој Николов и Зоран Јанакиевски. Во книгата се претставени специјализираните библиотеки на Универзитетот во Битола. За секоја библиотека се спомнува просторноста и бројот на книги и списанија.

Во 2012 година беа публикувани следните изданија:

„Библиотечната дејност во Битола и Битолско. Книга 1, Од зачетоците до 1974 година“. Составувачи се Анета Стефановска, Науме Ѓоргиевски, Илче Стефановски, Гордана Пешевска, Јоланда Бошевска, Цветанка Дамјановска, Благој Николов и Зоран Јанакиевски. Во книгата е прикажан историски пресек на развој-

university library not only within the country, but also outside it. The second part contains the English translation.

“Post-war Macedonian writers through the pages of the periodical editions in the NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola II”, by the compilers Milka Kotevska and Lidija Mirchevska. 25 writers, poets, storytellers, novelists, playwrights, critics, publicists and children's writers are represented on 245 pages are arranged alphabetically with biographical data and bibliographic units that contain critical reviews about them.

„University Libraries in 'St. Kliment Ohridski' – Bitola“, by the authors Aneta Stefanovska and Naume Gjorgievski. Collaborators are Blagoj Nikolov and Zoran Janakievski. The book presents the specialized libraries in the University of Bitola. For each library, the space and number of books and magazines are mentioned.

In 2012, the following editions were published:

"Library Activities in Bitola and the Bitola Region. Book 1, From the Beginnings to 1974". Compilers are Aneta Stefanovska, Naume Gjorgievski, Ilche Stefanovski, Gordana Peshevska, Jolanda Boschevska, Cvetanka Damjanovska, Blagoj Nikolov and Zoran Janakievski. The book presents a historical overview of the development of library activity from the ancient period, through medieval monasteries, to modern times. This book provides an overview of the beginnings and development of the Library from its establishment until 1974. It also contains short biographies of all employees of the Library until that year.

от на библиотечната дејност од античкиот период, преку средновековните манастири, па до поново време. Во оваа книга направен е преглед на почетоците и развојот на Библиотеката од нејзиното формирање до 1974 г. Содржи и кратки биографии на сите вработени во Библиотеката до таа година.

„НУУБ 'Св. Климент Охридски' – Битола“ – DVD, документарен филм за Библиотеката, во времетраење од 17 минути, двојазично (на македонски и англиски јазик), сценарио на Анета Стефановска, Науме Ѓоргиевски и Благој Николов.

Во 2013 година беа публикувани следните изданија:

„БИБЛИОТЕЧНАТА дејност во Битола и Битолско. Кн. 2, Од 1974 година до 2013“. Составувачи: Анета Стефановска, Науме Ѓоргиевски, Илче Стојановски, Гордана Пешевска, Јоланда Бошевска, Цветанка Дамјановска, Благој Николов, Зоран Јанакиевски.

„Развојот на библиотекарството во Битола и Битолско и видови библиотеки“. Авторы: Анета Стефановска, Науме Ѓоргиевски, Благој Николов.

„Зборник на научни трудови од Работилницата за значењето на книгата“, главен и одговорен уредник Ленче Андоновска, Гордана Пешевска.

Во 2014 година беа публикувани следните изданија:

„Каталог на дробен печат“, Составувачи: Ленче Андоновска, Гордана Пешевска.

„NIUL 'St. Kliment Ohridski' – Bitola“ – DVD, documentary film about the Library, 17 minutes long, bilingual (in Macedonian and English language), script by Aneta Stefanovska, Naume Gjorgievski and Blagoj Nikolov.

In 2013, the following editions were published:

"Library Activity in Bitola and the Bitola Region. Vol. 2, from 1974 to 2013". Compiled by: Aneta Stefanovska, Naume Gjorgievski, Ilche Stojanovski, Gordana Peshevska, Jolanda Boshevska, Cvetanka Damjanovska, Blagoj Nikolov, Zoran Janakievski.

"The Development of Librarianship in Bitola and the Bitola Region and Types of Libraries." Authors: Aneta Stefanovska, Naume Gjorgievski, Blagoj Nikolov.

"Collection of scientific papers from the workshops on the Meaning of the Book", Chief Editors Lenche Andonovska and Gordana Peshevska.

In 2014, the following editions were published:

„Catalogue for the Collection of the promotion material“, Compiled by: Lenche Andonovska, Gordana Peshevska.

Во 2015 година беа публикувани следните изданија:

„Радован П. Цветковски : персонална библиографија“, составиле, уредиле и редактирале Јоланда Бошевска, Гордана Пешевска, Цветанка Дамјановска.

Во 2016 година беа публикувани следните изданија:

„Книгата и библиотеката - мостови кон ненасилна комуникација кај младите : зборник на стручни трудови“, главен и одговорен уредник Ленче Андоновска, Гордана Пешевска.

Во 2017 година беа публикувани следните изданија:

„Библиографија на магистерски трудови и докторски дисертации одбранети на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола : 1991 - 2016“, составиле, уредиле и редактирале Јоланда Бошевска, Гордана Пешевска.

„Млади поетски перформанси : (избор на поетски творби)“, уредници Фатма Бајрам Аземовска, Илче Стојановски.

Во 2018 година беа публикувани следните изданија:

„Млади поетски перформанси : (избор на поетски творби). Кн. 2“, уредници Фатма Бајрам Аземовска, Илче Стојановски, Зоран Јанакиевски.

„Креирај - слемирај : (избор на поетски творби), уредници Фатма Бајрам Аземовска, Илче Стојановски.

Во 2019 година беа публикувани следните изданија:

„Млади поетски перформанси : (избор на

In 2015, the following editions were published:

"Radovan P. Cvetkovski: personal bibliography", compiled and edited by Jolanda Boshevska, Gordana Peshevska and Cvetanka Damjanovska.

In 2016, the following editions were published:

"Books and libraries - bridges to non-violent communication among young people: collection of professional papers", Chief Editor Lenche Andonovska, Gordana Peshevska.

In 2017, the following editions were published:

"Bibliography of master's theses and doctoral dissertations defended at the University 'St. Kliment Ohridski' - Bitola: 1991 - 2016", compiled, arranged and edited by Yolanda Boshevska, Gordana Peshevska.

"Young poetic performances: (selection of poetic works)", editors Fatma Bajram Azemovska, Ilche Stojanovski.

In 2018, the following editions were published:

"Young poetic performances: (selection of poetic works). Vol. 2", editors Fatma Bajram Azemovska, Ilche Stojanovski, Zoran Janakievski.

„Create - Slam: (selection of poetic works)“, editors Fatma Bajram Azemovska, Ilche Stojanovski.

In 2019, the following editions were published:

"Young poetic performances: (selection of poetic works). Vol. 3", editors Fatma

поетски творби). Кн. 3“, уредници Фатма Бајрам Аземовска, Илче Стојановски, Зоран Јанакиевски.

„Конференција за сеќавање, одговорност и препознатливост на Ромите жртви на Холокаустот“

Прва конференција за сеќавање, одговорност и препознатливост на Ромите жртви на Холокаустот : жртвите на Холокаустот во Република Северна Македонија : зборник на стручни трудови, уредници Моника Марковска, Фатма Бајрам Аземовска.

Во 2020 година беа публикувани следните изданија:

„Љубомир Трифуновски : персонална библиографија“, составиле и уредиле: Гордана Пешевска, Ленче Андоновска, Јоланда Бошевска.

„Училишните библиотеки во Битола и Битолско : зборник на стручни трудови“, главен и одговорен уредник Ленче Андоновска, Гордана Пешевска.

Во 2021 година беа публикувани следните изданија:

„Роднокрајни автори [Мултимедијален ЦД-РОМ] : аудио записи“, раководители на проектот Ленче Андоновска, Гордана Пешевска. - Битола : Национална установа - Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, 2021. - 1 оптички диск (ЦД-РОМ) : звук, боја ; 12 см

„РОМАБЦ- за Западниот Балкан развој на иновативни инструменти за борба против функционалната неписменост на Ромите на Западниот Балкан“ : интелектуален производ 2 : прирачник за

Bajram Azemovska, Ilche Stojanovski, Zoran Janakievski.

„Conference on remembrance, responsibility and recognition of Roma victims of the Holocaust“, First Conference on Remembrance, Responsibility and Recognition of Roma Victims of the Holocaust: Victims of the Holocaust in the Republic of North Macedonia: Collection of Professional Papers, Editors Monika Markovska, Fatma Bajram Azemovska.

The following editions were published in 2020:

"Љубомир Трифуновски: personal bibliography", compiled and edited by: Gordana Peshevska, Lenche Andonovska and Jolanda Boshevska.

"School Libraries in Bitola and the Bitola Region: Collection of Professional Papers", Chief Editors: Lenche Andonovska, Gordana Peshevska.

The following editions were published in 2021:

"Native Authors [Multimedia CD-ROM]: audio recordings", project managers Lence Andonovska, Gordana Peshevska. - Bitola: National Institution - University Library "St. Kliment Ohridski", 2021. - 1 optical disc (CD-ROM) : sound, color ; 12 cm

"ROMABC - for the Western Balkans, development of innovative instruments to combat functional illiteracy among Roma in the Western Balkans" intellectual product 2: a manual for teachers for literacy of adult Roma, editor: Violeta Stevanovska. Other editors: Gordana Anastasova, Ljupka Petkova, Fatma Bajram Azemovska, Viktorija Mihajlovska.

наставници за описменување на возрастните Роми, уредник: Виолета Стевановска.

Други уредници: Гордана Анастасова, Љупка Петкова, Фатма Бајрам Аземовска, Викторија Михајловска.

Во 2022 година беа публикувани следните изданија:

„Буквите наши за мисли неискжани : (избор на литературни творби). Кн. 1“, уредници Фатма Бајрам Аземовска, Гордана Ѓоргиевска - Неделковски, Зоран Јанакиевски.

„Младите поети пишуваат за планетата Земја : (избор на литературни творби). Кн. 1“, уредници Фатма Бајрам Аземовска, Гордана Ѓоргиевска - Неделковски, Зоран Јанакиевски

„Буквите наши за мисли неискжани : (избор на литературни творби). Кн. 1“, уредници Фатма Бајрам Аземовска, Гордана Ѓоргиевска - Неделковски, Зоран Јанакиевски.

Во 2023 година беа публикувани следните изданија:

„Библиографија на изданија на НУУБ „Св. Климент Охридски“-Битола : 1945-2023“, составиле, уредиле и редактирале Гордана Пешевска, Ленче Андоновска.

Во 2024 година беа публикувани следните изданија:

Библиографија на „Библиотечен тренд“ списание на НУУБ “Св. Климент Охридски”-Битола : 2003-2023, составиле и уредиле Гордана Пешевска, Ленче Андоновска, Катерина Пејкоска.

„Сјајни ѕвезди : бајки раскажани од роми

The following editions were published in 2022:

"Our Letters for Unspoken Thoughts: (selection of literary works). Book 1", editors Fatma Bajram Azemovska, Gordana Gjorgievska - Nedelkovski, Zoran Janakievski.

"Young poets write about planet Earth: (selection of literary works). Vol. 1", editors Fatma Bajram Azemovska, Gordana Gjorgievska - Nedelkovski, Zoran Janakievski

"Our Letters for Unspoken Thoughts: (selection of literary works). Book 1", editors Fatma Bajram Azemovska, Gordana Gjorgievska - Nedelkovski, Zoran Janakievski

The following editions were published in 2023:

"Bibliography of editions of National Institution University Library "St. Kliment Ohridski"-Bitola: 1945-2023", compiled, arranged and edited by Gordana Peshevska, Lenche Andonovska.

The following editions were published in 2024:

Bibliography of "Library Trend" magazine of the National Institution University Library "St. Kliment Ohridski"-Bitola: 2003-2023, compiled and edited by Gordana Peshevska, Lence Andonovska, Katerina Pejkoska.

"Shining Stars: Fairy Tales Told by the Roma People of Europe", collected and edited by Fatma Bajram Azemovska, Jelena Petrovska, Viktorija Mihajlovska.

од Европа“, собрале и уредиле Фатма Бајрам Аземовска, Јелена Петровска, Викторија Михајловска.

„Слатки горчини : (избор на литературни творби од група автори)“, уредници Гордана Ѓоргиевска-Неделковски, Фатма Бајрам Аземовска.

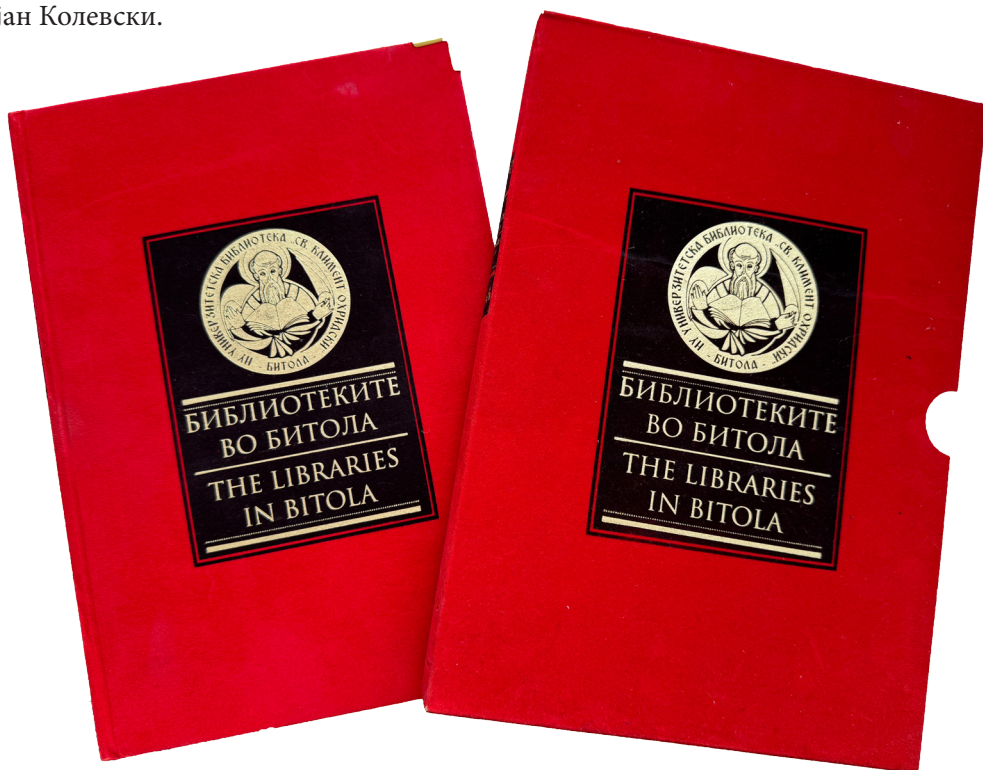
19 Зборници на излагања од Роднокрајните средби со битолските писатели од Македонија, (2009 – 2024 год.). Главен и одговорен уредник на Зборникот до 2022 година е д-р Николче Вељановски, а потоа м-р Гордана Ѓоргиевска - Неделковски.

59 броја од списанието „Библиотечен тренд“, (2003 - 2024 год.). Главен и одговорен уредник на Зборникот до 2022 година е д-р Николче Вељановски, а потоа Маријан Колевски.

"Sweet Bitterness: (a selection of literary works by a group of authors)", Editors: MA Gordana Gjorgievska – Nedelkovski and MA Fatma Bajram Azemovska.

19 Collection of presentations from the Homeland Meetings with Bitola Writers from Macedonia, (2009 – 2024). The Chief Editor of the Proceedings until 2022 is PhD Nikolche Veljanovski and then MA Gordana Gjorgievska – Nedelkovski.

59 issues of the magazine "Library Trend", (2003 – 2024) The Chief Editor of the Proceedings until 2022 is PhD Nikolche Veljanovski and then Marijan Kolevski.

Организационата поставеност на работата во Библиотеката

Сектор: Комплетирање и обработка на библиотечен материјал, библиографии и збирки

Одделението за комплетирање на библиотечен материјал е организациска единица во рамките на една библиотека која се занимава со набавка, евидентирање и организирање на библиотечниот материјал. Ова Одделение е одговорно за развој на библиотечниот фонд, обезбедувајќи им достапни и релевантни информации на корисниците.

Основни задачи на ова Одделение за комплетирање е набавка на библиотечен материјал (книги, списанија, аудиовизуелни материјали и др.). Набавката се врши според потребите на корисниците и според развојната политика на Библиотеката и на расположливите финансиски средства. Во нашата библиотека, преку програмата COBISS 3 / Набавка, како и Влезната книга за монографски публикации, се врши евиденција и комплетирање на набавениот и обработен фонд што пристигнал во Библиотеката како задолжителен примерок, меѓубиблиотечна размена, купување и подарок.

Одделението за комплетирање на библиотечен материјал е од клучно значење за функционирањето на Библиотеката. Ова Одделение подразбира континуирана набавка на монографски публикации

The organizational structure of the work in the Library

Department for completion and processing of library material, bibliographies and collections

This department is an organizational unit within the Library that is responsible for acquiring, recording, and organizing library material. It is responsible for developing the library collection and providing users with accessible and relevant information.

The main tasks of the department are: Acquisition of library material (acquisition of books, journals, audio-visual materials, etc.). Acquisition is carried out based on the needs of the users, the development policy of the library and the available financial resources. In our library, the COBISS 3 / Acquisition program and the Entry Book for Monographic Publications are used to record and complete the acquired and processed collection that has arrived at the library via legal deposit, interlibrary exchange, purchase and gift.

The Department for Completing Library Materials is of crucial importance for the functioning of the library. This department involves the continuous acquisition of monographic publications, constant monitoring of the publishing production in our country and the world. The cataloguing of monographic publications begins with their entry in the Entry Book, making book lists and then follows the technical processing of monographic publications and their entry in

и постојано следење на издавачката продукција во нашата земја и во светот. Каталогската обработка на монографските публикации започнува со нивно внесување во Влезната книга и правење листи со книги. Потоа следува техничка обработка на монографските публикации и нивно внесување во програмата COBISS 3 / Набавка. Таму се внесуваат сите книги и фактури од набавката. Задолжителниот примерок се внесува само во Влезната книга и, како и другите монографски публикации, преку листите со книги се распределува за каталожка обработка. По обработката, купените и подарените монографски публикации кои се купени, подарени и кои се задолжителен примерок, се внесуваат повторно во Влезната книга со нивниот ID-број, со инвентарен број и со сигнатурата.

Ова Одделение е клучно за одржување на квалитетот и за ажурирање на библиотечниот фонд, затоа што обезбедува пристап до современи извори

the COBISS 3 / Acquisition program, where all books and invoices from the purchase are entered. The legal deposit copy is entered only in the Entry Book and like other monographic publications, it is distributed for cataloguing processing through the book lists. After the processing, monographic publications that have been purchased, donated and that are legal, deposit copies are entered again in the Entry Book with their ID number, inventory number and the book's signature.

This department is crucial for maintaining the quality and the updating of the library collection because it provides users with access to modern sources of knowledge.

Вера Марковска, библиотекар
Vera Markovska, librarian

на знаење за корисниците.

Одделението за обработка на монографски публикации постои во Библиотеката од почетокот на нејзиното основање. Во првите години библиографскиот опис на публикациите се врши рачно. Потоа, во процесот на обработка на библиотечен материјал се употребуваат машини за пишување, а каталожните картончиња се распоредуваат во разновидни библиотечни каталози. Со воведувањето на автоматизација на библиотечните процеси, во почетокот на 90-тите години, во ова Одделение почнуваат да се применуваат терминалите, односно компјутерите. Во изминатите 80 години Одделението напредува во секој поглед. Напредокот се забележува и од зголемениот број читатели од сите возрасти, а тоа, секако, е показател за успешноста на нашата дејност. Во Одделението секојдневно пристигнуваат книги кои веќе поминале низ техничка обработка, па се врши стручна обработка на монографски публикации според меѓународни стандарди и правила.

За стручна обработка на библиотечниот материјал во нашата Библиотека се применува програмска поддршка на системот COBISS (Кооперативен онлајн библиографски информативен систем и сервиси), прифатен од страна на сите библиотеки во Македонија и, делумно, во регионот. Денес, за библиографски опис на публикациите се употребува програмата COBISS 3, а во блиска иднина сите процеси на обработка на книжниот фонд ќе бидат извршувани со осовременета програма за работа во библиотеките – COBISS 4.

Во Одделението се систематизираат монографски публикации според Универзалната децимална класификација и

The Department for Processing Monograph Publications has existed in the Library since its founding. In the first years, bibliographic descriptions of publications were done manually, after that, typewriters were used in the process of processing library material, and catalog cards were arranged in various library catalogs. With the introduction of automation of the library processes in the early 90s, terminals, i.e. computers, began to be used in the department. Over the past 80 years, this department has progressed in every aspect, which is also evident in the increased number of readers of all ages, and this is certainly an indicator of the success of our activity. Books that have already undergone technical processing arrive in the department every day and professional processing of monograph publications is carried out according to international standards and rules.

In our Library, for professional processing of the library material, the program support of the COBISS system (Cooperative Online Bibliographic Information System and Services) is used, accepted by all libraries in Macedonia and partly in the region. Currently, the COBISS 3 program is used for bibliographic description of publications, and in the near future all processes of processing the book collection will be carried out in a modernized program for work in libraries - COBISS 4.

The department systematizes the monographic publications according to the Universal Decimal Classification-UDC system and the rules for subjectization, and the bibliographic-catalog description of books is prepared according to the ISBD(m) standard - International Standard Bibliographic Description for Monographic Publications. The ISBD standards issued by the International Federation of Library

според правилата за предметизација. Библиографско-каталошкиот опис на книги се изработува според стандардот ISBD(m) – Меѓународен стандарден библиографски опис за монографски публикации. ISBD-стандардите издадени од страна на Меѓународниот сојуз на библиотекарски здруженија IFLA (International Federation of Library Associations) овозможуваат единственост во обработката на библиотечната граѓа и успешна размена на библиографски информации.

Секоја библиотека има четири основни задачи: да прибира граѓа, да ја обработува, да ја чува и заштитува и да овозможи нејзина употреба. Во рамките на овие задачи особено е значајно обезбедувањето достапност до библиотечната граѓа и откривањето на содржинската структура на библиотечните фондови. Значаен чекор во класификацијата на книжниот фонд претставува точното определување на предметот (темата) на дадената публикација.

Предметизацијата или предметниот опис е процес на библиотечна обработка на публикации чијашто цел е утврдување и презентирање на нивниот предмет со помош на предметна определница. Наредна етапа во работата е определување на соодветниот индекс на определениот предмет. Системот на УДК-знаци е вештачки јазик, прифатен во целиот свет. Со него се елиминираат многу двосмислености на природните јазици. Неговата универзалност се гледа, пред сè, во тоа што целокупното знаење го систематизира во релативно мал број групи, а со применувањето на децималните броеви се овозможува неограничена

Associations IFLA (International Federation of Library Associations) enable uniformity in the processing of library materials and successful exchange of bibliographic information.

Every library has four basic tasks: to collect materials, to process them, to store and protect them, and to ensure their use. Within these activities, ensuring accessibility to library materials and discovering the content structure of library holdings is particularly important. An important step in the classification of the book holdings is the accurate determination of the subject (topic) of a given publication.

Objectification or subject description is a process of library processing of publications whose purpose is to determine and present their subject using a subject identifier. The next stage in the work is determining the appropriate index of the specified subject. The UDC character system is an artificial language, accepted throughout the world, which eliminates many ambiguities in natural languages. Its universality is seen primarily in the fact that it systematizes all knowledge into a relatively small number of groups, and the application of decimal numbers allows for unlimited division within a group. Using only numerical indices, this classification has no obstacles when it comes to language and script. The professional UDC catalog helps the librarian to have insight into the representation of certain professional and scientific areas in the library funds at any time.

поделба во рамките на една група. Нема пречки за ваквиот начин на класификација кога станува збор за јазикот и за писмото, бидејќи се употребуваат само бројчените индекси. Стручниот УДК-каталог му помага на библиотекарот да има увид во застапеноста на определени стручни и научни подрачја во библиотечните фондови во секој момент.

Во *Одделението Стручна обработка на монографски публикации* се обработуваат и електронски книги (е-книги). Обработениот библиотечен материјал се сместува во магацинот за книги за возрасни, во четири формати на големини, кои се определуваат при сигнирањето. Тоа е исто како во магацинот на Детското одделение каде што книгите се сместуваат по УДК-каталогот, а на посебно место се чува депозитниот фонд.

The Professional Processing of Monograph Publications department also processes e-books. The processed library material is placed in the Adult Book Warehouse in four size formats that are determined during signing, as well as in the Children's Department Warehouse where the books are placed according to UDC and the Deposit Fund is kept in a separate place.

Олга Димитриејска, библиотекар
Olga Dimitrievska, librarian

Ирена Колевска, библиотекар
Irena Kolevska, librarian

Одделението *Комплетирање и обработка на библиотечен материјал – периодични публикации* го собира, чува, стручно го обработува фондот на периодичните публикации и го дава на користење. Овие публикации, покрај монографските, претставуваат еден од основните фондови на Библиотеката. Периодичниот материјал опфаќа: весници, списанија, билтени, годишници, зборници, извештаи од институции, научни трудови, алманаси и др., односно секој континуиран извор што се објавува непрекинато во посебни свески или томови.

Со самото формирање на библиотеката во далечната 1945 г. почна развојниот пат на ова Одделение со прибирање на библиотечниот фонд (монографски и периодичен), кој се обработуваше по тогашниот стандард за обработка, а веќе во 1953 г. се започнува со конзервирање и укоричување на библиотечниот материјал. Кога во 1954 г. Градската Библиотека во Битола беше прогласена за македонски депозит од страна на Друштвото на библиотекарите – Скопје, сите изданија што излегуваат на подрачјето на Република Македонија, Библиотеката ги добива како задолжителен примерок. На тој начин, фондот, со текот на годините постепено се зголемува. Од 1994 г. се прават првите онлајн записи, а во 1996 г. се започнува со автоматизираната библиотечна програма во платформата COBISS и обработката на периодичните публикации се врши според меѓународно прифатениот стандард на обработка ISBD (S). Денес, фондот на периодичните публикации го сочинуваа околу 2 600 наслови. Овој фонд е сместен во три магацини, кои Библиотеката го дополнува по задолжителен пат, со купување, преку размена и со подарок.

The Department *"Completion and Processing of Library Material" - Periodicals* collects, stores, professionally processes and makes available for use the collection of periodical publications which, in addition to monographs, represent one of the basic collections of the library. Periodical material includes: newspapers, magazines, newsletters, yearbooks, collections, reports from institutions, scientific papers, almanacs and any other source that is published continuously in separate volumes or issues.

With the establishment of the library in the distant 1945 the development path of this department began with the collection of the library fund (monographic and periodical), which was processed according to the then processing standards, and in 1953, conservation and binding of library material began. When, in 1954, the City Library in Bitola was declared by the Society of Librarians - Skopje to be a Macedonian deposit, all publications published in the territory of the Republic of Macedonia, the library received them as a mandatory copy, with which the fund gradually increased over the years. Since 1994, the first online records have been made, and in 1996 the automated library program in the COBISS platform began and the processing of periodical publications is carried out according to the internationally accepted processing standard ISBD (S). Today, the collection of periodicals is around 2600 titles and is placed in three warehouses, which the library replenishes on a mandatory basis, through purchase, exchange and gift.

Во ова Одделение се врши стручна обработка на нови записи; редакција и корекција на стари записи; потпечување на периодичниот материјал; печатење и лепење на лепенки на томовите; подврзување и редување на стручно обработениот материјал на рафтови според големината на нивниот формат, грижа за комплетноста на броевите – томовите, следејќи ја нивната периодичност на излегување (дневно, неделно, двонеделно, месечно итн.); селектирање на дупликатите; услуга на читателите и давање информации за фондот.

Читателите можат да најдат голем број весници и списанија од поранешните Југословенски простори; странска периодика; списанија и весници од различни области; дневни весници кои ги купува Библиотека (Вечер, Нова Македонија и Слободен печат), неделни (Јавност), Службен весник на РС Македонија, Службен гласник на Општина Битола и сл.

In this department, the employees work professionally on processing of new records, editing and correction of old records, stamping of periodical material, printing and gluing of stickers on volumes, binding and stacking of professionally processed material on shelves according to the size of their format, taking care of the completeness of the numbers - volumes, following their periodicity of publication (daily, weekly, fortnightly, monthly, etc.), selecting duplicates, serving readers and providing other information for the fund. Here, the readers are able to find a large number of newspapers and magazines from the former Yugoslav territories as well as foreign periodicals, magazines and newspapers from various fields, as well as daily newspapers purchased by the library (Večer, Nova Makedonija and Sloboden Pечат), weekly newspapers (Javnost), the Official Gazette of the Republic of Macedonia, the Official Gazette of the Municipality of Bitola, etc.

м-р Милка Котевска, виш библиотекар
Milka Kotevska, MA, high librarian

Марија Марковска, библиотекар
Marija Markovska, librarian

Периодичните публикации претставуваат вистинско културно богатство на секоја библиотека. Тие се значаен сегмент во истражувачката работа на многу научни работници. Средношколците и студентите во нив наоѓаат критички осврти на дела од домашни и од странски автори, како и многу интересни содржини кои се предмет во нивното изучување. Некои читатели доаѓаат со конкретни тематски барања од најразлични области, кои можат да ги најдат токму тука, како преку бројната периодика, така и преку статиите и прилозите кои содржат значајни информации од областа на науката и на живеењето воопшто. И повозрасните читатели ја наоѓаат својата сфера на интерес низ периодичниот материјал. Со ова уште еднаш се потврдува значењето на периодиката за една библиотека, која ја оправдува својата функција како национална и универзитетска библиотека.

Periodicals are a true cultural treasure of every library. They are a significant segment in the research work of many scientists. High school students and university students find in them critical reviews of works by domestic and foreign authors, as well as many interesting contents that are the subject of their study. Some readers come with specific thematic requests from various fields, which they can find right here, both through the numerous periodicals, and through the articles and contributions that contain significant information from the field of science and life in general. Older readers also find their sphere of interest through the periodical material. This once again confirms the importance of periodicals for a library that justifies its function as a national and university library.

Македонка Василевска,
библиотекарски помошник
Makedonka Vailevska, assistant librarian

Лилјана Корлевска,
библиотекарски помошник
Liljana Korlevska, assistant librarian

Библиотечно-библиографскиот информативен оддел, како организациона единица на МУБ „Св. Климент Охридски – Битола“, е формиран во 1982 г., за да може подоцна, во април 1986 г., откако претходно е кадровски оспособена, да прерасне во Библиографски оддел.

Во овој Оддел се истражува, се проучува и се избира граѓа за вклучување во роднокрајна библиографија (тековна, ретроспективна и специјална), се формираат, комплетираат и редактираат свески од библиографии и се изготвуваат придружни текстови за библиографиите.

Роднокрајните библиографии се подготвуваат во три серии:

- монографски публикации,
- сериски публикации и
- статии од сериските публикации.

Прва подготвена публикација на Одделот е „Прегледот на докторски дисертации и магистерски трудови на научни работници од подрачјето на Битола, одбранети на универзитетите во земјата и странство во периодот од 1955 до 1990 г.“

Во понатамошната работа, вработените во одделот, целиот свој капацитет и ентузијазам, го насочија на истражување на фондовите на Библиотека која беа достапни за де визу (de visu) обработка.

Одделот Библиографии се определува за подготвување ретроспективна библиографија на битолскиот печат во повеќе фази од причина што периодичните публикации најнепосредно ги отсликуваат настаните во политичкиот, економскиот, културниот и во научниот живот во земјата и восветот. Во првата фаза се направи ретроспективна обработка на „Битолски весник“, затоа што во тој период само тој материјал можеше да се обработи de visu. Целокупната граѓа е обработена според

The Library and Bibliographic Information Department, as an organizational unit of the Main University Library St. Kliment Ohridski – Bitola, was established in 1982, and then in April 1986, after it was equipped with personnel, it grew into the Bibliographic Department.

This department researches, studies and selects materials for inclusion in the native bibliography (current, retrospective and special), forms, completes and edits volumes of bibliographies and prepares accompanying texts for the bibliographies.

Native bibliographies are prepared in three series:

- monographic publications,
- serial publications,
- articles from serial publications.

The first publication produced by the Department was "Review of doctoral dissertations and master's theses of scientists from the Bitola area, defended at Universities in our state Macedonia and abroad in the period 1955-1990."

In the further work, the staff of the department researched with all their capacity and enthusiasm, the Library's funds which were available for de visu processing.

The Bibliography Department decided to prepare a retrospective bibliography of the Bitola's press in several phases because periodicals most directly reflect the events in the political, economic, cultural and scientific life of the country and the World.

In the first phase, a retrospective processing of the "Bitolski vesnik" (Bitola's newspaper) was made, because at that time only that material could be processed "de visu". The entire material has been processed according to appropriate international standards, with the UDC system - Universal Decimal Classification used for classification of

соодветни меѓународни стандарди при што за класификација се користи системот УДК. Тогаш за првпат, покрај регистрите за наслови и автори, воведен е и предметниот регистар.

Првата свеска „Ретроспективна роднокрајна библиографија „Битолски весник”: статии 1964 – 1974, е издадена во 1993 г.

Од 1996 г. библиографиите целосно се подготвуваат со програмска поддршка COBISS (Cooperative On-line Bibliographic System and Services), со што библиографските записи стануваат достапни за голем број корисници. Библиографските единици се определуваат со следниве елементи: автор, наслов, списание во кое е објавен написот, број на страниците и УДК-индекс. Библиографиите имаат селективен карактер. Застапените единици се библиографски обработени *de vizu* според ISBD (меѓународен стандарден библиографски опис) и најчесто содржат Регистар на наслови, Регистар на автори и Предметен регистар. Со текот на времето Одделот ги збогатува своите содржини и продолжува со подготвување на различни видови библиографии.

По првата свеска изработени се уште три свески на „Битолски весник“, од кои последната е издадена во 2004 г. и го опфаќа периодот од 1996 до 2000 г.

Во Одделот, во текот на неговото работење, до денес, ги подготвил следниве библиографии:

- Ретроспективни библиографии:
- Статии од Битолски весник (1964...2000) – 4 свески, издадени во 1993, 1997, 1998, и во 2004 г.;
- Библиографија на Универзитетот во Битола (1979–1999), издадена во 2003 г.;
- Библиографија на Националната

used for bibliographic and library classification in the world. At that time, for the first time, in addition to the registers for titles and authors, the subject register was also introduced.

In that period, for the first time, in addition to the registers for titles and authors, the subject register was also introduced. The first volume "Retrospective Homeland Bibliography "Bitola Newspaper": Articles 1964 - 1974" was published in 1993.

Since 1996, bibliographies have been fully prepared with the COBISS (Cooperative On-line Bibliographic System and Services) software support, which has made bibliographic records accessible to a large number of users. Bibliographic units are determined by the following elements: author, title, journal in which the article was published, page number and UDC index. Bibliographies have a selective character. The units represented are bibliographically processed "de vizu" according to ISBD (International Standard Bibliographic Description) and most often contain: a Title Register, Author Register and Subject Register. Over time, the Department has enriched its contents and continued to prepare various types of bibliographies.

After the first volume, three more volumes of "Bitolski vesnik" were produced, for the last of which was published in 2004 and covers the period from 1996 to 2000. The department has prepared the following bibliographies in the course of its work to date: Retrospective bibliographies:

- Articles from "Bitolski vesnik" (1964-2000) – 4 volumes published in 1993, 1997, 1998, 2004;
- Bibliography of the University of Bitola (1979-1999) – published in 2003;
- Bibliography of the National Institution University Library "St. Kliment Ohridski"

установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ (1945 – 2008) – издадена во 2008 г.;

- Библиографија на магистерски трудови и докторски дисертации одбранети на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола во периодот 1991 – 2016, издадена во 2017 г.;
- Библиографија на изданија на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, од основањето до денес (1945 – 2023) , издадена 2023 г.;
- Библиографија на „Библиотечен тренд“, списание на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, 2003 – 2023, издадена во 2024 г.;

Авторски, односно персонални библиографии за:

- Владимир Костов: персонална библиографија, издадена во 2004 г.;
- Вера Стојчевска-Антиќ, издадена во 2007 г.;
- Ѓорѓи Димовски-Цолев, издадена во 2010 г.;
- Никола Кочовски, издадена во 2013 г.;
- Радован П. Цветковски, издадена во 2015 г.;
- Љубомир Трифуновски, издадена во 2020 г.

Во периодот од 2007 до 2009 година, Одделот, со цел да даде придонес во откривањето и заштитата на непроценливото богато културно наследство, изготви два проекти со работен наслов *Заштита на стари книги и ракописи во Битола и Битолско*:

- Од ризницата на стари книги во битолските цркви (ЦД-РОМ, издаден во 2007 г.);
- Од ризницата на стари книги во црквите во Битолско (ДВД-РОМ, издаден во 2009 г.).

(1945-2008) – published in 2008;

- Bibliography of master's theses and doctoral dissertations defended at the University "St. Kliment Ohridski" - Bitola in the period 1991 - 2016 - published in 2017;
- Bibliography of the publications of the University St.Kliment Ohridski" - Bitola, from its foundation to the present day (1945-2023) - published 2023;
- Bibliography of "Library Trend", magazine of the National Library of Albania "St. Kliment Ohridski" - Bitola, 2003-2023 - published 2024.

Author's i.e. personal bibliographies for:

- Vladimir Kostov: personal bibliography – published in 2004;
- Vera Stojchevska-Antich – published 2007;
- Gjorgji Dimovski-Colev – published 2010;
- Nikola Kochovski – published 2013;
- Radovan P. Cvetkovski – published 2015;
- Ljubomir Trifunovski – published 2020.

In the period from 2007 to 2009, the Department, in order to contribute to the discovery and protection of the invaluable rich cultural heritage, prepared two projects with the working title: *Protection of old books and manuscripts in Bitola and the Bitola region*, from which two projects emerged:

- From the treasury of old books in the Bitola churches CD-ROM - published in 2007;
- From the treasury of old books in the churches in the Bitola region DVD-ROM - published in 2009,

додека во периодот од 2012 година до денес, со цел унапредување на библиотекарите и библиотекарството, секоја година беше изготвуван и реализиран проектот:

Обука на библиотекарите за користење на програмската поддршка COBISS.

Оваа 2025 г., Одделот Библиографији работи паралелно на изработка на две персонални библиографии, и тоа: дополнителна на персоналната библиографија „Вера Стојчевска–Антиќ“ и „Александар Стерјовски: персонална библиографија“.

Од Одделот Библиографији се прават напори да се остави што поголем број значајни публикации за идните истражувачи, кои како такви имаат посебно место за нив, бидејќи во нив се попишани и класирани публикациите наменети за пошироката јавност.

Роднокрајната библиографија е од особено значење и за македонската национална култура, бидејќи претставува дополнителна на националната македонска библиографија.

This year, 2025, the Bibliographies Department is working in parallel on the preparation of two personal bibliographies: a supplement to the personal bibliography "Vera Stojchevska - Antic" and "Aleksandar Sterjovski: personal bibliography".

The Bibliographies Department is making efforts to leave as many significant publications as possible for future researchers, who as such have a special place for them because they list and classify publications intended for the general public.

The homeland bibliography is of particular importance for the Macedonian national culture, as it is a complement to the national and Macedonian bibliography.

Гордана Пешевска, библиотекар советник
Gordana Peshevska, librarian advisor

Катерина Пејкоска, самостоен
библиотекарски помошник
*Katerina Pejkoska,
independent assistant librarian*

Битола има богата историја, култура и традиција во однос на: пишаниот збор, на ракописното наследство и на библиотекарството.

НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола оваа година прославува 80 години постоење и заслужува посебен пиетет во однос на нејзиното значење за градот и за државата.

Почетоците на создавањето на роднокрајна збирка датираат уште од далечната 1996 г. кога се пристапува кон собирање на материјали од роднокрајни автори, но без нивна каталожка обработка. Монографските примероци собирани за роднокрајните потреби најпрвин се нарекувале Завештаен фонд. Со развојот на библиотекарството и на современите начини на работа, собраниот фонд од роднокрајната збирка почнува каталожки да се обработува. Роднокрајното одделение е формирано во 1977 г., како едно работно место заедно со збирката *Туѓа литература*, со стручна обработка на библиотечниот материјал.

Критериумите за сместување на библиотечниот материјал во роднокрајната збирка се следниве:

- авторите треба да бидат родени во Битола или во Битолскиот Регион;
- ако, евентуално, не се битолчани, барем еден период од животот да живееле и да твореле на ова подрачје, со што придонеле за популаризација во Битола и во Битолско;
- печатени материјали или ракописи кои се однесуваат на Битола и во Битолскиот Регион, без оглед на потеклото на авторите;
- ретко печатени или уникатни материјали издадени на битолски дијалект.

Bitola has a rich history, culture and tradition of the written word, manuscript heritage and librarianship.

National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola, which this year celebrates 80 years of existence has special significance for the city and the whole state.

The beginnings of the creation of the native collection date back to 1996, when materials from native authors were collected, but without their cataloging. The monographic copies collected for native needs were primarily called "the Legacy Fund". With the development of the librarianship and modern ways of working, the collected funds from the native collection began to be cataloged. The Native Department was formed in 1977 as a single workplace together with the Foreign Literature collection, with professional processing of the library material.

The criteria to which the library material is subject in order to be placed in the national collection are the following:

Authors should be born in Bitola or its area. If they are not from Bitola, they must have lived and worked in this area for at least one period of their lives, thus contributing to the popularization of Bitola and the Bitola's area. Printed materials or manuscripts must relate to Bitola and the Bitola's region, regardless of the origin of the authors.

Rarely printed or unique materials published in the Bitola's region.

Комплетирањето на библиотечниот материјал за Роднокрајната збирка подразбира следење на новите изданија од роднокрајните автори, нивно прибирање, комплетна стручна обработка (каталогизација) и подредување во магацинот за роднокраен примерок. Монографските публикации од Роднокрајната збирка се користат само во читалниците на Библиотекаата.

Како составен дел од Роднокрајната збирка, но со посебна локација, во овој Оддел стручно се обработуваат магистерски и докторски трудови кои како Универзитетска библиотека редовно ги добиваме од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола.

Со посебна подлокација во Роднокрајната збирка се обработени и повеќе од 1 000 примероци од театарски работни сценарија.

Магацинот на Роднокрајната збирка моментално располага со фонд поголем од 4 700 примероци.

Во состав на Роднокрајната збирка, сместени и чувани на посебен начин, се наоѓаат голем број на ракописи од роднокрајни автори. Горди сме што во нашиот роднокраен фонд имаме ракописи од значајните личности на роднокрајната и македонската литература како што се: Филип Каваев, Владимир Костов, нотни записи од Кирил Македонски (авторот на првата македонска опера), Ванчо Николески, Ката Мисиркова-Руменова, Доне Пановски, Радован П. Цветковски и други роднокрајни автори кои сè уште творат и се активни на литературното поле.

Посебна активност поврзана со Роднокрајната збирка е одржувањето на традиционалните *Роднокрајни средби* со тркалезна маса на определена тема,

The completing of the library material for the Homeland Collection implies following of the new editions from the native authors, their collection, complete professional processing - cataloging and sorting them in the warehouse for the native copy. Monographic publications from the Homeland Collection are used only in the library's reading rooms.

As an integral part of the Homeland Collection, but with a separate location, this department professionally processes master's and doctoral theses that we, as the University Library, regularly receive from the University "St. Kliment Ohridski" - Bitola.

With a special sub-location in the Homeland Collection, more than 1000 copies of theater scripts have been processed. The Homeland Collection warehouse currently has a fund of over 4700 copies.

The Homeland Collection, taking special care in the manner of placement and storage, contains a large number of manuscripts by authors from Bitola's region. We are proud that in our Homeland Collection fund has manuscripts by significant authors of the homeland and Macedonian literature such as: Filip Kavaev, Vladimir Kostov, musical notes by Kiril Makedonski (the author of the first Macedonian opera), Vancho Nikoleski, Kata Misirkova Rumenova, Done Panovski, Radovan P. Cvetkovski and other authors from the homeland group of authors who are still creating and are still active in the literary field.

As a special activity related to the Homeland Collection is the traditional event for the Homeland Round Table meetings on a specific topic, which are held every year within the facilities of our Library and at which participate homeland writers regularly.

кои секоја година се одржуваат во Библиотеката и на кои редовно учествуваат реномираните роднокрајни писатели. Досега се одржани 19 роднокрајни средби и се издадени исто толку зборници на излагањата.

So far, 19 Homeland Meetings have been held and the same number of Proceedings have been published.

*д-р Светлана Талеска,
библиотекар советник
Svetlana Taleska, PhD, librarian advisor*

Материјалите содржани во Дробниот печат се собирани уште од 1966 г., како дел од Завештајниот фонд. Со проектот *Содржинско средување и поставување на Дробниот печат во витрини – постојана поставка*, кој е одобрен од Општина Битола во рамките на програмата БИТ-ФЕСТ 2017, се овозможува презентација и популаризација на поголемиот дел од Дробниот печат во холот на вториот кат во стариот дел од зградата.

Дробниот печат е уникатен и во неа е претставено минатото со различни културни, образовни и научни средби, фестивали, изложби, спортски настани и други активности, кои се одржувале на овие простори и истиот континуирано се збогатува.

До денес сè уште не е започнато со негова каталожка обработка.

Ленче Андоновска, библиотекар советник
Lenche Andonovska, librarian advisor

The materials contained in the Collection for Promotion of the city of Bitola and the Library (posters, paintings and other artwork), have been collected since 1966 as part of the Legacy Fund. The project Content Arrangement and Installation of the the Collection for Promotion of the city of Bitola and the Library (posters, paintings and other artwork) are placed in Showcases – Permanent Exhibition, which was approved by the Municipality of Bitola within the framework of the BIT FEST 2017 program. It enabled the presentation and popularization of the Collection for Promotion of the city of Bitola and the Library (posters, paintings and other artwork) on the second floor, in the hall of the old part of the building.

The Collection for Promotion of the city of Bitola and the Library (posters, paintings and other artwork) - Legacy Fund is a unique collection and presents the past with various cultural, educational and scientific meetings, festivals, exhibitions, sport's events and other activities that took place on these grounds and it is continuously being enriched.

Until today, its cataloguing has not begun yet.

**Сектор: Развој на
библиотекарството, меѓународна
соработка, маркетинг и односи
со јавноста**

**Department of Library
Development, International
Cooperation, Marketing and
Public Relations**

Националната установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола претставува столб на културниот и на образовниот развој во регионот веќе осум децении. Овој јубилеј е од исклучителна важност за афирмацијата на библиотекарството и за неговиот развој, како и за истакнување на значајната улога што Библиотеката ја има во образовниот процес, во културата и во информирањето на граѓаните.

Библиотеката постојано работи на модернизација и на адаптација на новите трендови во библиотекарството. Со текот на годините, таа значително го проширува својот книжевен фонд, воведува нови услуги за читателите и се адаптира кон дигиталното време преку автоматизирана обработка на библиотечниот материјал. Со имплементацијата на системот COBISS и со процесите на дигитализација, Библиотеката стана една од водечките институции од овој тип во Регионот.

Покрај тоа, Библиотеката поседува богата роднокрајна збирка со ретки изданија и историски документи значајни за Регионот. Библиотеката постојано работи на каталогизација и дигитализација на овие вредни материјали за зачувување и промоција на локалното културно наследство.

Една од клучните активности

National Institution University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola has been a pillar of the cultural and educational development in the region for eight decades. This anniversary or jubilee is of an exceptional importance for the affirmation of the librarianship and its development, as well as for highlighting the significant role that the library plays in the educational process, the culture and for informing the citizens.

The library is constantly working on modernization and adaptation to new trends in librarianship. Over the years, it has significantly expanded its book collection, introduced new services for readers and adapted to the digital age through automated processing of library material. With the implementation of the COBISS system and digitization processes, the library has become one of the leading institutions of this type in the region.

The library also owns a rich local collection of rare publications and historical documents of importance for the region. In order to preserve and promote the local cultural heritage, the library is constantly working on cataloging and digitalization of these valuable materials.

One of the key activities in the development of librarianship is the introduction of new technologies for access to information, as well as continuous education

во развојот на библиотекарството е воведувањето на нови технологии за пристап до информации, како и континуирано обучување на библиотекарите. Библиотекаата организира обуки, семинари и работилници за постојано усовршување на кадарот, како и за овозможување полесен пристап до информациите за корисниците.

Дополнително, Библиотекаата подготвува специјални програми за поддршка на лицата со попреченост, овозможувајќи пристап до книги во аудиоформат и дигитализирани ресурси. Оваа инклузивност ја прави Библиотекаата отворена за сите граѓани, без оглед на нивните способности.

НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола развива богата соработка со многу меѓународни институции и активно учествува во европски и во регионални проекти. Во рамките на програмата Еразмус+ Библиотекаата реализира значајни иницијативи за размена на знаења и на добри практики. Покрај тоа, таа е дел од бројни меѓународни конференции, форуми и образовни иницијативи.

Благодарение на оваа соработка, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола има пристап до меѓународни бази на податоци и академски ресурси, со што се зголемува квалитетот на услугите што таа им ги нуди на своите корисници. Исто така, преку програмите за меѓународна размена, библиотекарите имаат можност да стекнат нови искуства и знаења од светски реномирани институции.

За поголема видливост и за промоција на своите активности, Библиотекаата користи традиционални и дигитални медиуми. Социјалните мрежи, веб-страницата и печатените материјали играат

of librarians. The library organizes trainings, seminars and workshops for the continuous improvement of the staff, as well as for improving the access to information for the users.

In addition, the library develops special programs to support people with disabilities, providing access to books in audio format and digitized resources. This inclusivity makes the library open to all citizens, regardless of their abilities.

NIUL "St. Kliment Ohridski" - Bitola has developed rich cooperation with many international institutions and actively participates in European and regional projects. Within the framework of the Erasmus+ program, the library has implemented significant initiatives for the exchange of knowledge and good practices. In addition, it is part of numerous international conferences, forums and educational initiatives.

Thanks to this cooperation, the library has access to international databases and academic resources, which increases the quality of services it offers to its users. Also, through international exchange programs, librarians have the opportunity to acquire new experiences and knowledge from the world-renowned institutions.

In order to increase visibility and promote its activities, the library uses traditional and digital media. Social networks, the website and printed materials play a significant role in building the image of the library. In this sector, in addition to other activities, various campaigns and events are organized to promote reading and literacy.

значајна улога во градењето на имиџот на НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола. Во овој сектор, покрај другите активности се организираат различни кампањи и настани за промоција на читањето и на писменоста.

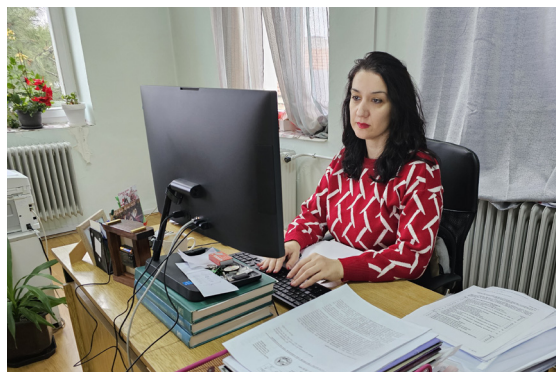
Посебен акцент се става на организирање книжевни манифестации, предавања и дебати со реномирани автори и истражувачи. Преку овие активности, Библиотеката го зајакнува својот културен и образовен карактер и поттикнува интерес за литературата и за истражувањата.

Special emphasis is placed on organizing literary events, lectures and debates with renowned authors and researchers. Through these activities, the library strengthens its cultural and educational character and encourages interest in literature and research.

*м-р Фатма Бајрам Аземовска,
библиотекар советник -
раководител*

*Fatma Bajram Azemovska, MA, librarian
advisor - department head*

*м-р Гордана Ѓорѓиевска - Неделковски,
библиотекар
Gordana Gjorgievska - Nedelkovski, MA,
librarian*

Јубилеј – 80 години постоење

Во чест на овој значаен јубилеј, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола организира низа активности: изложби, книжевни средби, предавања и промоции. Исто така, се издава и монографија која ги документира историјата и достигнувањата на Библиотеката. Ова е можност да им се оддаде признание на сите што придонеле за развојот на институцијата и да се трасира патот за нејзината иднина.

Jubilee – 80 years of existence

In honor of this significant jubilee, the library is organizing a series of activities, including exhibitions, literary meetings, lectures and promotions. A monograph in which is documented the history and the achievements of the library is also published by this Department. This is an opportunity to acknowledge everyone who has contributed to the development of the institution and to pave the way for its future.

Дополнително, планирани се посебни настани за промоција на младите автори и на новите книжевни дела, како и проекти кои ќе го поттикнат читањето кај најмладите. Библиотеката во своите простории ќе организира интерактивни работилници и литературни вечери, кои ќе овозможат директен контакт меѓу читателите и авторите.

Во изминатите 80 години, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола постојано се развива и се адаптира кон новите потреби на читателите и на академската заедница. Со јасна визија и посветеност, Библиотеката продолжува да биде центар на знаење и култура во годините што доаѓаат.

Со вложување во иновации, дигитализација и унапредување на библиотечните услуги, таа ќе остане водечка институција во Регионот, посветена на ширење на знаењето и на културата.

Additionally, special events are planned to promote young authors and new literary works, as well as projects that will encourage reading among the youngest. The library will organize interactive workshops and literary evenings in its premises, which will enable direct contact between readers and authors.

Over the past 80 years, NIUL “St. Kliment Ohridski” - Bitola has constantly developed and adapted to the new needs of readers and the academic community. With a clear vision and dedication, the library will continue to be a center of knowledge and culture in the years to come.

By investing in innovation, digitalization and the improvement of library services, it will remain a leading institution in the region, dedicated to the dissemination of knowledge and culture.

д-р Јасминка Кочевска, библиотекар
Jasminka Kochevska, PhD, librarian

Слободан Пачовски,
библиотекарски помошник
Slobodan Pachovski, assistant librarian

**Сектор: Информации,
заштита, репрографија и
книжен фонд и услуги**

*Лидија Мирчевска, библиотекар советник -
раководител
Lidija Mirchevska,
librarian advisor - department head*

**Information, protection,
reprography and book collection
and services sector**

*Менде Донеvски, самостоен
библиотекарски помошник
Mende Donevski,
independent assistant librarian*

Во овој Сектор функционираат две одделенија и тоа: Одделение I – Книжен фонд и услуги и Одделение II – Информации, заштита и репрографија.

Во првото одделение припаѓаат:

Зајмување на библиотечниот фонд и услуга за возрасни (Магацин за монографски публикации) и Зајмување и магацин за библиотечниот фонд наменет за деца.

Во второто Одделение припаѓаат: Информации и Заштита и репрографија.

Денешните библиотеки нудат иновативни услуги и се истакнуваат како културни и образовни центри во општеството кои соработуваат со други установи во опкружувањето, а сè со една цел – квалитетна услуга на корисникот.

There are two departments operating in this Sector:

1. Department - Book Fund and Services
2. Department – Information, protection and reprography

The first department includes:

1. Library loan and service for adults
2. Warehouse for Monographic Publications Borrowing and Storage for the Library Collection for Children

The second department includes:

1. Information
2. Protection and Reprography

Today's libraries offer innovative services and stand out as cultural and educational centers in society that collaborate with other institutions in the surrounding area,

Библиотечната работа во ова Одделение е услужно ориентирана и директно поврзана со корисниците на Библиотеката. Во ова Одделение се извршуваат следниве работни задачи:

- Зачленување;
- Зајмување на граѓа;
- Враќање на граѓа;
- Резервација библиотечна граѓа;
- Наплаќање - трансакции;
- Подготовка на опомени за задоцнета граѓа;
- Позајмување на книги од магацини;
- Редување на книги.

Во 2003 г. Библиотеката воведува автоматизирано зајмување од сегментот COBISS (кооперативен online библиографски систем и сервиси)/Зајмување. На современиот пулт за зајмување книги функционираат двете зајмувања (за возрасни и деца), а на корисниците им се понудени нови и современи форми за пристап и за користење на библиотечниот материјал каде што се добива брза, точна и квалитетна услуга. Информација за тоа дали бараната книга е слободна или позајмена може да се добие преку автоматизираниот каталог во платформата COBISS3, трета генерација на програмската опрема за автоматизација на библиотечното работење и пристап до различни бази на податоци, која ја развива и ја одржува ИЗУМ. Доколку бараната книга моментално е позајмена, корисникот може да ја резервира во Библиотеката или преку интернет на страницата од библиотеката (nuub.mk). Корисниците имаат можност да работат во две современи читални кои ги задоволуваат нивните потреби и барања. Работното време овозможува целодневен пристап на библиотечниот фонд и можноста на

all with one goal - quality service to the user.

The librarian work in this department is service-oriented and directly related to the library users. The following work tasks are performed in this department:

- Membership;
- Borrowing materials;
- Returning materials;
- Reserving library materials;
- Charging - transactions;
- Preparing reminders for overdue materials;
- Borrowing books from storage;
- Arranging books.

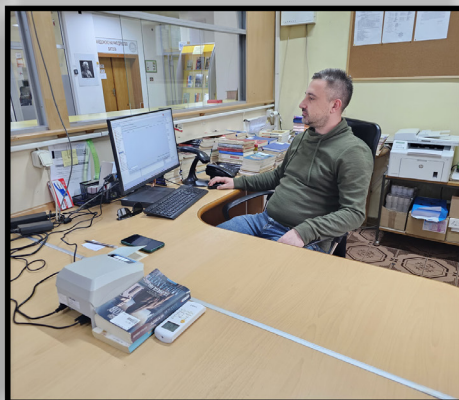
In 2003, the Library introduced automated lending with the COBISS (Cooperative Online Bibliographic System and Services)/Loan segment. The modern book lending desk operates both lending services – for adults and children and users are offered new and modern forms of access and use of the library material, where they receive fast, accurate and quality services. Information on whether the requested book is free or on loan it may be obtained through the automated catalog in the COBISS3 platform, the third generation of software for automation of library operations and access to various databases developed and maintained by IZUM. If the requested book is currently on loan, the user can reserve it in the library or via the Internet on the library website (nuub.mk). Users have the opportunity to work in two modern reading rooms that meet their needs and requirements. The working hours allow all-day access to the library collection and the ability for users to borrow and reserve books. If the user needs a book that our institution does not have, then it can be purchased from other libraries in the Republic of Macedonia through inter-library loan.

корисниците за позајмување и резервација на книги.

Доколку корисникот има потреба за некоја книга, која во нашата установа ја нема, тогаш таа може да се набави од други библиотеки во РС Македонија преку меѓубиблиотечно зајмување.

Целиот свет денес се наоѓа пред голем технолошки предизвик. Начинот на спознавање на светот се променува, па затоа и библиотеките во опкружувањето мора да ги следат новите модели на работење, на организација и на комуникација и да ја занемарат традиционалната улога на библиотеките како посредници меѓу книгите и корисникот.

The whole world today is facing a major technological challenge, where the way of knowing the world has changed, and therefore libraries in the environment must follow new models of operation, organization and communication, as opposed to the traditional role of libraries as intermediaries between books and the user.

Функцијата на информирање на читателите од 1984 г. се извршува во одделот Библиотечно–библиографски информации. Тој потоа е преименуван и наречен *Информации*. Одделот се наоѓа на приземјето од Библиотеката и претставува дел од секторот *Информации*, заштита, репрографија, книжен фонд и услуги. Покрај интерната соработка со другите сектори, примат на ова Одделение се услугите кои им ги нуди на библиотечните корисници:

- пребарување информации за литература со која располага Библиотеката, соодветна на потребите на корисниците;

The function of informing readers has been performed since 1984 by the Library and Bibliographic Information Department. Later, it was renamed as Department for Information. It is located on the ground floor of the Library and is part of the Information, Protection, Reprography, Book Collection and Services Department. In addition to internal cooperation with other departments, the main focus of this department is the services it offers to the library users.

- Searching for information about literature available in the library, appropriate to the needs of the users;
- Introducing users to the COBISS+ online catalog and providing instructions for its

- запознавање на корисниците со онлајн каталогот COBISS+ и давање инструкции за негово користење;
 - помагање на читателите за нивните потреби за поспецифична литература како што се критики за автори или за нивни дела, коишто се содржани во одделни трудови и е тешко да се дојде до информација за нив преку онлајн каталогот COBISS+;
 - пребарување и селекција на стручна литература наменета за изработка на стручни или научни трудови;
 - запознавање на корисниците со информациските системи E-CRIS и INIS;
 - инструкции за користење на дигитални платформи: dlib.mk, Unpaywall, EBSCO, JSTOR, PUBMED и др.;
 - давање информации за можностите и за услугите кои ги нуди Библиотеката, следење и давање предлози за новопристигнатата и најчитаната литература во Библиотеката и др.
- use;
 - Helping readers with their needs for more specific literature such as criticism of authors or their works, which are contained in separate papers and they are very difficult to access through the COBISS+ online catalog;
 - Searching and selection of professional literature intended for the preparation of professional or scientific papers;
 - Introducing users to the E-CRIS and INIS information systems;
 - Instructions for using digital platforms: dlib.mk, Unpaywall, EBSCO, JSTOR, PUBMED, etc.;
 - Providing information about the opportunities and services offered by the library, monitoring and providing suggestions for newly arrived and the most widely read literature in the library, etc.

Маријан Колевски, библиотекар
Marijan Kolevski, librarian

„Дневна соба на градот“ претставува мултифункционален простор каде што корисниците, во пријатно осмислена средина, можат да го минуваат времето квалитетно, опкружени со литература за сечиј вкус, компјутери и пристап до интернет, како и со многу други содржини за едукација и за размена на искуства.

Дневната соба беше отворена во 2023 г. како библиотечен простор кој во светот е препознаен како „Community hub“ во согласност со препораките на Светската организација на библиотеки (ИФЛА). Во овој простор библиотеката, преку отворен пристап кон фондот, ги нуди своите услуги (зајмување, враќање, резервација, продолжување и сл.), но истовремено организира и креативни работилници, настани и сл. Клучни карактеристики на овој простор се флексибилниот дизајн со употреба на природни материјали, добро осветлување и удобен мебел за пријатна атмосфера, зона за креативност, иновации и културни настани.

„Living room of the city“ is a multifunctional space where users can spend quality time in a pleasantly designed environment, surrounded by literature for everyone's taste, computers and internet access, as well as many other contents for education and exchange of experiences.

“Living Room” was opened in 2023 as a library space that is recognized worldwide as a "Community hub" in accordance with the recommendations of the World Library Association (IFLA). In this space, the library, through open access to the fund, offers its services (loan, return, reservation, renewal, etc.), however, at the same time there are organized creative workshops, events, promotions and meetings for all ages, including people with disabilities. The key features of this space are the flexible design using natural materials, good lighting and comfortable furniture for a pleasant atmosphere, a zone for creativity, innovation and cultural events. In short, it is a space where the library and the way the space is arranged internally is combined in an excellent way with modern technologies and activities.

м-р Јелена Петровска,
библиотекар советник
Jelena Petrovska, MA, librarian advisor

Во делот на Заштитата на библиотечниот материјал спаѓа подврзувањето (броширано, тврдо – платнено, шиено, полуплатнено, лајмовано, цело платно, обично и др.). Исто така вработените даваат предлози за набавка на материјал за подврзување. Покрај подврзувањето се врши каширање на библиотечен материјал, се изработуваат кутии и папки од сите видови и се перфорираат различни обрасци и картони, се сече хартија по формат итн.

The section on the Protection of Library Material includes binding (paperback, hardcover, sewn, half-cloth, laminated, full-cloth, regular, etc.). The employees also provide suggestions for the binding library material. In addition to binding, library material is laminated, boxes and folders of all types are made, various forms and cardboards are creased and perforated, paper is cut to size, etc.

*Јулијана Христовска Кулевска,
библиотекарски помошник
Julijana Hristovska Kulevska, assistant librarian*

Одделение за административни, општи и правни работи

Ова одделение ги води административните општи и правни работи согласно најновите законски прописи и годишната програма за работа и развој на Библиотеката, следење на организациската поставеност, спроведување постапки за јавни набавки и други работи согласно законските прописи. Се вршат работи и работни задачи од делокругот на човечките ресурси, како што се изготвување на акти за внатрешна организација и систематизација со нивни измени и дополнувања, спроведување и изготвување на функционална анализа за работните места и потребите на Библиотеката, постапки за вработување, утврдување на потребата од обуки, стручно усовршување и оценување на вработените и други работи и работни задачи кои придонесуваат за поефективно работење и развој на Установата.

м-р Милена Трајчевска, советник за административни, општи и правни работи
Milena Trajchevska, MA, advisor for administrative, general and legal affairs

Department for Administrative, General and Legal Affairs

This department manages administrative, general and legal affairs in accordance with the latest legal regulations for the annual program for work and development of the Library, monitoring the organizational structure, implementing public procurement procedures and other matters in accordance with the legal regulations. The department for human resources performs tasks, such as preparing acts for internal organization and systematization with their amendments, conducting and preparing a functional analysis of work positions and other daily legal and financial needs of the Library, employment procedures, determining the need for training, professional development and assessment of employees and other works and tasks that contribute to more effective operation and development of the institution.

м-р Анџела Гашпарец, помлад соработник за човечки ресурси,
Angela Gashparec, MA, younger collaborator for human resources

Ова Одделение е наменето за ИТ-активности: дефинирање и отстранување на дефектите на системот, комуникациската и периферната опрема, како и хардверска и софтверска надградба за поуспешна работа, грижа и контрола за непречено функционирање на системот, на комуникациската и на периферната опрема; одржување на мрежата; администрирање со ИТ; администрација на веб-страницата на Библиотеката; одржување на серверот за Дигиталната библиотека при НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола итн.

Архиварот редовно ја води архивата во согласност со Законот за архивско работење и со Уредбата за канцелариско и архивско работење. Освен тоа, тој истовремено врши и техничка подготовка на материјалите, како и техничките средства за директорот и за секторот за административни, општи и правни работи. Прави порачки за најновите наслови за монографски публикации и друг библиотечен материјал за потребите на Библиотеката. Врши прием на странки за службени потреби, дава телефонски врски и подготвува календар за активностите и за настаните во Библиотеката.

Набавува и издава канцелариски материјал за потребите на вработените во Библиотеката.

This department performs activities in the field of IT: defining and eliminating defects in the system, communication and peripheral equipment, as well as hardware and software upgrades for successful work, taking care and controlling the functioning of the system, communication and peripheral equipment; Network maintenance; IT administration; Administration of the Library's WEB page; Maintenance of the server for the Digital Library at the National University of Library and Information Sciences "St. Kliment Ohridski" - Bitola, etc.

The archivist keeps the archive up to date in accordance with the Law on Archival Operations and the Regulation on Office and Archival Operations.

At the same time, the archivist performs technical preparation of materials, as well as technical work for the director and the Department for Administrative, General and Legal Affairs, and places orders for the latest titles for monographic publications and other library material for the needs of the Library.

She receives clients for official needs, provides telephone connections and maintains a calendar of activities and events in the Library.

She purchases and issues stationery for the needs of the Library's employees.

Смиља Најденова, архивар
Smilja Najdenova, archiver

м-р Зоран Јанакиевски,
советник за информатички работи
Zoran Janakievski, MA, advisor for IT

Сметководственото работење подразбира учество во голем број проекти од областа на: библиотечното работење, издавачката дејност, меѓународната соработка на Македонија со другите држави од светот, реализирање на јавни набавки за проекти за санација на библиотечните простории и сл.

Задачи на Главниот сметководител се: навремено заведување на пристигнати и издадени фактури во влезната и излезна книга; секојдневна евиденција на целокупната финансиска документација (изработка на извештаи, фактури и друга документација, нејзино книжење како и евиденција и заведување во посебни картици на новонабавениот ситен инвентар и опрема во посебни картици; следење и водење евиденција на малите јавни набавки и изработка на месечни и годишни финансиски планови склучени помеѓу Министерство за култура и Библиотеката; следење на јавни набавки според законските прописи запазување на

Accounting work involves participation in a large number of projects in the field of the librarian work, in the field of publishing, the international cooperation of Macedonia with other countries of the world, the implementation of public procurement for projects for the rehabilitation of library premises, etc.

The tasks of the Chief Accountant are: recording of incoming and outgoing invoices in the incoming and outgoing books on time; daily, up-to-date records of all financial documentation (preparation of reports, invoices and other documentation, its booking as well as records and registration in special cards of newly purchased small inventory and equipment; monitoring and keeping records of small public procurements and preparation of monthly and annual financial plans concluded between the Ministry of Culture and the Library; monitoring public procurements according to legal regulations, observing deadlines in the implementation of contracts and payment of invoices in order to

роковите при реализација на договорите и плаќање на фактурите со почитување на принципот за ажурност, подмирување на обврските кон добавувачите на буџетска сметка, на сопствена сметка и на сметка за донации; изработка на финансиски планови од областа на библиотечна дејност, меѓународна соработка, издаваштво, нивна реализација и доставување на финансиски извештаи до Министерството за култура; наративни извештаи за реализираните средства по проекти, како и изработка на известувања, барања за проширување на планови, пријавување на обврски и др.

observe the principle of promptness, settling obligations towards suppliers on a budget account, own account and donation account; preparation of financial plans in the field of library activity, international cooperation, publishing, their implementation and submission of financial reports to the Ministry of Culture and Tourism; Narrative reports on the funds covered in the projects as well as preparation of various notifications, requests for expansion of plans, reporting plans and preparation of various emergencies, etc.

Билјана Мано, сметководител - вработена со договор на дело
Biljana Mano, accountant

Тулај Ајдаровска, помлад соработник за технички секретар
Tuljaj Ajdarovska, technical secretary

Благајничката служба: пресметува и подготвува бруто плата, подготвува вирмански налози; врши готовински исплати и уплати; составува благаянички извештај; составува годишни и периодични извештаи; го сложува материјалното со финансиското книговодство; подготвува дневен, месечен, тримесечен и годишен извештај. Подготвува потврди за висината на платите.

The cashier's office calculates and prepares gross salaries, prepares transfer orders; makes cash payments and deposits; prepares treasury reports; prepares annual and periodic reports; reconciles material with financial accounting; prepares daily, monthly, quarterly and annual reports. Prepares certificates for the amount of the wages.

Директори на Библиотеката

ПЕРСА ВИЛОС е родена во 1923 г. во Битола. Основно и средно образование завршува во родниот град. Од 1944 до 1945 г. работи како службеничка на Околинскиот народен одбор во Битола. Таа е првиот управник на Градската народна библиотека и на таа должност е од 1945 до 1957 г. Во 1952 г. за првпат полага стручен испит за звање книжничар од библиотекарска струка пред испитната комисија на Советот за просвета, наука и култура на НР Македонија. Во октомври 1956 г. е разрешена од должноста, а во 1957 г. станува референт по реонски библиотеки.

Еден краток период во оваа година повторно се назначува за в.д. управители на Градската библиотека, а истата година повторно е разрешена од оваа функција. Работи на сигнирање на книгите. Од 1967 г. работи како библиотекарски манипулант – обработувач на книжниот фонд и позајмувач на книги во реонската библиотека „Јени Маале“. Од 1974 до 1977 г. работи како библиотекар II врста на инвентарирање на книжниот фонд. Речиси пред крајот на својот работен стаж, во 1977 г., го добива звањето наставник по историја и географија на Педагошката академија во Битола. Целиот свој работен век го поминува во Библиотеката, сè до пензионирањето во 1978 г.

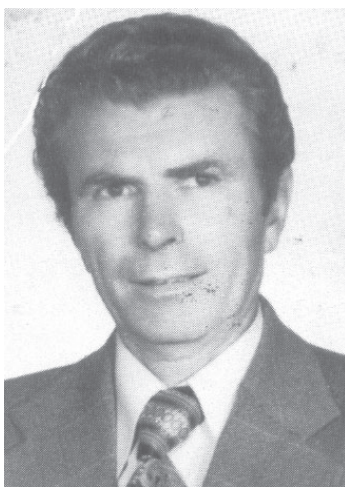
Directors of the Library

PERSA VILOS - She was born in 1923, in Bitola. She completed her primary and secondary education in her hometown. From 1944 to 1945 she worked as a clerk at the District People's Board in Bitola. She was the first manager of the City Public Library and held that position from 1945 to 1957. In 1952 she took her first professional exam for the title "librarian" in the library profession before the examination committee of the Council for Education, Science and Culture of the People's Republic of Macedonia.

In October 1956 she was dismissed from her position and in 1957 she became a referent for regional libraries. For a short period in this year she was again appointed as Acting Manager of the City Library and in the same year she was dismissed from this position again. She worked on book's signing. Since 1967 she has been working as a library manipulator –library processor of the book collection and book borrower in the regional library in the settlement "Jeni Male". From 1974 to 1977 she worked as a librarian of the second type, inventorying the book collection.

Almost before the end of her working experience, in 1977, she acquired the title of teacher of history and geography at the Pedagogical Academy in Bitola. She spent her entire working life in the Library, until her retirement in 1978.

ТОДЕ ЃОРЕСКИ е роден во 1924 г. Уште многу млад се вклучува и активно учествува во Народно-ослободителната војна. По ослободувањето се наоѓа на раководни места во повеќе институции. Вонредно завршува Филозофски факултет, група книжевност со македонски јазик на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Покрај другите работни места од 1957 до 1960 е и директор на Градската библиотека во Битола. Почина во 1992 г.

TODE GJORESKI – He was born in 1924. He actively participated in the National Liberation War at a very young age. After the release, he was at several management positions in several institutions. He graduated as a part-time student at the Faculty of Philosophy, Department of Macedonian Language and Literature at the University “Ss. Cyril and Methodius” in Skopje. In addition to other jobs, from 1957 to 1960 he was also the director- Chief Executive Officer of the City Library in Bitola. He died in 1992.

МЕТОДИЈА РАЗМОСКИ е роден во 1930 г. Во периодот од 1960 до 1977 г. е директор на Библиотеката. Тогаш тој ја доживува својата ренесанса, односно го обележува својот подем на основа на унапредување на библиотекарството во градот и во околината, а особено на планот на просторното и на техничкото уредување и опремување. Во 1962 г.

е избран за член на Главниот одбор на Друштвото на библиотекарите на НРМ со мандат од 2 години. Во наредниот мандат од две години е и претседател на Главниот одбор на Друштвото на библиотекарите на НРМ. За првпат седиштето на ова Друштво го напушта Скопје и се преселува во Битола. Со доаѓањето на директорското

METODIJA RAZMOSKI - He was born in 1930. In the period from 1960-1977, when he was the director-CEO of the Library, the Library experienced its renaissance, marking the rise based on the advancement of the librarianship in the city and the surrounding area. Especially in terms of its spatial and technical arrangement and equipment. In 1962, he was elected a member of the Main Board of the Society of Librarians of the People's Republic of Macedonia with a mandate of 2 years and for the next two years of his mandate, he was also the president of the Main Board of the Society of Librarians of the People's Republic of Macedonia. For the first time, the headquarters of this Society left Skopje

место, тој започнува со раздвижување на библиотечните процеси. Така, се прави следново: Детскиот оддел почнува да се обработува и да се сместува по области во магацинот, ја формира Подвижната библиотека и набавува превозно средство – комбе, го формира Одделението за укоричување на книжниот фонд, покренува иницијатива за формирање на Завештаен фонд (денешен Роднокраен оддел). Исто така во 1971 г. е направен проект за адаптација на Хируршкото одделение на старата болница „Д-р Трифун Пановски“ за библиотека, а истовремено и нејзина доградба. Во 1974 г. Библиотеката се преселува во новите простории. За време на неговиот работен век се здобива со повеќе признанија, а издавачката куќа „Наша книга“ ја води успешно, сè до неговото пензионирање.

and moved to Bitola. Upon receiving the mandate for director, he began to move the library processes forward, as follows: The Children's Department began to be processed and placed in areas in the warehouse, he formed the Mobile Library and procured a means of transportation - a van, he formed the Department for Binding the Book Fund, he initiated the establishment of the Legacy Fund - today's Family History Department. Also, in 1971, a project was made for the adaptation of the old surgical department of the old "Dr. Trifun Panovski" hospital as a library, and at the same time an extension of it. In 1974, the Library moved to the new, much bigger premises. During his working life, he received several awards and he successfully led the Publishing House "Nasha Kniga" until his retirement.

СТОЈКОВСКИ СТОЈКО

е роден во 1935 г. Работи како професор по македонски јазик и литература во Учителската школа и во Гимназијата „Браќа Миладиновци“. Извесно време работи и како помошник директор и како педагошки советник. Во 1977 г., на објавениот конкурс од Работничкиот совет на Библиотеката и на

Собранието на Општина Битола, избран е за директор. Во неговиот мандат, сè до неговото заминување во пензија во 1993 г., Библиотеката доживува повеќи трансформации. Покрај нејзината матична функција, ја добива и универзитетската. Прави нова систематизација, ги дооформува постојните оддели и формира нови, како што се Одделот за туѓа литература и роднокрајната библиографија. Исто така, се залага во Библиотеката да биде примен соодветен кадар со високо образование. Во неговиот мандат е започната компјутеризацијата и автоматизацијата на библиотечните процеси. Се продлабочува и се проширува соработката со библиотеките во Македонија и пошироко. Со т.н. меѓубиблиотечна позајмица го обновува Друштвото на библиотекарите во Битола и станува негов претседател. Исто така, ги поврзува и Сојузите на библиотекарите на Македонија и на Југославија. Се залага за одржување на бројни семинари и советувања на библиотекарите и за запознавање со најновите достигнувања од оваа област и практична примена на искуствата од светот.

STOJKOVSKI STOJKO

– He was born in 1935. He worked as a professor in Macedonian language and literature at the Teachers' School and the gymnasium "Brakja Miladinovci". For a while, he also worked as an assistant director and advisor for pedagogy. In 1977, at the competition announced by the Library's Workers Council and the Assembly of

the Municipality of Bitola, he was elected director. During his term of office until his retirement in 1993, the Library underwent several transformations. In addition to the main function, the Library also obtained a University function. He made a new systematization, completed the existing departments and formed new ones, such as the department of foreign literature and the department for Homeland bibliography. He also advocated for the recruitment of appropriate staff with higher education in the Library. During his term of office, the computerization and automation of library processes began. He deepened and expanded cooperation with libraries in Macedonia and beyond with the so-called "interlibrary loan", he renewed the Society of Librarians in Bitola and became its president, and he also realized the connections between the Library and the Librarian's Unions of Macedonia and Yugoslavia. He advocated for holding numerous seminars and consultations for librarians and introducing them to the latest achievements in this field and the practical application of world experiences.

ПЕТРОВСКИ ДОБРИ е роден во 1955 г. Дипломира на Правниот факултет во Битола во 1979 г. Во Библиотека се вработува во 1981 и таму е до 1999 г. Во текот на неговото работење тој има работни задачи од сферата на библиотечната дејност. Работи како секретар на Библиотека, а од 1993 до 1999 г. ја извршува и најодговорната функција – директор на оваа

PETROVSKI DOBRI – He was born in 1955. He graduated from the Faculty of Law in Bitola in 1979. He joined the Library in 1981 where he worked until 1999. During his work, he performed tasks in the field of the librarian activities. He worked as Secretary of the Library, and from 1993 to 1999 he also performed the most responsible function – Director/CEO of this institution. In the meantime, more precisely

установа. Во 1996 г., магистрира на Институтот за социолошки и политичко правни истражувања, а во 1998 г. ја брани докторската дисертација и се стекнува со научен степен доктор по менаџмент на истиот Институт. Во 1997 г. е избран за редовен член на Друштвото за наука и уметност – Битола. Од 2006 г. работи како редовен професор на Педагошкиот факултет во областа на библиотекарството. Објави многу научно-стручни трудови од областа на библиотекарството и го доби звањето библиотекар – советник. Посебно е значаен неговиот ангажман во автоматизацијата на библиотечните процеси во НУ Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола, со која се поставени темелите на современото библиотекарство. Учесник е на голем број конференции, семинари и работилници. Добитник е на највисоката републичка награда во областа на библиотечната дејност – „Климентова повелба“ од Библиотекарското друштво на Македонија, во 1999 г.

in 1996, he received a master's degree from the Institute for Sociological, Political and Juridical Research and in 1998 he defended his doctoral dissertation and obtained the scientific degree of PhD in Management from the same Institute for Sociological, Political and Juridical Research. In 1997 he was elected a full member of the Society for Science and Art – Bitola. Since 2006 he has been working as a full professor at the Faculty of Pedagogy in the field of librarianship. As a result of all the activities, a series of published professional papers in the field of librarianship and he acquired the title of librarian advisor. His involvement in the automation of library processes at the National Institution -University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola should be particularly highlighted, which will lay the foundations of the modern librarianship. He is a participant in a large number of conferences, seminars, workshops. He won the highest republican award in the field of library activity - "Klimentova povelba" from the Librarian Society of Macedonia in 1999.

СТЕФАНОВСКА АНЕТА

е родена во 1959 г. Таа е дипломиран правник (правосудна насока. Во периодот од 1984 до 2000 г. работи како секретар во ОУ „Кирил и Методиј“ – Битола, а од 2000 до 2003 г. е именувана за в.д. директор во Библиотеката. И по нејзиното разрешување од директорската функција, таа останува во колективот.

STEFANOVSKA ANETA - She was born in 1959. As a graduate lawyer, judicial direction, she worked as a secretary-lawyer at the Primary School "Ss. Cyril and Methodius" - Bitola from 1984 to 2000, and from 2000 to 2003 she was appointed as Director – Chief Executive of the National Institution -University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola. After her

Во 2002 г. го добива звањето виш библиотекар, а десет години подоцна и звањето библиотекар советник. Самото раководење на Библиотеката ѝ овозможува да навлезе во тајните на библиотекарството, да го совлада технолошкиот процес на стручна и техничка обработка на библиотечната граѓа, како и други сложени библиотечни процеси од оваа област. Изврши ретроактивно внесување на целокупниот книжен фонд и ја автоматизира Библиотеката, која влезе во COBISS-програмата како прва и единствена во Македонија и во седумнаесетте држави од ЕУ. Сеопфатното запознавање на процесите на библиотечното работење и евидентните организациони способности, денес ја карактеризираат како **квалитетно оспособен** библиотечен работник. Поголемиот дел од поставените цели со нејзиното доаѓање во Библиотеката ги остварени и се согледуваат, пред сè, во: подигнувањето на рејтингот на Установата, создавањето подобри услови за работа (опрема, модернизација, популаризација, зголемување на финансиските средства), отворањето на Установата кон сите други установи, како во државата, така и надвор од неа, со следење на светските трендови и

dismissal from the function, she remained in the team.

In 2002, she was awarded the title of Senior Librarian and ten years later, she acquired the title of Librarian Advisor. The management of the Library allows her to penetrate in the secrets of librarianship, to master the technological process of professional and technical processing of library materials, as well as other complex library processes present in this area.

For the first time since the Library's existence, she retroactively entered the entire book fund and automated the Library, with the COBISS program, for the first time in our country, Macedonia and with this our Library became the first Library in Macedonia together with other seventeen EU countries in the COBISS program. Her comprehensive knowledge of the processes of library work and her evident organizational skills, today characterize her as a highly skilled librarian. She achieved most of the goals set upon her arrival at the Library, primarily in raising the rating of this Institution, creating better working conditions, equipment, modernization and popularization of the library, she increased the financial resources, opening the Institution to all other institutions both in the country and abroad, by following the world trends and changing the

со промена на начинот на работење.

Носител е на повеќе проекти: меѓународен проект КНИИЦ, инвестиционо и техничко одржување на Библиотеката во Битола, со што се изгради корисна површина 600 м² во Установата. Носител е на проекти за соработка со други држави. Автор и уредник е на повеќе од 18 објавени трудови. Добитник е на наградите: „Златно сонце“ од USAID за најдобар проект на годината, најхуман директор во културата од Здруженијата на хуманитарни организации на РМ и награда за особен придонес во библиотечната дејност. Беше и пратеник во Собранието на Р Македонија.

Анета Стефановска, **библиотекар советник** и успешен директор во НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола продолжува со својата ангажираност во полето на културата. Имено, таа е првиот библиотекар кој станува парламентарец. Четири години е во пратеничките клупи. Таа активно работи на помагање на библиотекарството во Македонија. Во периодот од 2006 до 2011 г. поднесува осум амандмани за зголемување на буџетот на библиотеките за 2 милиони денари, кои се усвоени. Со поднесувањето на осумте амандмани се зголемува буџетот за развој на библиотекарството во РМ при Министерството за култура. Тоа ја прави голем лобист за развојот на библиотекарството во Македонија. Член е на Државната изборна комисија на Р. Македонија.

way of working.

She is the Head of several large projects: International project CSRIC (Computer Science Research and Information Center), investment and technical maintenance of the Library in Bitola, with which was built 600 m² of useful space in the Institution; She is the Head of the projects for International cooperation with other countries, etc. She is the author and editor of eighteen published works. She is the winner of the awards: "Golden Sun" from USAID for the best project of the year; The award for the most humane director/CEO in the culture from the Associations of Humanitarian Organizations of the Republic of Macedonia and the award for special contribution to the library activity. Aneta Stefanovska was also a Member of the Parliament of the Republic of Macedonia.

Aneta Stefanovska, Librarian Advisor and successful CEO-director at the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" in Bitola, continues her engagement in the field of culture. Namely, she is the first librarian who become a Member of the Parliament of the Republic of Macedonia. She is already actively working to help librarianship in Macedonia. In the period from 2006 to 2011, she submitted eight amendments to increase the budget for libraries by 2 million denars, which were adopted. With the submission of the eight amendments, the budget for the development of the librarianship in the Republic of Macedonia under the Ministry of Culture is increased, which makes her a great lobbyist for the development of librarianship in Macedonia. She was a member of the State Election Commission of the Republic of Macedonia.

ПЕТРОВСКА ЈЕЛЕНА е родена во 1961 г. Дипломира педагогија на Филозофскиот факултет во Скопје. Извесно време работи како воспитувач во детска градинка. Во Библиотеката се вработува во 1994 г. со работни задачи за издавање во реонски библиотеки. Секојдневно разменува знаења и мислења за прочитаните книги, учествува и во стручната обработка при внесувањето на фондот за монографски публикации, притоа усовршувајќи се во библиотечното работење. На функцијата директор на Библиотеката доаѓа во 2003 г. и со неа раководи сè до 2006 г. Се залага за поддршка на новите тредови во библиотечното работење. Исто така, учествува и во: осовременувањето на работните простории на вработените, изработка на нов пулт и негова реконструкција во Одделот за зајмување и услуга на возрасни и деца. Организира и креативна работилница во Одделот за деца. Пасиониран љубител е на книгата, а во слободно време свири на хармоника.

Го стекнува звањето библиотекар советник. Моментално ја извршува функцијата програмски раководител.

PETROVSKA JELENA -

She was born in 1961. She graduated in pedagogy at the Faculty of Philosophy in Skopje. For a while, she worked as a kindergarten teacher. She started working at the Library in 1994 with publishing tasks in regional libraries, where she exchanged knowledge and opinions about the books she read on a daily basis. She participated in the professional

processing of the entry of the monographic publications fund and in doing so, she improved her knowledge of library work. She was appointed at the position director of the Library in 2003 and managed it until 2006. She advocated for supporting new trends in library work. She also participated in the modernization of the employee's working premises, the creation of a new counter and its reconstruction in the lending and service department for adults and children. She also organized a creative workshop in the children's department. She is a passionate lover of books and in her free time she plays the accordion.

She recently obtained the title of Librarian Advisor and currently serves as Program Manager at the Library.

ЃЕОРГИЕВСКИ НАУМЕ е

роден во 1956 г. Завршува Филозофски факултет, група историја на уметност со археологија, во Скопје, во 1985 г. Во Библиотеката се вработува во 1986 г. како приправник, со работни задачи во магацинот за возрасни. Ангажиран е за работа на повеќе места во Библиотеката и ги совладува тајните на библиотечната дејност. Во 1996 г. го добива звањето виш библиотекар, а во 2010 г. и највисокото звање во библиотекарството – библиотекар советник. Сеопфатното запознавање на процесите на библиотечното работење и неговите евидентни организациони способности денес го чинат квалитетно остручен библиотечен работник во НУ Универзитетска Библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола. Неговиот професионален ангажман во библиотекарството и објавените трудови од оваа област недвосмислено укажуваат дека многу успешно стручно се надградува во поглед на осознавање на библиотекарството. Учествува во реализација на многу проекти за одржување на објектите на Библиотеката и во проекти за меѓународна соработка на Библиотеката. Учесник е во меѓународниот проект КНИИЦ. Автор и коавтор е на многу објавени монографски публикации и статии во повеќе весници и списанија, зборници на трудови и други книги. Значајно е да се истакне и неговиот ангажман за организирањето на Меѓународните саеми на книгата кои се одржуваат во Битола, почнувајќи од 2005 г., па сè до денес. На првиот Меѓународен

NAUME GJORGIEVSKI

- He was born in 1956. He graduated at the Faculty of Philosophy, Department of Art History with Archaeology in Skopje in 1985. He started working at the Library in 1986 as an intern with tasks in the adult warehouse. He worked in several positions, thus mastering the secrets of library work. In 1996, he received the title of senior

librarian, and in 2010, the highest title in librarianship, consultant librarian. The comprehensive knowledge of the processes of librarian work and evident organizational skills made him a highly qualified librarian at the National University Library "St. Kliment Ohridski" - Bitola. His professional work in the librarianship and his published works in this field clearly indicate that he is permanently and very successfully and professionally upgrading himself in the direction of understanding the librarianship. He participates in the implementation of many projects for the maintenance of the Library's facilities, projects for international cooperation of the Library and he was a member of the international project CSRIC (Computer Science Research and Information Center). He is the author and co-author of many published monographic publications, as well as articles in several newspapers and magazines, collections of works, etc. It is important to note his engagement in the organization of the International Book Fairs held in Bitola, starting from 2005 until today.

At the first International Book Fair, which was held for the first time outside the capital, 40 publishers took part, seven of which were from abroad. Also worth mentioning are the

саем на книгата, кој за првпат се одржа надвор од главниот град по прв пат, учествуваа 40 издавачи од кои седуммина беа од странство. Исто така треба да се спомнат и мини-саемите на книгата одржувани во рамките на фестивалот „Бит-фест“ организиран од Општина Битола. Прогласен е за *најдобар библиотекар меѓу два саема* од Здружението на издавачи и книжари на Р Македонија. Моментално ја извршува функцијата директор на НУУБ библиотека „Св. Климент Охридски“ – Битола.

mini book fairs held within the framework of the "Bit Fest" festival organized by the Municipality of Bitola. Naume Gjorgievski was named "Best Librarian between the Two Fairs" by the Association of Publishers and Booksellers of the Republic of Macedonia.

БОЈАН СТЕФАНОВСКИ

е роден во 1985 г. Завршува Универзитет за аудио-визуелни уметности. Во 2013 г. магистрира на тема продукција на театарски фестивали на отворено и се стекнува со звање магистер по продукција. Во Библиотеката е вработен од 2018 до 2024 г.

BOJAN STEFANOVSKI

He was born in 1985. He graduated from the University of Audio Visual Arts. In 2013, he received his master's degree in production of open-air theater festivals and earned the title of Master of Production. He was employed at the library from 2018 to 2024.

ДОНЕВСКИ МЕНДЕ е роден е во 1966 година. Со завршен Технички факултет 6/1 степен во Библиотеката се вработи во 2002 година. Пред да се вработи во Библиотеката работел во повеќе фабрики и други работни организации на многу различни работни места. Од 2003 до денес работи на повеќе места во Библиотеката како

MENDE DONEVSKI - He was born in 1966. With a completed Technical Faculty 6/1 degree, he got employed in the Library in 2002. Before being employed at the Library, he worked in several working organizations. Since 2003, he has worked in several positions. From 2003 to the present day, he has worked in several positions in the Library as an informant, in the

информатор, во магацинот за монографски публикации, самостоен библиотекарски помошник за архивски примерок и магацини, а во 2024 како в.д. директор на Библиотеката. Во 2010 година го дооформил своето образование со звање дипломиран инженер по енергетика а во 2017 дипломиран машински инженер насока термоенергетика со 240 поени од ЕКТС. Од 2010 почнува да посетува курсеви за техничка обработка на книгата, каталогизација и користење на програмската поддршка COBISS каталогизација и фонд. Почнувајќи од 2013 и заклучно со 2017 година успешно ги положи испитите од заемна каталогизација и се стекна со три лиценци и тоа лиценца за обработка на монографски публикации, лиценца за неknижна граѓа и лиценца за антикварни книги. Учествовал во повеќе групни и индивидуални акции за средување на библиотечниот материјал во магацините, исто така е и носител на повеќе одобрени проекти во Библиотеката. Креатор е на процедури за работа со архивски примерок, заштита на книгата а заедно со други колеги и процедура за набавка и обработка на книгата. Во слободно време се бави со филозофија, религија, спорт и градежништво.

warehouse for monographic publications, as an independent librarian assistant for archival copies and in the library's warehouses, and in 2024 as Acting Director of the Library. In 2010, he completed his education with the title of Graduate Engineer, i.e. BA in Engineering and Energy and in 2017, he acquired BA in Mechanical Engineering in the field of thermal energy with 240 ECTS. Since 2010, he has been attending courses in technical book processing, cataloguing, and using the COBISS cataloguing and software holdings. Starting from 2013 and ending with 2017, he successfully passed the exams for shared cataloguing and acquired three licenses: a license for processing monographic publications, a license for non-book materials and a license for antiquarian books. He has participated in several group and individual actions for organizing library material in the warehouses and he is also the holder of several approved projects in the Library. He is the creator of procedures for working with archival copies, book protection and together with other colleagues, a procedure for purchasing and processing books. In his free time, he reads and practices philosophy, religion, sports, and construction.

**Пролог за едно од
најголемите достоинства
во културата и
историјата на Битола**

Н

УУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола е уште едно сведоштво – факт што потврдува дека Битола е значајна точка на културната мапа во балкански, но и во европски рамки. Таа е доказ за цивилизациските културни вредности.

НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола е и свидетелство дека Битола од памтивек била место каде што се среќавале источните и западните прогресивни чекори, и во образованието, и во културата, и во модата.

НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола од основањето до денес, е насловот на книгата која многу внимателно, со чувствителен такт, но и со засведочени аргументи, на задоволство на сите вљубеници во книгата, е посветена на големиот и значаен 80-годишен јубилеј.

Овој текст е заснован на документаристика, која најпрвин има задача да ги претстави сите значајни одлуки коишто го аргументираат процесот на востановувањето, формирањето и развојот на оваа културна институција во текот на нејзиното 80-годишно постоење и дејност, од 1945 г. до денес.

НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, по природата на нештата, е една од најважните културни институции во земјава, па оттаму произлегува и

**Prologue to one of
the greatest dignities
in the culture and
history of Bitola**

N

ational Institution-University Library “St. Kliment Ohridski” in Bitola is the title of this significant book which is another testimony - a fact which confirms that Bitola is a significant point on the cultural map on the Balkans, but also in European frameworks, evidence of civilizational and cultural values, a testimony for the old times. Bitola has been a place where eastern and western progressive steps meet in education, culture and fashion.

This text is based on documented literature, which primarily aims to present all the significant decisions that argue for the process of the establishment, formation and development of this cultural institution during its eighty years of existence and activity from 1945 –until today, in 2025.

National Institution-University Library “St. Kliment Ohridski” in Bitola by the nature of things is one of the most important cultural institutions in the country and therefore a text like this is not only necessary, but it is a true monument to all the processes through which the development of the institution goes. It is also an excellent foundation on which it will further build memory and articulate the meaning, duration and development of the Library.

At the beginning, the author chooses to provide a broader context, in the pretext - the foil that refers to the beginnings and the birth

еден ваков текст. Текстот, не само што е неопходен, туку е и вистински споменик за сите процеси кои го следат развојот на институцијата и одлична основа врз која понатаму ќе се гради меморијата и ќе се артикулира значењето, траењето и развојот на Библиотеката.

На почетокот авторката одбира да даде еден поширок контекст, во преттекстот фолија, која се однесува на почетоките и на раѓањето на првите библиотеки и на библиотекарството во Битола и во Битолско. Со тоа таа го обезбедува хронолошкиот континуитет, но и ја позиционира Битола, а натаму и Библиотеката, како еден од главните културни пунктови на овие простори.

Битола е стар цивилизациски и културен центар. Таа е крстопат каде што се спојувале Ориентот и Западот, се создавала уникатната мода преку спојувањето на традициите ала турка и ала франга, град каде што зајдуваат погледите, град со илјадници приказни и со богата историја и култура.

Битола е повеќевековен урбан центар, лидер во културата во Македонија и во регионот. Таа, токму преку НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, станува препознатлива и видлива по својата богата цивилизациска и културно-историска традиција. Позната е по богатата меѓународна соработка со елитни библиотеки во Европа и по нејзината вклученост, како институција, на светските конгреси за библиотекарство. Уште од средновековниот период, во Битола не биле туѓи ниту писменоста, ниту книгата.

Тоа е аргументирано и на страниците на овој текст: „Тоа и го потврдува записот на маргината од Болоњскиот псалтир, од страна на

of the first libraries and librarianship in Bitola and its region. She ensures chronological continuity, but also positions Bitola, and further the Library, as one of the main cultural hotspots in these areas. Bitola is an old civilization and cultural center.

Bitola is a crossroads where the Orient and the West converged, unique fashion was created through the fusion of ala turca and ala franga traditions, a city where views converge, a city with thousands of stories, a city with a rich history and culture. Bitola, as a centuries-old urban center, as a leader in culture in Macedonia and the region, precisely through the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" in Bitola, becomes recognizable and visible with its rich civilizational and cultural-historical tradition, within the framework of rich international cooperation, with elite libraries in Europe and through the presence of world library congresses.

Since the medieval period, neither literacy nor books have been alien to Bitola. This is also argumentatively explained on the pages of this text: "This is confirmed by the entry in the margin of the Bologna Psalter, by the hieromonk Danail, in which it stated that in the middle of the city of Bitola he bought the Psalter from the grammarian Theodore, for two perpers and the gilded earrings from his wife. It is characteristic of all medieval states that literacy was spread and nurtured in monasteries and churches, and with it the emergence of the first literary works.

Since the medieval period in Bitola, neither literacy nor books have been alien.

Thus, the literary works of medieval writers and students from transcription or copy schools found their place in the same premises, more precisely in the premises intended for storing manuscripts. In fact, these

јеромонахот Данаил, во кој стои како тој во среде града Битола си го купил псалтирот од граматикот Теодор, за два перпера и позлатените обетки од жена си. За сите средновековни држави карактеристично е што во манастирите и црквите се ширела и негувала писменоста, а со тоа и настанувањето на првите книжевни творби. Така, книжевните дела на средновековните писатели и препишувачи си нашле место во истите простории, поточно во просториите наменети за чување на ракописите. Всушност, тоа биле и првите наши библиотеки во Битола и во Битолско.“ Исто така, Битола не останува надвор од влијанието на верската и на просветителска мисија на св. Климент Охридски и на Охридската книжевна школа. Овој град бил област со силно развиен црковен живот, во чиешто рамки се развивало и просветителството, а со тоа и првите форми на книжевноста. Битолските манастирски библиотеки се првите храмови на книгите, а за тоа сведочат пронајдените средновековни ракописи.

Овој значаен текст посветен на осумте децении постоење на Библиотека, натаму донесува прецизни податоци за нејзиното формирање, но и за трансформирањето до врвна национална и универзитетска институција во 2003 г., во делот именуван како *Историски развој и трансформација на Библиотека*.

Текстот дава и прецизни систематизирани податоци за процесот на автоматизација на библиотечното работење, којшто започнува во 1990 г., со влегувањето во проектот на СНТИЈ (Систем за научни и технолошки информации на Југославија) од Секретаријатот

were our first libraries in Bitola and the Bitola region." Bitola also did not remain outside the influence of the religious and educational mission of St. Clement of Ohrid and the Ohrid Literary School and was an area with a strongly developed church life, within which the enlightenment developed and with it the first forms of literature. The libraries in the monasteries in Bitola are the first temples of books and the medieval manuscripts found in them to testify for them.

This significant text dedicated to the eight decades of its existence further provides precise data on the formation, but also the transformation of the Library, to a top national and university institution in 2003, in the section entitled Historical Development and Transformation of the Library.

This text also provides precise systematized data on the process of automation of the library work, which began in 1990, with the entry into the SSTIY (System for Scientific and Technological Information of Yugoslavia) project by the Secretariat for Development of the SFR Yugoslavia. This process actually means automated cataloging of library material according to world standards, building a local database, obtaining output and printed products: bibliographies, catalog cards, access through the Yugoslav network JUPAK to international information, services and databases, i.e. several combined foreign and over fifteen specialized domestic databases from several important educational, cultural, scientific and technical fields and the use of electronic mail. When it was only Central Library "St. Kliment Ohridski" Bitola became one of the two libraries in the library-information system of Macedonia.

The text highlights 1996 as a significant year for the automation and modernization of library operations, with the

за развој на СФР Југославија. Овој процес, всушност, претставува автоматизирана каталогизација на библиотечниот материјал според светски стандарди, изградба на локална база, добивање излезни печатени продукти (библиографии, каталожни картончиња), пристап до меѓународни информациски сервиси и бази на податоци преку југословенската мрежа ЈУПАК, односно неколку комбинирани странски и повеќе од петнаесет специјализирани домашни бази на податоци од повеќе важни образовни, културни и научно-технички области и користење на електронска пошта. Така, МУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола станува една од двете библиотеки во библиотечно-информативниот систем (БИС) на Македонија.

Во текстот е издвоена 1996 г. како значајна за автоматизацијата и за осовременувањето на библиотечното работење, со набавката на серверот Digital Alpha 400/166. Во оваа сфера, 2001 година се издвојува како значајна со воведувањето на понова варијанта од софтверот, т.е. COBISS2. Тоа го овозможи воспоставувањето на заемната библиографска база COBIB.MK, што всушност значеше функционирање на интегриран библиотечно-информациски систем во земјата. НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола од октомври 2003 година е првата библиотека во Македонија која започнува да работи со сегментот COBISS/Позајмица.

Понатаму се наведува дека од 2016 г. автоматизираното библиотечното работење преминува на COBISS3, трета генерација на програмската поддршка, која ИЗУМ ја разви за потребите на функционирањето на системот COBISS.

purchase of the Digital Alpha 400/166 server. The year 2001 also stands out as a significant year in this area with the introduction into operation of a newer version of the software, i.e. COBISS2, which enabled the establishment of the shared bibliographic database COBIB. MK which actually meant the functioning of an integrated library and information system in the country. National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" in Bitola in October 2003 with Aneta Stefanovska as a CEO/ Director of this eminent institution was the first library in Macedonia which start working within the COBISS/Loan system.

It is further stated that since 2016, the automated library operation has been transitioning to COBISS3, the third generation of software support that IZUM developed for the needs of the COBISS system. The COBISS software support is developing based on the object technology and a significant architectural feature of the COBISS3 software support is its three-layer concept that includes a user interface, business logic and databases. The next system which will be upgraded in the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" in Bitola is planned to be carried out during 2025, starting from June, with the application of the new versions of the system, i.e. COBISS Lib and COBISS Cat.

This text also highlights the current position of the Library, which is part of 1496 libraries in the region, 69 which are from our country, in terms of international development and cooperation between libraries. In addition to its web version, COBISS+ also has its own mobile version mCOBISS, which is available on the Play Store and App Store mobile applications.

The text dedicated to the National Institution-University Library "St. Kliment Ohridski" in Bitola from its foundation to

Програмската поддршка на COBISS е развиена врз основа на објектна технологија, а значајна архитектонска карактеристика на програмската поддршка COBISS3 е нејзината трислојна концепција, која во себе вклучува кориснички интерфејс, деловна логика и бази на податоци. Предвидено е да се изврши следна надградба на системот во НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола во текот на 2025 г., со примена на новите варијанти на системот, т.е. COBISS Lib и COBISS Cat.

Овој текст ја подвлекува и денешната актуелна позиционираност на Библиотеката (како дел од 1496 библиотеки од Регионот, од кои 69 се од нашата држава) од аспект на меѓународната развојна соработка на библиотеките. Покрај својата веб-варијанта, COBISS+ има и своја мобилна варијанта, mCOBISS, којашто е достапна на мобилните апликации Play Store и App Store.

Текстот посветен на НУУБ „Св. Климент Охридски“, од нејзиното основање до денес, не ја исцрпува својата големина и значењето само со фактот што прецизно, систематизирано и документаристички аргументирано ги артикулира 8-те децении раст и развој на Библиотеката и претставувањето на нејзината комплетна денешна организациона поставеност и функционирање. Авторката, како актуелна директорка на институцијата, фокусирано и визионерски ги претставува приоритетите на развојот на библиотечната дејност:

- дигитализација на книжниот фонд;
- редакција на постојните бази на податоци и усогласување со библиотечниот фонд на Македонија;
- континуирано опремување со информатичка опрема;

the present day, does not exhaust its size and significance only by the fact that it precise, systematized and arguably with documents articulates the eight decades of growth and development of the Library and presents its complete organizational structure and functioning today, but rather the author, as the current director of the institution, presents the priorities of the development of library activity in a focused and visionary manner:

- Digitization of the book fund;
- editing of existing databases and harmonization with the library collection of Macedonia;
- Continuous equipping with IT equipment;
- Active attitude towards manifestations through various forms and forms for the enrichment and popularization of the book;
- New approach to the media and cooperation with appropriate institutions, societies and associations in the fields of culture, science and education in the implementation of programs of mutual interest and interest of the citizens and the state;
- Intensification of cooperation with appropriate institutions from the country and abroad;
- Modern approach to library work with constant monitoring and involvement in global processes in this area;
- Special attitude and approach to the protection of library assets, especially book heritage;
- Training and professional development of staff in the segments of the COBISS program.

All this confirms that this text, besides being a testimony, it is also a testament that the Library will continue to walk strongly on the path of its modernization and

- активен однос кон манифестациите преку различни форми и облици за збогатување и популаризација на книгата;
- нов пристап кон медиумите и соработка со соодветни институции, друштва и здруженија од областа на културата, науката и образованието при реализација на програми од заеднички интерес и интерес на граѓаните и државата;
- интензивирање на соработката со соодветни институции од земјата и странство;
- современ пристап кон библиотечното работење со постојано следење и вклучување во светските процеси од оваа област;
- особен однос и пристап кон заштитата на библиотечните добра, особено книжното наследство;
- обука и стручно усовршување на кадрите во сегментите од програмата COBISS.

Сето ова потврдува дека овој текст, покрај сведоштво, истовремено претставува и завет дека Библиотеката ќе чекори силно по патот на нејзината модернизација и осовременување, ќе продолжи да биде чувар на интелектуалната меморија на нацијата, ќе остане културна ризница и ризница на библиотечните изданија и на историјата, ќе биде носител на значајни истражувачки акции и процеси, поддржувач и главен поттикнувач на културата во Битола, во Македонија и во светот.

contemporaryisation. It will continue to be the guardian of the intellectual memory of the nation, and it will remain a cultural treasure and a treasure of library publications and history. It will be the bearer of significant research actions and processes, a supporter and main encourager of culture in Bitola, Macedonia and the World.

Assistant Prof. Anita Angelevska, PhD

доц. д-р Анита Ангелевска

**Рецензија на публикацијата
„НУУБ Св. Климент Охридски –
Битола, Историја и развој
(1945 – 2025)“**

**Review of the publication for the
“NIUL St. Kliment Ohridski –
Bitola, History and Development
(1945 - 2025)”**

Монографијата ја претставува Универзитетската библиотека „Св. Климент Охридски“ во Битола како клучна институција во културниот, образовниот и научниот живот на градот и пошироко, акцентирајќи ја нејзината долга историја, развој и приоритети во современите услови на живеење и препознавање на библиотекарското работење. Авторот на текстот ефективно ги истакнува важните моменти во историјата на библиотеката, како и нејзините постигнувања, при што го користи хронолошкиот пристап за да се опишат основните етапи и значајни периоди во нејзиниот развој. Текстот е академски коректен, но истовремено се одликува со јасен и структуриран стил кој ја прави достапна информацијата за пошироката читателска јавност.

Силната страна на публикацијата е нејзината детална, исцрпна и прегледна анализа на историјата на библиотеката, започнувајќи од нејзиното основање во 1945 година, до денешните моменти на модернизација и дигитализација. Постапувањето на контекстот на библиотеката како културен стожер за Битола, со акцент на нејзиниот развој и адаптирање на потребите на заедницата, претставува значаен дел од аргументацијата. Истовремено, авторот ги истакнува и многуте предизвици со кои библиотеката

This monograph presents the National Institution -University Library “St. Kliment Ohridski” in Bitola as a key institution in the cultural, educational and scientific life of the region and beyond, emphasizing its long history, development and priorities in the modern living conditions and recognition of librarianship. The author of the text effectively highlights the important moments in the history of the library, as well as its achievements, using a chronological approach to describe the main stages and significant periods in its development. The text is academically correct, but at the same time it is distinguished by a clear and structured style that makes the information accessible to the wider reading public.

The strong side of this publication is detailed and comprehensive analysis of the history of the library, starting from its foundation in 1945 until the present-day moments of modernization and digitalization. The context of the library as a cultural centre for Bitola, with an emphasis on its development and adaptation to the needs of the community is the essence of the argument. At the same time, the author also highlights the challenges that the library has faced over the years, such as problems with space and financial resources and how they were successfully overcome through joint efforts and with the help of the local government.

се соочувала низ годините, како што се проблемите со просторот и финансиските ресурси, и како тие биле успешно надминати преку заеднички напори и со помош од локалната самоуправа.

Презентирањето на важните историски моменти, како што е стекнувањето на статусот на депозитна библиотека за македонската издавачка продукција (1954) и добивањето на статусот на матична библиотека во 1960 година, дава дополнителен контекст на важноста и влијанието на оваа институција во културниот и научниот живот на Македонија. Иако текстот не пренесува многу детали за конкретните случувања или вклучените личности, тој успешно прикажува како Библиотеката континуирано го зголемува својот фонд и влијание, што ја прави суштински дел од македонската културна инфраструктура.

На особено место во трудот се ставаат и напорите на библиотеката за модернизација во контекст на дигитализацијата и автоматизацијата на работните процеси. Овие аспекти ги отсликуваат глобалните трендови во библиотечната дејност, и ја поставуваат библиотеката во рамките на современите стандарди на работа, што е важен аспект на развојот на институцијата. Програмите за дигитализација на книжниот фонд и автоматизација на услугите го истакнуваат напредокот во следењето на новите технологии, кои овозможуваат полесен и побрз пристап до библиотечните ресурси.

Во целина, текстот е информативен и се одликува со позитивна перспектива на растечката важност на библиотеката во современото општество. Тој успешно прикажува значајни аспекти од историјата, развојот и визијата за иднината на

The presentation of important historical moments, such as the acquisition of the status of a depository library for Macedonian publishing production (1954) and the acquisition of the status of a national library in 1960, provides additional context for the importance and influence of this institution in the cultural and scientific life of Macedonia.

Although the text does not convey many details of the specific events or personalities involved, it successfully depicts how the Library continuously increased its holdings and influence, making it an essential part of the Macedonian cultural infrastructure. In particular, the work includes efforts to modernize the library in the context of digitization and automation of the processes of work. These aspects reflect the global trends in the librarian activity and set the library within the framework of the modern working standards, which is an important aspect of the development of the institution. The programs for digitization of the book collection and automation of services highlight progress in monitoring new technologies, which enable easier and faster access to library resources.

Overall, the text is informative and it distinguishes from other similar publications in a positive perspective for the importance of the library in the modern society. It successfully presents important aspects of the history, development and vision for the future of the National Institution - University Library "St. Kliment Ohridski", establishing itself as a key cultural and educational centre in Bitola and Macedonia.

*Kichevo February, 2025
Prof. Svetlana Veljanovska, PhD*

Националната установа – Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, поставувајќи ја како клучен културен и образовен стожер во Битола и Македонија.

Кичево, февруари 2025
проф. д-р Светлана Вељановска

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

Врз основа на член 10-а став (7) од Законот за употребата на македонскиот јазик, министерот за култура издава

ЛЕКТОРСКА ЛИЦЕНЦА
број 26

на

Миме Богоја Тасеска-Китановска

(Име, име на еден родител и презиме на носителот на лиценцата)

родена на 3.12.1983 година во Битола, Република Македонија, со стручна подготовка
Дипломиран професор по македонски јазик и книжевност и диплома издадена на ден
25.4.2018 година од Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола.

На ден 30.10.2020 година носителот на лиценцата го положи испитот за
добивање лекторска лиценца и се стекна со право за лекторирање.

Бр. УП1 30453
05.11.2020 година

Скопје

МИНИСТЕР ЗА КУЛТУРА

Ирена Стефоска

БИБЛИОГРАФИЈА / BIBLIOGRAPHY

1. Стефановска Анета, Ѓоргиевски Науме: Библиотеките во Битола, Национална установа Универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Битола, 2009;
2. Стефановска Анета, Ѓоргиевски Науме: Библиотеките во Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола, НУУБ „Св. Климент Охридски“, Битола, 2011;
3. Библиотекарството во Битола и Битолско: Зборник на материјали од Научниот собир одржан на 6 и 7 декември 1994. Битола: 1995
4. Андоновска, Ленче: Приватните библиотеки во Битола. Битола: 2006
5. Андоновска, Ленче: Водач низ НУУБ „Св. Климент Охридски“ Битола. Битола: 2007
6. Печатарството и издаваштвото во Битола, II Издаваштво. Битола: 1998
7. Котовчевска, Сузана: Писмата и библиотеките во стариот век. Скопје: 2008
8. Георгиевски, Михајло: Манастирските библиотеки и читалишта во Македонија до 1912 година. Скопје: 1975
9. Георгиевски, Михајло: Библиотекарството во Вардарска Македонија меѓу двете светски војни. Скопје: 1989
10. 60 години НУУБ „Св. Климент Охридски“. Битола: 2005
11. Монографија за МУБ „Св. Климент Охридски“. Битола: 1995
12. Научна мисла – Битола 1981: материјали од Научниот собир одржан во Битола на 10 - 11 декември 1981 година Битола: 1981
13. Илиевски, Петар Хр.: Појава и развој на писмото. Скопје: 2001
14. Наумоски, Богомир: Библиотечарски лексикон. Струга: 1997
15. Битола низ вековите, I: Зборник на трудови. Битола: 1998
16. Цепенков, Марко: Македонски народни умотворби – Преданија. Скопје: 1972
17. Иналџик, Халил: Османско царство - класично доба (1300 - 1600). Београд: 1974
18. Енциклопедија на Југославија: издание на македонски јазик. Загреб: 1983
19. Историја на македонскиот народ. Скопје: 1969
20. Стојановски, Александар: Македонија во турското средновековие. Скопје: 1989
21. Павловски, Јован: 100 македонски години 1903 – 2003. Скопје: 2004
22. Zebl, Ženi: Plima i slom. Gornji Milanovac: 1990
23. Гимназијално образование во Битола: Зборник на трудови. Битола: 1965
24. Македонско - француски врски: Зборник. Битола: 1999
25. Стерјовски, Александар: Битола. Руската колонија. Битола: 2003
26. Грујоски, Трајче: Битола на мојата младост. Битола: 1987
27. А. Стефановска, Н. Ѓоргиевски, И. Стојановски..., *Библиотечната дејност во Битола и Битолско, Книга 1, Од зачетоците до 1974 година*, НУУБ „Св. Климент Охридски“ – Битола, Битола, 2012
28. *Програми и извештаи за работа на НУУБ „Св. Климент Охридски“ - Битола*

Содржина

Предговор	11
Preface.....	11
Зачетоци на библиотекарството во Битола и Битолско	23
Beginnings of librarianship in Bitola and its region	23
Историски развој и трансформација на Библиотеката	37
Historical development and transformation of the Library.....	37
Статусни промени на Библиотеката.....	44
Status changes of the Library	44
Подвижна библиотека.....	46
Mobile library	46
Автоматизација на библиотечното работење	48
Automation of library work	48
Библиотеката денес.....	54
Library today	54
Приоритети на библиотечната дејност.....	57
Priorities of the library activity.....	57
Културни манифестации и активности во рамки на 80-годишнината	58
Cultural events and activities within the framework of the 80th anniversary	58
Музејска поставка во Библиотеката	62
Museum exhibition in the Library	62
Библиотеката во меѓународната соработка.....	68
Library in International Cooperation.....	68
Библиотеката во идниот период на активност и влијание на општествените процеси.....	71
Library in the future a period of activity and its impact of social processes	71
Издавачка дејност	75
Publishing activity.....	75
Организационата поставеност на работата во Библиотеката	94
The organizational structure of the work in the Library.....	94
Сектор: Комплетирање и обработка на библиотечен материјал, библиографии и збирки	94
Department for completion and processing of library material, bibliographies and collections	94

Сектор: Развој на библиотекарството, меѓународна соработка, маркетинг и односи со јавноста	110
Department of Library Development, International Cooperation, Marketing and Public Relations	110
Сектор: Информации, заштита, репрографија и книжен фонд и услуги	114
Information, protection, reprography and book collection and services sector.....	114
Одделение за административни, општи и правни работи	121
Department for Administrative, General and Legal Affairs	121
Директори на Библиотеката	125
Directors of the Library	125
Пролог за едно од најголемите достоинства во културата и историјата на Битола	136
Prologue to one of the greatest dignities in the culture and history of Bitola	136
Рецензија на публикацијата „НУУБ Св. Климент Охридски – Битола, Историја и развој (1945 – 2025)“	142
Review of the publication for the “NIUL St. Kliment Ohridski – Bitola, History and Development (1945 - 2025)”	142
БИБЛИОГРАФИЈА / BIBLIOGRAPHY	146

Автор

Емилија Стефановска-Давкова, директор

Author

Emilija Stefanovska-Davkova, MA, director

Превод на англиски јазик

Емилија Стефановска-Давкова, директор

Translation in English language

Emilija Stefanovska-Davkova, MA, director

Компјутерска обработка

м-р Зоран Јанакиевски

Computer design

Zoran Janakievski, MA

Печати

Графо Пром - Битола

Printed by

Grafo Prom - Bitola

Тираж

150

Press run

150

Фотографии

Од архивата на

НУУБ „Св. Климент Охридски“ - Битола

Photographs

From the archive of

NIUL “St. Kliment Ohridski” - Bitola

Република Северна Македонија

Министерство за култура и туризам

Republic of North Macedonia

Ministry of Culture and Tourism

*Книгата е финансирана од
Министерството за култура и туризам на
Република Северна Македонија*

*The book is financed by
the Ministry of Culture and Tourism
of the Republic of North Macedonia*